T.C.

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE ARAÇ GEREÇ VE TEKNOLOJİ KULLANIM YETERLİLİKLERİ

ONUR KADİR URAL

2501121000

TEZ DANIŞMANI

YRD. DOÇ. DR. TALAT FATİH ULUÇ

İSTANBUL 2016

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS
TEZ ONAYI

ÖĞRENCİNİN;

Adı ve Soyadı	:	Onur Kadir URAL	**Numarası**	:	2501121000
Anabilim Dalı / Anasanat Dalı / Programı	:	Yabancı Dil Olarak Türkçe	**Danışmanı**	:	YRD. DOÇ. DR. TALAT FATİH ULUÇ
Tez Savunma Tarihi	:	03.05.2016	**Saati**	:	14: 00
Tez Başlığı	:	Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Araç Gereç ve Teknoloji Kullanım Yeterlilikleri"			

TEZ SAVUNMA SINAVI, İÜ Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği'nin **36. Maddesi** uyarınca yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda adayın tezinin **KABULÜNE** OYBİRLİĞİ / ~~OYÇOKLUĞU~~YLA karar verilmiştir.

JÜRİ ÜYESİ	İMZA	KANAATİ (KABUL / RED / DÜZELTME)
Yrd. Doç. Dr. Talat Fatih ULUÇ		Kabul
2-Yrd. Doç. Dr. Ramazan ZENGİN		Kabul
3- Yrd. Doç. Dr. Aynur Kesen MUTLU		Kabul

YEDEK JÜRİ ÜYESİ	İMZA	KANAATİ (KABUL / RED / DÜZELTME)
1-Doç. Dr. Enfel DOĞAN		
2- Yrd. Doç. Dr. Erol HACISALİHOĞLU		

ÖZ

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE ARAÇ GEREÇ VE TEKNOLOJİ KULLANIM YETERLİLİKLERİ

ONUR KADİR URAL

Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesinde karşılaşılan güçlüklerden biri eğitim sürecinde yeterli ve etkili dil kaynağına ulaşılamamasıdır. Eğitim desteği amacıyla kullanılmak istenen dil materyali ya sayı olarak sınırlıdır ya da bunları tasarlayan okulların dışında erişime kapalıdır. İnternette bulunan Türkçe ders materyallerinin ise sınıflandırılmaya ve nitelik bakımından denetlenmeye gereksinimi vardır. Bu nedenle, Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi sırasında bu materyallere erişimi sağlayacak ve gerektiğinde teknolojik materyaller tasarlanabilmesi için öğretmenlere kılavuzluk edecek bir kaynağa gereksinim duyulmaktadır. Bu çalışmanın amacı bu doğrultuda öğretmenlere çevrimiçi ve çevrimdışı olarak kullanabilecekleri çeşitli teknolojik ders materyallerini tanıtmak ve aynı zamanda gereksinim durumunda materyal tasarlamalarını sağlayacak kapsamlı bir kılavuz oluşturmaktır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi son yıllarda artan ilgiyle birlikte gelişme gösterdiğinden üretilen ders materyalinin sayısında da artış görülmektedir. Ancak bu nicel artış beraberinde her zaman nitelik bakımından da ilerleme getirmemektedir. Bu çalışmanın diğer bir amacı da elde edilen teknolojik materyalin nitelik bakımından da denetlenebilmesine ışık tutacak bir kaynak oluşturmaktır. Türkçenin ana dil olarak ve yabancı dil olarak öğretilmesinde kullanılabilecek ayrıştırıcı unsurlar, eğitimde teknoloji kullanımı sırasında nelere önem verilmesi gerektiği ve teknolojik materyalin doğru kullanımının ne derece üstünlük sağlayabileceği örneklerle açıklanmıştır. Son bölümde sunulan teknoloji tabanlı örnek uygulama öneri dersleri de Bükreş Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde başarıyla işlenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Yabancı Dil Öğretimi, Türkçe, Teknoloji, Materyal Geliştirme, Bükreş Üniversitesi

ABSTRACT

THE USE OF INSTRUCTION TECHNOLOGIES AND LANGUAGE TEACHING MATERIALS IN TURKISH AS A FOREIGN LANGUAGE

ONUR KADİR URAL

One of the challenges for people who teach Turkish as a foreign language is the lack of effective language material to use since lesson materials to use for educational support in Turkish lessons are either limited in number or restricted to use out of schools. Overlapping lesson materials found on the internet need classification and quality check. Therefore, there is an immediate need for a guide to lead Turkish language teachers to reach for the materials available or to design one when needed and get help for it. The purpose of this study, therefore, is to introduce technology-based lesson materials that will be available to both online and offline users, and help create a guide to design lesson materials when needed. As there is an increasing interest in the field of Turkish language teaching, the amount of lesson materials produced recently has skyrocketed. However, this increase with the amount does not necessarily mean a higher quality of language materials to use in the field. As a result, another purpose with this study is to create a source to help with the quality check of the material that is available to language learners. The distinctive elements of language teaching as a foreign language and as a first language, features of technology-based materials to keep in mind when applied in classroom teaching, and the relation between accurate use of technological lesson materials and language success are thoroughly exemplified in this study. The lesson samples presented in the last chapter for technology-based Turkish language teaching have been successfully applied at the Department of Turkish Language and Literature, University of Bucharest.

Key Words: Language Teaching, Turkish, Technology, Material Development, University of Bucharest

ÖN SÖZ

Bireyler ve toplumlar arasındaki barışı sağlamanın bir yolu kişilerin birbirlerini tanımasına bağlıdır. Bir topluluğu anlamak da o topluluğun kültürünü tanımakla gerçekleşir. Topluluğun konuştuğu dili öğrenmek toplumun kültürünün öğrenilmesini sağladığından yabancı dil öğretimi dünyada barışın güvence altına alınmasını sağlayacak en önemli unsurlardan biridir.

Çağın getirdiği ilerlemeler eğitim alanında da değişikliğe gidilmesini gerekli kıldığından, yabancı dil öğretiminin de bu gereksinimden etkilenmemesi olası değildir. Öğrenilmek istenen yabancı dili ve dolayısıyla o dilin oluştuğu kültürü daha iyi tanıyabilmek için teknolojik araç ve gereçlerden yararlanılabilir.

Bu çalışmanın gerçekleştirilmesi sürecinde destekleyici, güdüleyici, yol gösterici özellikleriyle bana her zaman yardımcı olan, yabancı dil öğretiminde kültürlerarası etkileşimin ve kültür aktarımının önemini kavramamızı sağlayan çok değerli tez danışmanım Ydr. Doç. Dr. Talat Fatih Uluç'a teşekkürlerimi sunuyorum. Ayrıca destekleyici sözleriyle ve gerektiğinde her türlü teknolojik alt yapı desteğiyle bana zamanını ayıran ve içtenlikle emeğini gösteren Sezer Kutluk'a ve tüm aileme teşekkür ederim.

Yalnızca öğrenim yaşantımızda değil yaşamın her alanda bize kılavuzluk eden ve başarılarımız için çaba sarf eden Prof. Dr. Yıldız Kocasavaş'a, Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi'ni ileri boyutlara taşımayı amaç edinen ve bizlerle bu doğrultuda çalışmalar yapan Yrd. Doç. Dr. Şükran Dilidüzgün'e, yabancı dil öğretiminde teknolojik materyal kullanımının öncülerinden olup araştırmacılara bu alanda ilham veren Yrd. Doç. Dr. Ramazan Zengin'e, Türkçenin önemi ve gelişimi konusunda çalışmaları bizlere tanıtan ve bu anlamda farkındalık yaratan Yrd. Doç. Dr. İbrahim Akış'a teşekkürlerimi sunarım.

Alandaki güncellemeleri sosyal medya üzerinden izleyebilmemizi sağlayan Doç. Dr. Mustafa Altun'a ve Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi'ni daha yakından tanımamı sağlayan çok değerli hocam Yrd. Doç. Dr. Gülten Tüm'e çok teşekkür ediyorum.

İÇİNDEKİLER

ÖZ..... iii

ABSTRACT v

ÖN SÖZ..... vii

TABLOLAR LİSTESİ.....12

GRAFİKLER LİSTESİ 13

RESİMLER LİSTESİ.....14

ŞEKİLLER LİSTESİ.....16

KISALTMALAR LİSTESİ 17

GİRİŞ 18

1. ÖĞRETİM TEKNOLOJİSİ BAĞLAMINDA YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİ 20

1.1 Eğitim Teknolojisi ve Öğretim Teknolojisi 20

1.2 Öğretim Teknolojilerinin Önemi 20

1.3 Öğretim Teknolojileri Kullanımı Sırasında Ortam ve Materyalin Durumu 27

1.3.1. SAMR Modeli 31

1.4 Türkiye'de Eğitim Teknolojisi 33

1.5 Türkçe Öğretimi ve İnternet.....35

2. GÜNÜMÜZDE ÇEVRİMİÇİ VE ÇEVRİMDIŞI ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ 38

2.1 Günümüzde Çevrimiçi Öğretim Teknolojileri 38

2.1.1 Ağ 1.0 / Ağ 2.0 / Ağ 3.0 (Web 1.0 / Web 2.0 / Web 3.0).....39

2.1.2 E – Posta Toplulukları.....48

2.1.3 Uygulamalar 49

2.1.4 Sosyal Ağlar 51

2.1.5 E-dergi, E-Gazete, E-Kitap 54

2.1.6 Forumlar.....57

2.1.7 Ağ Araştırması.....58

2.1.8. Çevrimiçi Sözlükler 60

2.1.9. Bloglar.....68

2.1.10 Viki (Wiki) 70
2.1.11 Çevrimiçi Konferans 71
2.1.12 Benzetim (Simülasyon) 73
2.1.13 Canlandırma (Animasyon) 75
2.1.14 Çevrimiçi Dersler 76
2.1.15 Oynatıcı Yayın Aboneliği (Podcast) 79
2.1.16 Video 80
2.1.17 Ölçme ve Değerlendirme Yazılımları 82
2.2 Günümüzde Çevrimdışı Öğretim Teknolojileri 86
2.2.1 Çoklu ortam (Multimedya) 87
2.2.2 Eğitim Yazılımları 88
2.2.3 Elektronik Sözlükler 90
2.2.4 Akıllı (Etkileşimli) Tahta 93
3. YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE TEKNOLOJİ ODAKLI MATERYAL GELİŞTİRME UYGULAMALARI 95
3.1 Sözcük Bilgisi 96
3.1.1 Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Teknoloji Tabanlı Materyal Kullanılarak İşlenecek Sözcük Öğretim Etkinlikleri Uygulama Önerisi 98
3.2 Dinleme 107
3.2.1 Dinleme Etkinliklerinde Eğitim Teknolojilerinin Kullanımı 110
3.2.2 Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Teknoloji Tabanlı Materyal Kullanılarak İşlenecek Dinleme Etkinlikleri Uygulama Önerisi 112
3.3 Okuma 118
3.3.1 Okuma Etkinliklerinde Özgün Metinler ve Eğitim Teknolojileri 118
3.3.2 Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Teknoloji Tabanlı Materyal Kullanılarak İşlenecek Okuma Etkinlikleri Uygulama Önerisi 121
3.4 Konuşma 129
3.4.1 Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Teknoloji Tabanlı Materyal Kullanılarak İşlenecek Konuşma Etkinlikleri Uygulama Önerisi 132
3.5 Yazma 137
3.5.1 Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Teknoloji Tabanlı Materyal Kullanılarak İşlenecek Yazma Etkinlikleri Uygulama Önerisi 140
SONUÇ 149
KAYNAKÇA 151

EKLER.....161

Ek 1. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Teknoloji Destekli Örnek Ünite 161

Ek 2. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Teknoloji Destekli Örnek Ünite 165

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: Croser'in SAMR Modeli Tanımı …….……32

Tablo 2: Keats ve Schmidt'in Eğitimde Üç Nesil Tablosu …….…… 45

Tablo 3: Wang ve Chen'in Çevrimiçi Ölçme ve Değerlendirme Tablosu …….83

Tablo 4: Yabancı Dil Olarak Türkçe Sözcük Öğretiminde Etkinlik Sırası …… 97

Tablo 5: Dinleme Etkinlikleri Süreçleri ……..…… 108

Tablo 6: Dinleme Süreci Etkinlikleri ……..…… 109

Tablo 7: Teknolojik Dinleme Materyalleri, Yararları, Dilbilimsel Özellikleri .. 110

Tablo 8: Derste Yazma Etkinlikleri Aşamaları …….……137

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1: Türkiye İstatistik Kurumu Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması, 2015 ……..36

Grafik 2: Girişimlerde Bilgisayar Kullanımı, İnternet Erişimi ve Web Sayfası Sahipliği, 2005-2015 ……..37

Grafik 3: 06-15 Yaş Grubu Çocuklarda Bilişim Teknolojileri Kullanımı Ve Medya, 2013 ……. 92

RESİMLER LİSTESİ

Resim 1: İnternet TV Ve İnternet Radyo Ana sayfası ……..……. 34
Resim 2: eTwinning Türkiye Ana Sayfası ……...……... 35
Resim 3: İlk İnternet Sayfası ……..40
Resim 4: Türk Dil Kurumu Sözlükler Ana Sayfası …… 41
Resim 5: Türk Dil Kurumu Türkçe Tartışma Topluluğu Ana Sayfası……42
Resim 6: Kullanıcıların Birbirleriyle ve İnternet Siteleri İle Etkileşim Kurabildikleri Ağ 2.0 ……...…….……...42
Resim 7: Intel Öğretmenler İçin Ağ 2.0 Araçları Oluşturma Sayfası ……..... 43
Resim 8: Oculus Rift Developer Kit 2 Sanal Gerçeklik Gözlüğü ……..…...47
Resim 9: Sanal Klavye Taşıyan NEC Kol Saati……..48
Resim 10: İstanbul Üniversitesi Android Uygulaması ……..... 50
Resim 11: Edmodo Ana Sayfası ……...…… 49
Resim 12: Bilim ve Teknik Dergisi Arşiv Arama Sayfası …….. 55
Resim 13: Palamutlar Nerede ……56
Resim14: Türk Dil Kurumu Sesli Sözlük "Göz" Sözcüğü Arama Sayfası…….62
Resim15: Türk Dil Kurumu Türk Lehçeleri Sözlüğü "Göz" Sözcüğü Arama Sayfası ……63
Resim 16: Google "göz" sözcüğü aramasında öneriler …….....65
Resim 17: Türkçe Ulusal Derlemi Ana Sayfası ……...……... 66
Resim 18: ODTÜ Sözlü Türkçe Derlemi ……...67
Resim 19: Eski Türkçe ve Karahanlı Türkçesinin Tarihsel Derlemi ……. 67
Resim 20: Milliyet Blog Nedir …….. 68
Resim 21: Eğitim Amaçlı Blog Yazımında Kullanılan Edublogs'u Tercih Eden Bazı Okullar ……..…… 69
Resim 22: Vikisözlük Ana Sayfası ……...…….. 71
Resim 23: Office 365 Eğitim Tanıtım Sayfası ……...……72
Resim 24: İstanbul Üniversitesi AUZEF Türk Dili ve Edebiyatı Lisans Programı Canlı Danışmanlık Duyurusu ……73
Resim 25: İstanbul Üniversitesi Second Life Sınıfında Ders ……...……..74

Resim 26: YUTÖP Oku ve Sürükle Etkinliği ……..……..75
Resim 27: YUTÖP Eşleştirme Etkinliği …….…….. 76
Resim 28: Wisconsin Üniversitesi Türkçe Dersleri Sayfası ……...…… 77
Resim 29: Anadolu Üniversitesi Çevrimiçi Türkçe Dersleri Tanıtım Sayfası 78
Resim 30: Oxford Üniversitesi Türkçe Çalışma Sayfası …… 79
Resim 31: TRT Podcast Sayfası ……...……..80
Resim 32: University of California, Los Angeles Yabancı Dil Öğretim Sayfası .. 82
Resim 33: Ankara Üniversitesi TÖMER Uzaktan Türkçe Sınavı Örnek Sorusu .. 84
Resim 34: Mersin Üniversitesi İnternet Tabanlı Türkçe Yeterlik Sınavı Tanıtımı 85
Resim 35: Turnitin Türkçe Ana Sayfası …….86
Resim 36: Uşun'un Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı CD'sinde Türkçe Sözcük Öğretimi …… 88
Resim 37: Arizona Üniversitesi Critical Languages Program Türkçe Öğretim DVD'si ……...90
Resim 38: Yunus Emre Enstitüsü Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Akıllı Tahta Yazılımı, Zenginleştirilmiş Kitap (Z - Kitap)……...……94

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: İletişim Sürecinde Yöntem ve Diğer Değişkenler…… 21
Şekil 2: Öğrenilenlerin Hatırlanma Yüzdeleri……...……22
Şekil 3 : Ağ 1.0'da İletişim Düzeneği …… 40
Şekil 4 : Sözcük Bilgisi ……..…..…..…… 61

KISALTMALAR LİSTESİ

AUZEF	:İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi
Ed.	:Editör
TÖMER	: Türkçe ve Yabancı Dil Uygulama ve Araştırma Merkezi
TUBİTAK	:Türkiye Bilimsel Ve Teknolojik Araştırma Kurumu
TÜİK	:Türkiye İstatistik Kurumu
t.y.	:tarih yok
vb.	:ve benzeri
v.d.	:ve diğerleri

GİRİŞ

Bilgi toplumu olma yolunda değişim gösteren eğitim algısı, ulaşım ve haberleşme alanlarında gerçekleşen ilerlemeler ve bilgi teknolojilerinin kullanımındaki artış gibi nedenlerle yabancı dil eğitiminin de değişim göstermesine yol açmıştır. Eğitim sistemi geleneksel sınıfların dışına taşmakta olup okul öncesi ve sonrası farklı eğitim etkinliklerini gerekli kılmıştır. Gerek sınıf içinde gerek sınıf dışında gerçekleştirilen bu eğitim etkinliklerinin yapısı da eğitim amaçlı geliştirilen teknolojik gereçlerin yardımıyla birlikte değişikliğe uğramıştır. Bu teknolojik gereçlerin eğitim etkinliklerinde kullanımı yeni bir olgu olmasa da birçok öğretmen ve yabancı dil öğrenen bireyin yenilenen ya da yakın zamanda geliştirilen bu teknolojik gereçleri tanıması ve eğitim amaçlı kullanımda bu gereçlerin kimi üstünlüklerinin bilinmesi yararlı olacaktır.

Bu çalışmanın birinci bölümünde teknoloji tabanlı eğitim ve öğretim gereçlerinin yararları anlatılmış olup kullanım sırasında önem verilmesi gereken unsurlar ayrıntılı olarak verilmiştir. Ayrıca teknolojik gereçlerin kullanıma bağlı olarak ne derece üstünlük sağlayabileceği örneklerle açıklanmıştır. Türkiye'de eğitim teknolojilerin kısa geçmişi de tanıtılmış olup Türkiye'de internet kullanımında görülen artış grafiklerle açıklanmıştır.

İkinci bölüm günümüzde erişilebilen çevrimiçi ya da çevrimdışı olarak kullanılabilen teknolojik eğitim materyallerinin tanıtılmasını amaçlamaktadır. Bu bölüm, kullanımda internet bağlantısı gerektiren çevrimiçi ve internet bağlantısı gerektirmeyen çevrimdışı materyal olarak iki alt kümeye ayrılmıştır. Ayrıca, her alt başlıkta teknolojik materyallerin tanıtımıyla birlikte yabancı dil olarak Türkçe öğreniminde kullanılabilecek çeşitli kaynaklar da açıklamalarıyla birlikte sunulmuştur.

Çalışmanın üçüncü bölümü, önceki bölümde tanıtılan teknoloji tabanlı eğitim gereçlerinin dört temel yeteneğin öğretiminde (dinleme, okuma, konuşma, yazma)

nasıl kullanılacağı ve kullanımında önem verilmesi gereken unsurlarla ders etkinliklerinin uygun yapılış sırası örneklerle açıklanmıştır.

Çalışmanın sonunda teknolojik materyal kullanılarak tasarlanan iki farklı ünite oluşturulmuş olup bu ünitelerin Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde örnek olması amaçlanmıştır.

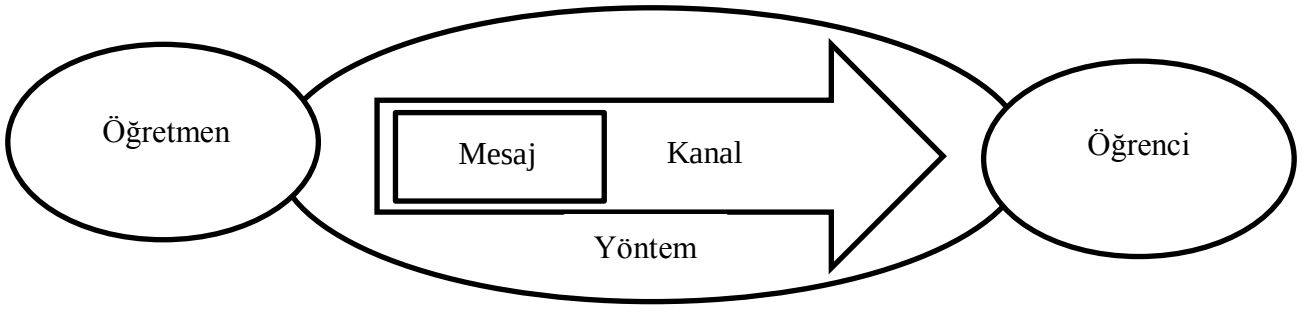
1. ÖĞRETİM TEKNOLOJİSİ BAĞLAMINDA YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİ

1.1 Eğitim Teknolojisi ve Öğretim Teknolojisi

Zaman zaman eğitim teknolojisi ile aynı anlamda kullanılan öğretim teknolojisi terimi kapsadığı alan bakımından eğitim teknolojisinden farklılık gösterir. Demirel ve Yağcı (2012:13) öğretim teknolojisinin öğrenmenin gerçekleştirilmesi için gerekli ortamların oluşturulması ve organizasyonunu içeren, çıkacak sorunların çözümü için eğitimcilere yol gösteren, uygun araç ve gerecin seçiminin tasarlanmasını sağlayan bir süreç olduğunu belirtmiştir. Bu tanımın daha iyi kavranabilmesi için eğitim ve öğretim arasındaki ilişkinin belirlenmesi gerekmektedir. Şişman'a göre eğitim (2010:7) birey üzerinde kasıtlı ve amaçlı bir biçimde gerçekleştirilen etkileme sürecidir. Bu tanıma göre eğitim genel bir durumu tanımlamaktadır. Öğretim ise Coşkun'a göre (2010:7) belirli bir amaç için gerekli bilgileri, zihinsel ve bedensel yetenekleri kazandırma ve ders verme işi olarak tanımlamıştır. Bu tanımlara göre öğretim, sistemli ve programlı eğitim olarak tanımlanabilir. Benzer şekilde eğitim programı ile öğretim programı da bu tanımlardan etkilenmiştir. Eğitim genel olarak öğretimden daha geniş bir alanı kapsadığından Demirel ve Yağcı (2012:11) da eğitim teknolojisinin programın bütünüyle ilgili olduğunu belirtmiştir. Seferoğlu (2011:3) da bu iki kavramla ilgili olarak eğitim teknolojisi kavramının öğretme-öğrenme süreçleri ile ilgili özgün bir disiplini vurguladığını, öğretim teknolojisi kavramının ise bir konunun öğretimi ile ilgili öğrenme etkinliklerinin kılavuzlanmasını belirttiğini söylemiştir.

1.2 Öğretim Teknolojilerinin Önemi

Eğitim bilimleri alanındaki bilişsel çalışmalar öğrenme sürecinin salt bilgi alış-veriş döngüsünden daha karmaşık olduğunu göstermektedir. Öğreten ve öğrenene dayalı ikili ilişkilerinden sıyrılan öğretim, bilgi ya da deneyim olarak ortaya çıkan dönüt (geribildirim) elde edilene kadar birçok etkenle karşılaşır. Bu etkenlerden biri mesajın iletilme yöntemidir.



Şekil 1: İletişim Sürecinde Yöntem Ve Diğer Değişkenler (Seferoğlu:2011, 13)

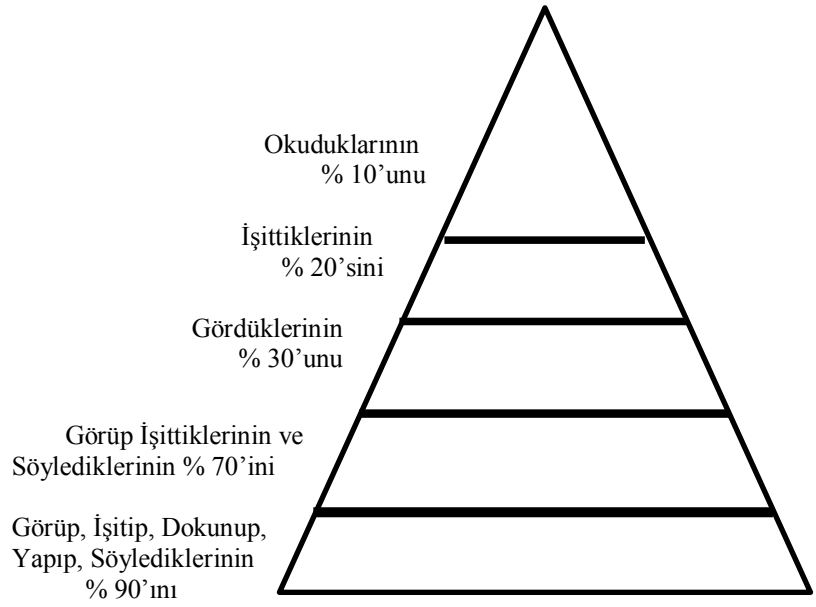
- Kaynak, bilgiyi yani mesajı ileten birimdir. Bu birim, kitap, gazete, dergi, radyo, televizyon ya da yüz yüze iletişim etkinliğinde olduğu gibi bir insan da olabilir.
- Mesaj iletişimin içeriğidir.
- Kanal mesajın sunuluş biçimidir. Mesaj, sözlü ya da yazılı olarak sunulabilir.
- Alıcı mesajın gönderildiği birimdir. Mesajı okuyan, dinleyen, izleyen kişidir. (Seferoğlu:2011, 13)

Şekilde de görüldüğü üzere mesajın iletilmesinde tercih edilen yöntem alıcının mesajın içeriğini eksiksiz ve doğru kavrayabilmesi için oldukça önemlidir. Öğretim teknolojileri ile çeşitlenen iletişim yöntemlerinin mesajın kavranmasındaki etkisi yadsınamaz. Yöntemin çeşitliliği aynı zamanda öğrenmenin kalıcılığını da artıracaktır.

> "Eğitim sisteminde daha fazla başarı elde etmek amacıyla günümüzde görsel ve işitsel araçlardan, eğitim teknolojisinden yararlanmak gerekli hale gelmiştir. Geleneksel yöntemde kullanılan kara tahta ve tebeşir artık yetersiz hale gelmiştir. Eğitimin boyutları radyo ve televizyona kadar ulaşmıştır. Bu eğitim sisteminde öğretmen bilgi verenden ziyade bilgiyi kazanmada yol gösterici olma görev ve sorumluluğunu üstlenmiştir." (Potur:2004, 37)

Günümüzde Potur'un belirttiği eğitim teknolojisi araçları televizyon ve radyo ile sınırlı kalmayıp ikinci ve üçüncü nesil internetin kullanılmasıyla birlikte bireylerin eğitim etkinliklerine daha fazla ve daha etkin olarak

katılması sağlanmıştır. Katılım oranının artmasının teknolojinin yaygınlaşması sayesinde sağlandığı belirtilirken etkin kullanımın teknolojinin daha fazla duyu organını kapsamasıyla elde edildiği belirtilebilir.



Şekil 2: Öğrenilenlerin Hatırlanma Yüzdeleri (Çelik:2012, 28)

Öğrenilenlerin hatırlanma yüzdeleri piramidi beynin çalışma yöntemleri ile ilgili kapsamlı bir içerik taşımaktadır. Bu durumda iletilen mesajın hangi yöntem kullanılarak alıcıya gönderildiği alıcının mesajı eksiksiz olarak alması için büyük önem taşımaktadır. Alıcının iletiyi daha fazla duyu organını kullanarak daha verimli olarak öğrendiği görüldüğünden öğretim teknolojileri bu alanda yararlı olacaktır. Bu durumda etkinliğin önemli bir parçası olmak öğrenmeyi kolaylaştıran en önemli etmenlerden biridir. Öğretim planlaması yapılırken teknolojik araçlar kullanılarak oluşturulacak materyal ve etkinlikler öğrencide kalıcı izli değişimler bırakacaktır. Bu durum ise eğitimin tanımı olan bireyde kalıcı izli değişim bırakma hedefi ile özdeşleşmektedir.

Dewey (2001:113) eğitimin amacının eğitilecek bireyin gerçek deneyimlerine dayanması gerektiğini belirtmiştir. Bireylerin tüm duyu organlarını kullanarak en etkili biçimde öğrendikleri gerçeği öğrencinin öğrenme sürecine etkin katılımının gerektiği gerçeğini doğurur. Öğretim teknolojileri bu bağlamda öğrenme ortamlarını

gerçeğe en yakın duruma getirerek bireylerin öğretim sürecini daha etkin olarak sürdürmelerine yardımcı olur. Yaparak öğrenme adı verilen bu kuram için Dewey (2001:83) yaparak öğrenme sayesinde bireyin anlayamadıklarını öğreneceğini, üstelik yüksek bilişsel bir beceri ile sözcüklerle ona aktarabileceğimizden daha fazlasını öğrenebileceğini belirtmiştir. Bu bağlamda bireylerin deneyimlerle kazanacakları edinim sözcüklerle elde edeceklerinden daha fazla olacaktır. Öğretim teknolojileri eğitim ortamını gerçeğe en yakın duruma getirdiğinden öğrencilerin tüm duyu organlarını kullanıp deneyim kazanması da bu yolla sağlanmış olur.

Yaparak yaşayarak öğrenme kavramından yola çıkılarak öğretim teknolojilerinden yararlanılan bir eğitim ortamında öğrencilerin etkin katılımı sağlandığından derse karşı güdülenme oranı da artacaktır. Potur'a göre (2004:40) araçlardan yararlanılarak yapılan bir öğretim ortamı öğrenciler için yaşantı alanı oluşturarak öğrencilere somut bir ders anlatımı sunacaktır.

21. yüzyılda değişen toplum ve ekonomik düzen kendi kendine öğrenebilen ve gelişim sağlayabilen bireylerin yetiştirilmesini amaçlamaktadır. Önceki yöntemleri izlemenin yanı sıra yeni yöntemler geliştirip çözüm üretecek bireylerin yetişmesi yaşam boyu öğrenme süreci etkinliklerinde önemli bir unsurdur. Öğretim teknolojilerinin bu alandaki yararı yadsınamaz. Bu sayede bireyler dış kaynaklı ders saatleri ve yer seçimi konusunda kısıtlanamaz. Zaman ve yer sınırsızlığı terimi ile açıklanabilecek bu durum günümüzde kaçınılmaz durumda olan yaşamboyu öğrenme hedefleri ile örtüşmektedir. Kavram ve kuramların araştırmalarla sürekli değişime uğradığı göz önünde bulundurulduğunda bireylerin de kendi bilgi ve becerilerini güncellemeleri gerektiği kaçınılmaz bir durum olmuştur.

Günümüz toplumlarında değişim ve yenilik yaşamın vazgeçilemez bir parçası olmuştur. Bir zamanlar yalnızca küçük bir grubun gereksinimi olan bilgileri artan nüfusun da etkisiyle çok daha büyük insan gruplarının elde etmesi gerekebilmektedir. Öğretim teknolojileri bu bağlamda bilgilerin gereksinim duyan tüm bireylere hızlıca iletilmesinde öncü rol oynamaktadır. Coşkun'a göre (2010:21) teknoloji sayesinde

fiziksel uzaklık boyutu öğretim sürecinden kaldırılarak daha fazla kitleye erişim sağlanmaktadır. Böylelikle eğitimli bireylerin sayısı ve bir zamanlar yalnızca fiziksel olarak var olanla sınırlı olan eğitimin kalitesi de artan seçenekler sayesinde yükselişe geçecektir.

Yabancı dil öğretiminde karşılaşılan en büyük sorunlardan biri kimi ders materyalinin yapay olma özelliğinden dolayı dış dünyada gerçek kullanım için uygun olmamasıdır. Dilidüzgün (2010:106) öğrencilerin günlük yaşamlarını sürdürürken karşılaştıkları ve kullandıkları özgün metinlerin yaşamı okula taşıyabilecek en önemli araçlar olduğunu belirtmiştir. Ellis'in tanımına göre (2004:339) dış dünyadaki gerçek bir durumla eşleşen ve gerçek yaşamda görülen etkileşimlere benzer örnekler taşıyan eğitsel metin ve görevler özgün olarak değerlendirilir. Scrivener'ın (2005:113) tanımına göre ise gerçekte kullanılan ya da gerçekte kullanılana yakın bir metin özgündür ve dergi, kitap, makale, ürün etiketi, radyo kaydı, filmler, televizyon kanalları, uyarı levhaları, posterler özgün materyale örnek gösterilir. Öğretim teknolojileri eğitimcilere ve öğrencilere gerçek yaşamda kullanılan tüm bu kaynaklara ulaşma olanakları sunar. Bir zamanlar erişilmesi zor olan bu kaynaklar dünyanın her yerinde yaygınlaşan internet ve uydu yayınları sayesinde eğitim dünyasına da girmiş bulunmaktadır.

Dış kaynaklı kimi öğretim çabaları öğrencilerde isteksizlik yaratmaktadır. Günlük yaşamda iç içe oldukları teknoloji bireylere farkında olmadan eğitim de sağlamaktadır. Ellis (2004:105) bireyin farkında olmadan öğrendiği bilgileri uygulamada açıkça ortaya koyabileceğini belirtmiştir. Ağca (2012:28) da konu ile ilgili olarak teknolojinin resmi bir öğrenme ortamının sıkıcı koşullarından arınmış bir ortamda gerekli bilgileri bireylere sağlamada yararlı olduğunu söylemiştir. Bilgisayar oyunları veya mobil iletişim araçları kullanıcılara farkında olmadan sözcük öğreniminde yardımcı olabilir. Tablet bilgisayarlar ve diğer mobil aygıtlar aynı zamanda gereksinim anında öğrenme sağladığından dolayı kullanıcılar için yararlıdır çünkü bilgi en fazla gereksinim anında değerli olacaktır ve doğrudan kullanılacağından dolayı bireylere yaşayarak öğrenme olanağı da verecektir.

Geleneksel eğitimde öğrenciler arasındaki bireysel farklılıklar göz önünde bulundurulmazdı. Tüm insanların aynı şekilde öğrenebileceği düşünülüp aynı ders amacının tüm öğrenciler tarafından aynı biçimde yerine getirilmesi gerektiğine inanılıyordu. Yakın tarihte ortaya çıkan yeni kuramlar bireysel farklılıklara olan ilgiyi artırdı. Bireysel farklılıkların en önemli sonuçlarından biri de farklı zeka türlerinin varlığının ortaya çıkarılması oldu. Her insanın kendi becerileri olduğuna dayalı bu yaklaşımın öncülerinden Gardner çoklu zeka kuramını ortaya atmıştır. Yılmaz'ın (2004:9) tanımına göre çoklu zeka kuramı her insanın kendine özgü bir öğrenme yolu olduğunu belirtir. Bireylerde birden fazla zeka türü bulunmaktadır ancak bireyler en fazla hoşlandıkları kendilerine en yakın gelen alanlarda başarılı olurlar ve o alandaki zeka türleri gelişir. Böylece öğrenmede bireysel farklılıklar meydana gelir. Öğretim teknolojileri ise bu bağlamda farklılıklardan yararlanarak eğitimde eşitlik anlayışına katkıda bulunur. Öğretim teknolojileri sınırlılıkları ortadan kaldırdığından tüm bireyler kendi zeka türlerine göre öğretim etkinlikleri keşfederler. Öğretim teknolojileri kullanılarak farklı zeka türlere göre hazırlanmış bir öğrenme ortamı tüm bireyleri kapsayacağından eşitlik sağlayacaktır.

Lewis (2009:86) öğrenme stilleri ile teknolojik seçenekler arasında güçlü bir bağ olduğunu vurgulayıp farklı zeka türleri için teknolojik araçlar kullanılarak yapılacak etkinlikler bulunduğunu belirtir:

1. Mantıksal zeka için çevrimiçi anket yaratma araçlarının,
2. Görsel zekaya sahip öğrenciler için dijital kamera, video ve Google Earth gibi çevrimiçi kaynakların,
3. Dışadönük bireyler için blog yazma ve e-portfolyo oluşturma etkinliklerinin,
4. Sosyal öğrenenler için chat, email ve sosyal ağ sitelerinin,
5. Bedensel (kinestetik) zekaya sahip bireyler için ise teknoloji tabanlı 3 boyutlu evren, animasyon yaratma ya da sanal turların eğlenceli olabileceğini belirtmiştir.

Yabancı dil öğrenmende bu seçeneklerle yapılabilecek etkinliklere örnek şu şekilde belirtilmiştir:

- Hikayenizi ekrandan ya da çıktı alarak okuyun.
- Hikayenizi okurken arka planda bir müzik çalın.
- Hikayenizi okurken resimler gösterin.
- Hikayenizi okurken resimler gösterip arka planda müzik çalın.
- Hikayenin bir animasyonunu izleyin.
- Hikayenin bir videosunu izleyin.

Larsen – Freeman'a (2000:170) göre de farklı zeka türleri için farklı etkinlikler üretilebilir:

1. Mantıksal / Matematiksel Zeka: Zeka oyunları, yapboz ve bulmacalar
2. Görsel / Uzamsal Zeka: Videolar ve grafik okuma - yaratma
3. Bedensel / Kinestetik Zeka: Pantomim
4. Müziksel / Ritmik Zeka: Şarkı çalma ve söyleme
5. Kişilerarası Zeka: Toplu proje araştırma etkinlikleri
6. İçsel Zeka: Günlük tutma ve araştırma ödevleri

Uluç'un (2013:1744) dilin konuşulduğu ülkelere gitmeyen öğrencilerin dil becerilerini nasıl geliştirebilecekleri konusundaki sorusu teknolojik materyaller sayesinde bireysel farklılıklar da gözetilerek yanıtlanabilir. Tüm bu etkinliklerin çeşitli program ya da internet siteleri aracılığıyla kolaylıkla yapılabileceği düşünüldüğünde öğretim teknolojilerinin eğitim etkinliklerinde farklı bireylere farklı katkılar sağlayabileceği açıkça görülmektedir.

1.3 Öğretim Teknolojileri Kullanımı Sırasında Ortam ve Materyalin Durumu

Günümüzde öğretim teknolojileri birçok eğitim kurumu bünyesinde kullanılmaktadır. Elektronik kitaplardan tablet bilgisayarlara kadar geniş bir yelpaze içerisinde bulunan bu materyallerin kullanımı sırasında önem verilmesi gereken kimi noktalar bulunmaktadır. Burada önem verilmesi gereken en önemli konulardan biri öğretim teknolojilerinin yararlarının kullanılacak materyalin fiyatı ile doğrudan ilişkisinin olmadığıdır. Göz önünde bulundurulması gereken ölçüt kullanılacak materyalin öğrencileri amaca en etkili şekilde nasıl yönlendireceğidir. Potur (2004:40) edinilmesi güç olan ve maliyetli bir aracın her zaman kullanım kolaylığı sağlamayabileceğini belirtmiştir. Harmer (2007:176) da hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkelerde birçok sınıfın en son teknolojiyle donatılmamış olduğunu ancak bu durumun öğrencileri yabancı dili öğrenmekten alıkoymadığını söylemiştir. Buna göre kimi durumlarda alım gücüne daha uygun materyaller sınıf içi dinamiklere ve bireysel farklılıklara dayalı olarak daha verimli sonuçlar üretebilir. Ağırlıklı olarak müziksel / ritmik zekaya sahip öğrenciler hedef dilde yüksek maliyetli bir internet tasarımı etkinliğinde yer almak istemezken daha ekonomik bir yolla oluşturulacak hedef dilde müzik arşivi çıkarma etkinliklerinde gönüllü olarak faaliyet gösterebilirler.

İnternetin yaygınlaşmasıyla birlikte daha fazla kullanıcıyı sistemde daha etkin kılabilmek amacıyla internet sayfasının içeriğinin kullanıcılar tarafından hazırlanmasına olanak sağlandı. Böylelikle forumlar, bloglar, wikiler, sosyal ağlar, fotoğraf ve video yükleme sayfaları doğdu. Bu sayfaların içeriğinin uzman olmayan kişiler tarafından da doldurulması bilgi kirliliği denilen bir kavramın doğmasına yol açmıştır. Lewis (2013:62) herhangi bir kimsenin internet sitesi içeriği yaratabileceğini ve bu içeriği hızlıca paylaşabileceğini belirtir. Birçok internet kullanıcısı bilginin kaynağına bakmaksızın internette yer alan yazılı, görsel ya da işitsel tüm bilgilere inanabilmektedir. Öğrencileri de bu durumdan uzak tutmak

amacıyla eğitimcilerin teknolojik araçlardan bilgi alınması sırasında öğrencilere bu konuda yol göstermesi gerekmektedir.

Teknolojik araç kullanımında önem gösterilmesi gereken diğer bir nokta da kullanılacak araçların ders öncesinde hazır duruma getirilmesidir. Büyük kolaylıklar yarattığından dolayı sunu ve projelerde geniş ölçüde güvenilen bu araçlar ayrıntılı yapılarından dolayı kullanım güçlüğü yaratabilir. Bu materyallerden yararlanacak kişinin çıkabilecek bu sorunları öngörmesi ve kullanım öncesi hazır duruma getirmesi sunu veya projenin bütünü açısından önemlidir.

Teknoloji yaşamımızda diğer alanlarda olduğu gibi uygun olarak kullanılmazsa öğretim etkinliklerinde de üretim yoksunluğuna yol açabilir. Teknolojinin olanaklarını hazır olarak elde etmeye alışacak bireyler bilgi üzerinde düşünmeyecektir. Bilimin gelişmesi önceki bilgilere yenisinin eklenmesiyle mümkün olduğundan hazır bilgiyi çaba göstermeden edinecek bireyler yenilerini üretmeyecektir. Scrivener (2005:357) eğitimcilere teknoloji kullanırken öğrencilerin zihinsel olarak beyinlerini kapatmalarına izin vermemelerini ve onları düşünmeye yönlendirmelerini önermiştir. Bu durumda teknoloji kullanımının amaç olarak değil araç olarak kullanmanın önemi ortaya çıkmaktadır. Araçlarla elde edilecek bilgileri yorumlama, yeniden doğrulama, çürütme vb. etkinlikler düzenlenerek teknoloji kullanımı yararlı duruma gelecektir.

Seferoğlu (2011:27) öğretim teknolojilerinin seçimi ve kullanımı öncesinde yanıtlanması gereken sorular olduğunu belirtmiştir:

1. Seçilen materyal öğretim programıyla uyumlu mu?

Hedef ders programıyla uyumlu olmayacak materyaller zaman kaybına yol açabilir. Bir ders ya da konunun sunumunda kullanıldığında bilgilerin aktarılması ve uygulanmasında yararlı bulunan aynı araç başka bir ders ya da konu için benzer şekilde yararlı olmayabilir.

2. Materyalin içerdiği mesajlar doğru ve güncel mi?

Bilgi çağında araştırmaların sıklık kazanması önceki verilere yenilerinin eklenmesi, verilerin değişmesi ya da çürütülmesiyle sonuçlanabilir. Bu durumda kullanılması planlanan her materyalin kullanım öncesi veri taramasından geçirilmesi ve gerekli durumlarda güncellenmesi gereklidir.

3. Materyalde açık ve anlaşılır bir dil kullanılmış mı?

Materyalde kullanılan dilin hedef kitle için anlaşılır olması asıl amaç olan bilgiyi kazandırmada büyük önem taşımaktadır. Materyalin dilinin hedef kitlenin özellikleri göz önünde bulundurularak belirlenmesi gerekir. Örneğin ilkokul öğrencilerine "ilçe" sözcüğünü anlatan bir materyalin "Şehirler ilçeleri kapsar." şeklinde yapacağı bir tanıtım, o yaştaki öğrenciler daha soyut düşünme becerileri gerektiren "kapsama" eylemini henüz kavrayamadıklarından dolayı yararlı olmayabilir.

4. Materyal öğrenciyi güdüleyici ve ilgiyi sürekli açık tutacak özelliklere sahip mi?

Eğitimde teknolojik araç gereç kullanılmasının amaçlarından biri öğrenenlerin algılarını açık tutmalarını sağlamaktır. Farklı bireysel özelliklere sahip öğrenciler bir başka öğrenci grubu ile başarıyla kullanılan araç gereçlerden aynı oranda yararlanamayabilir. Bu nedenle materyalin seçiminde ilgiyi açık tutma önemli ölçütlerden biridir.

5. Materyal öğrencinin katılımını sağlayıcı özelliklere sahip mi?

Öğretmen merkezli eğitim anlayışında öğrenciler ders sırasında edilgen durumdadır. Öğretmenlerden bilgileri aktarmaları, öğrencilerden de tüm bu hazır bilgileri almaları beklenir. Öğrenci merkezli ders anlayışında ise öğrenciler bilgileri

özümser ve hazır olarak elde etme yerine bilgiyi yorumlar. Teknoloji insan yaşamını kolaylaştırdığı gibi yanlış kullanımında tembelliğe yol açabilir. Bu nedenle teknolojik araçların öğrencide hazır olanı olduğu gibi alma alışkanlığı edinmesine engel olmak için bu araçların öğrencilerin derslere etkin katılımını sağlayacak şekilde seçilmesi veya düzenlenmesi gerekir.

6. Materyal, teknik özellikleri açısından yeterli mi?

Teknolojik araçların kullanımı ayrıntılı olabilir ve bu durum kullanım öncesinde sıkıntılar doğurabilir. Bu araçları kullanacak kişinin aracın kullanımını bilmesi, bu konuda yardım alması ve bu araçların kullanılmasından önce kullanıma hazır duruma getirmesi önemlidir. Kimi araçlar ise hızla değişen teknik dünyada güncelliğini gereksinimi karşılayamayacak kadar yitirmiş olabilir. Kimi araçlarla kullanıma üretiminden sonra çıkan yeni teknolojik aletler arasında bağlantı kurulamayabilir ya da eski araçlar yeni araçları okuma için gerekli olan kod veya formattan yoksun olabilir. Bu gibi durumlar daha önce kontrol edilmez ve materyallerin kullanımı sırasında keşfedilirse zaman kaybına yol açabilir ya da süreç o materyalin tümüyle sunu ya da projeden kaldırılması ile sonuçlanabilir.

7. Materyalin etkili olduğunu kanıtlayacak veriler var mı?

Eğitim günümüzde büyük bir pazar haline gelmiştir. Pastadan pay almak isteyen birçok kuruluş yeni materyaller üretip piyasaya sürmektedir. Tüm bu materyalin etkili olduğuna dair birçok reklam etrafımızı sarmış durumdadır. Ancak bu ürünlere güvenebilmek için ürünlerin test edilmiş olması gereklidir. Piyasaya sürülen ürünlere güvenilip kullanıma açık duruma getirilmeden önce ürünlerin denenmesi zaman ve para tasarrufu açısından yararlı olacaktır. Örneğin, yabancı dil öğrenmeyi garanti eden binlerce eğitim programı, internet sitesi veya elektronik kitap piyasada bulunmaktadır. Bu ürünlere güvenip satın almak kullanıcıda zaman ve para kaybına yol açabilir ve yabancı dil öğrenme alanında kişide kendine güvensizlikle sonuçlanabilir.

8. Materyal, önyargılardan arındırılmış durumda mı?

Pek fazla önem verilmese de kullanılacak materyallerin kültürel boyutu da önemlidir. Ders kitaplarına girebilen kalıplaşmış yargılar aynı düşünce biçimi ile oluşturulursa teknolojik materyallerde de yer alabilir. Dilidüzgün (1995:4) yeni bir dilin öğrenilmesinin yeni bir kültürün öğrenilmesi anlamını da taşıdığını belirtmiştir. Bu bakımdan ele alındığında kullanılacak materyallerin hiçbir bireyi dışlamayacak düzeyde olması ve özgür düşünceyi yüceltecek nitelikte olması önemlidir.

9. Materyalin kullanımına ilişkin gerekli kullanma kılavuzları ve diğer metinler var mı?

Teknolojik materyal kullanımında ortaya çıkabilen en büyük sorunlardan biri ayrıntılı yapılarından dolayı materyalin kullanımıdır. Kimi durumlarda bu sorun eğitimcilerin bu tür materyalleri kullanmaktan vazgeçmeleri ile sonuçlanabilmektedir. Bunun farkında olan üreticiler ürünlerinde kullanıcı dostu arayüz kullanmaktadır. Günümüzde birçok teknolojik ürün üzerinde kullanıcı dostu ibaresi taşıyan bir etiket ile satışa sunulmaktadır. Bu etikete sahip ürünlerin kullanımı daha az karmaşık yapıdadır ve bu ürünler kullanım kılavuzları ile birlikte satışa sunulur. Harmer (2007:181) ders kitaplarıyla birlikte sunulan kaset, CD, DVD gibi diğer yardımcı kaynakların öğretmenler için ayrıntılı bir kılavuz ile sunulduklarını ve yalnızca kullanım esnasında izlenecek yolu değil aynı zamanda öneriler, farklı seçenekler, etkinlikler ve kaynaklar da sağladığını belirterek bu durumu materyal kullanımında iyi bir yönlendirme olarak örnek gösterir.

1.3.1. SAMR Modeli

Eğitimde kullanılan teknolojik materyalleri ölçme yöntemlerinden biri de SAMR modelidir. Croser (2015:186) bu modelin kullanılacak teknoloji için tasarım, birlikte kullanım ve değerlendirme konularında kullanıcılara bilgi vermede yardımcı olduğunu, bu bilgilerin de ileri düzey öğrenmenin sağlanması konusunda yararlı olacağını belirtmiştir. Dört adımdan oluşan SAMR modeli için Löfgren ve Ahlkvist (2013) ilk iki adımda bilgisayarın olağan ödevleri yapmak için yalnızca farklı bir

araç olarak kullanılacağını ancak son iki adımda öğretimin değişeceğini belirtmiştir. Atıcı ve Yürük (2014:231) tarafından ilk iki adımı iyileştirme, son iki adım ise dönüştürme olarak tanımlanmıştır; ilk iki adım sırasıyla yer değiştirme ve takviye etme, son iki adım da düzenleme ve yeniden tasarlama adımları olarak adlandırılmıştır.

İyileştirme	**Yer Değiştirme** - Var olan ders etkinliklerinin doğrudan teknoloji ile yapılması, aynı görevin hiçbir değişikliğe gidilmeden teknoloji kullanılarak yerine getirilmesi anlamına gelmektedir. Kağıt kalem kullanılarak el yazısı ile yazılacak bir belgenin not alma uygulaması kullanılarak bir tablet bilgisayarda yazılması yer değiştirme için örnektir.
	Geliştirme – Bu aşamada yer değiştirme gerçekleşse de işlevsel ilerleme görülür. Görev değiştirilmez ancak kimi yönleri iyileştirilir. Sözlük ya da seslendirme araçları gibi uygulamalar kurulu bir tablet bilgisayar yardımıyla ödev yapma örnek olabilir. Okuma güçlüğü ya da fiziksel rahatsızlık yaşayan birçok öğrenci için bu basamağın kullanılmadığı durumlarda eğer sınıf görevleri oldukça güç ya da olanaksız durumdaysa, yer değiştirme ve geliştirme eylemleri dönüştürme basamağına yükselir.
Dönüştürme	**Düzenleme** – Dil, tarih ya da sosyal bilimler derslerinde araçlar kullanılarak hazırlanacak ses ve görüntü içeren bir sunum hazırlama görevi bu aşamanın bir parçasıdır.
	Yeniden Tanımlama – Elektronik öykü kitabı oluşturup bunun sınıfta, okulda veya dünyayla paylaşılması gibi teknoloji kullanımı olmadan yapılması olanaksız olan etkinliklerdir. Teknolojinin bu şekilde kullanımı sınıfların ve öğrencilerin iş akışının dönüşümünü sağlar. Böylelikle teknoloji en verimli şekilde değerlendirilmiş olur.

Tablo 1**:** Croser'in (2015:187) SAMR Modeli Tanımı

1.4 Türkiye'de Eğitim Teknolojisi

Cumhuriyet sonrasında eğitim alanında kaliteyi artırma amacıyla çalışmalar yapıldığı görülmektedir. 1924 yılında Amerikalı felsefeci John Dewey Türkiye'ye gelerek Türk eğitim sisteminin geliştirilmesiyle ilgili önerilerini sunduğu bir rapor hazırlamıştır (Şişman, 2010:61). Aktaş'a göre (2008:19) yapılan birçok araştırma Türkiye'nin eğitim alanındaki çağdaşlık ve uygarlık sunan gelişmeleri kendi eğitim sisteminde uygulamaktan geri kalmadığını göstermektedir.

Milli Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün (2014) belirttiği üzere 1930'lu yıllarda yurtdışından getirilen harita veya deney araçlarıyla başlayan ilk süreç 1950'lerde uygulanmak istenen eğitim araçlarının Türkiye içinden üretilmesi ve temin edilmesi kararlarına kadar sürer. Bu amaç doğrultusunda 1951 yılında görsel ve işitsel eğitim araçlarının üretilmesi için Öğretici Filmler Merkezi kurulur. 1952 yılında ise eğitimde ölçme ve değerlendirme sağlanması amacıyla Test Bürosu kurulur. 1962'de adı Film Radyo Grafik Merkezi olarak değişen Öğretici Filmler Merkezi, 1968'de ise Film - Radyo ve Televizyonla Eğitim Başkanlığı adını alıp aynı yıl Türkiye Radyo Televizyon Kurumu ile yayına başlar. Dünyada uzaktan eğitimin yaygınlaşmaya başlamasıyla Türkiye'de de Film – Radyo ve Televizyonla Eğitim Merkezi bu doğrultuda araştırmalara başlar. 1980'lerde tüm dünyada hızla gelişen bilgisayar teknolojileri değişimler başlatır. Sınav hizmetlerini yürüten Test Bürosu 1982'de Bilgi İşlem Daire Başkanlığı, 1992'de ise Bilgisayar Hizmetleri ve Eğitim Genel Müdürlüğü adını alır. 1998'e gelindiğinde Film - Radyo ve Televizyonla Eğitim Başkanlığı ile Bilgisayar Hizmetleri ve Eğitim Genel Müdürlüğü, Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü adı altında birleştirilir. Günümüzde ise 14/09/2011 tarihinde çıkmış olan kararname ile kurum Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü adını almıştır.

Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü, eğitim teknolojilerinin araç – gereç boyutu doğrultusunda proje ve programlar yürütmektedir. Bu projelerden biri

İnternet TV ve İnternet Radyo adlı bir internet sayfası ile kullanıcılara çeşitli ders içerikleri sunan internet sayfasıdır.



Resim 1: İnternet TV ve İnternet Radyo Ana Sayfası (2016)

Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün desteklediği diğer bir çalışma da öğretmenler için Avrupa'da işbirlikçi projeler geliştirebilecekleri ve fikir paylaşabilecekleri bir platform olan eTwinning adlı bir projedir.



Resim 2: eTwinning Türkiye Ana Sayfası (2016)

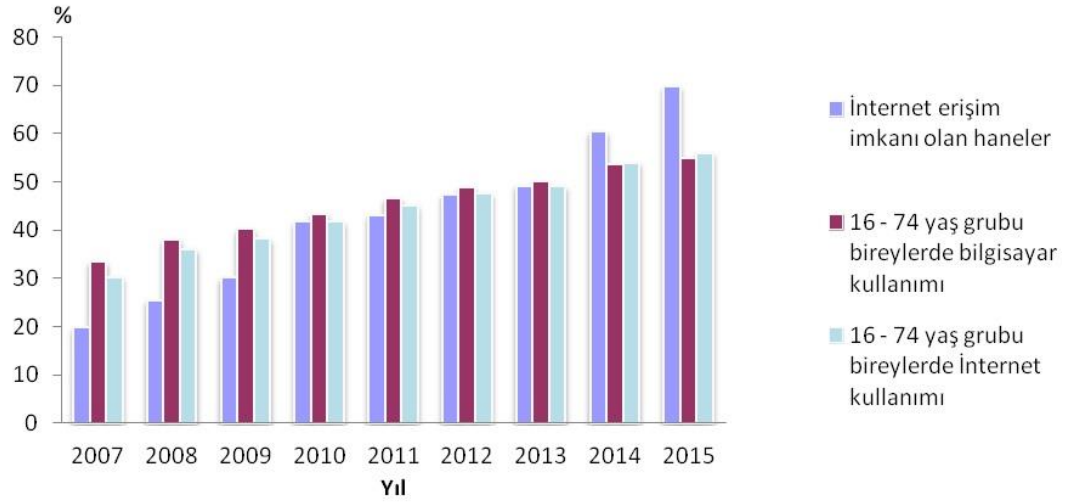
Avrupa Birliği Eğitim, Öğretim, Gençlik ve Spor Programı'nın bir parçası olan eTwinning, tüm öğretmenler için ücretsiz olup diğer ülkelerden meslektaşlarla bilgi ve iletişim teknolojileri kullanılarak proje ve düşünce paylaşımı sağlayan ortak bir platformdur. Bu platformun bir diğer yararı da farklı görüşleri bir araya getirmesinden dolayı öğretmenlere yaşam boyu kişisel gelişim olanağı yaratacak olmasıdır. Farklı ülkelerden akranlarıyla tanışma olanağı da yakalayan öğrenciler derslere karşı güdülenecek ve örneğin dil öğreniminde karşılıklı iletişime gireceklerinden yaparak yaşayarak öğrenme olanağı da edineceklerdir.

1.5 Türkçe Öğretimi ve İnternet

> "İnternet, yaşamın bütün alanlarında olduğu gibi yabancı dil öğretimi ve öğreniminde de anlamlı bir yere ve yüksek bir potansiyele sahiptir." (Ağca, 2012:2)

Yabancı dil öğretiminde teknoloji kullanımı günümüzde yeni bir uygulama değildir. Kahraman (2013:14) eğitimde teknoloji kullanımın 1960'lara kadar öğretmenin

arzusuna bırakılırken günümüzde eğitimin vazgeçilmez bir parçası olduğunu söylemiştir. Potur (2004:64) sosyal bilimler alanında çalışanların bilgisayar kullanımına uzak kaldığını belirtmiştir. Zengin (2005:252) İstanbul ili Anadolu liseleri kapsamında yaptığı çalışmada İngilizce öğretmenlerinin çoğunlukla teknolojik beceri gerektirmeyen araç – gereçler kullandıklarını tespit etmiştir. Hızla yaygınlaşan yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin aynı şekilde hızla ilerleyen teknoloji kullanımına yetişmesi gerekmektedir. Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre 16 – 74 yaş grubundaki bireylerde bilgisayar ve internet kullanım oranı 2015 yılında sırasıyla % 54,8 ve % 55,9'dur. Bu yaş grubundaki bireylerin yarısından fazlasının bilgisayar ya da internet kullandığı görülmektedir. 2007 yılından bu güne kadar oranların artış yönünde olduğu grafiklerde belirtilmiştir.

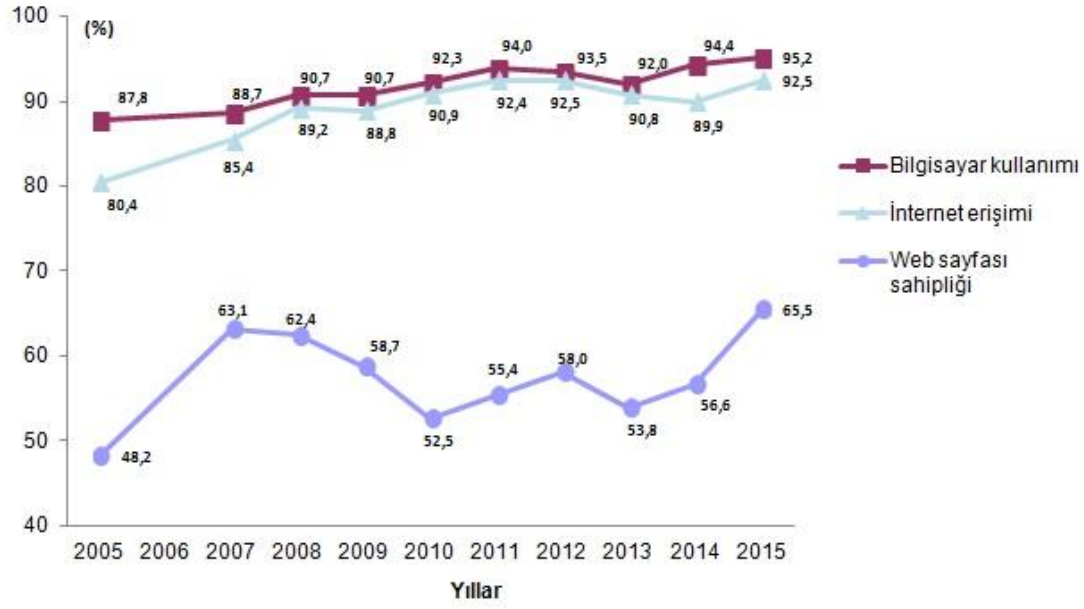


Grafik 1: Türkiye İstatistik Kurumu Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması (2015)

Bilgisayar ve internet kullanan bireylerin sayısında görülen bu artış Türkçe internet sitelerine olan talebi de artırmıştır. Türkiye İstatistik Kurumu'nun Girişimlerde[1] Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması'na göre 2015 yılında 10 ve daha fazla çalışanı olan girişimlerin internete erişim oranının %92,5 olduğu görülmüştür. Buna göre internet sayfasına sahip girişimlerin oranı %65,5 iken,

[1] Girişim: Bir işe girişme, teşebbüs.
Akalın, Ş. H. & v.d. (2011). Türkçe Sözlük. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

girişimlerin %12,4'ü internet üzerinden satış yapmış ve %38,8'i sosyal medyayı kullanmıştır.



Grafik 2: Girişimlerde[1] Bilgisayar Kullanımı, İnternet Erişimi Ve Web Sayfası Sahipliği, 2005-2015 (2015)

2. GÜNÜMÜZDE ÇEVRİMİÇİ VE ÇEVRİMDIŞI ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ

Eğitimde teknoloji kullanımı yeni bir olgu değildir ancak teknolojideki ilerlemeler sayesinde kullanılabilecek materyaller çeşitlenmiş ve bu ilerlemeler eğitimde de kullanıcılara birçok kolaylık sağlamıştır. Geçmişte tepegöz kullanımı ileri teknoloji sayılabilecekken son yıllarda özellikle bilgisayar ve yazılım sektöründeki ilerlemeler sayesinde akıllı tahtadan, benzetim yazılımlarına kadar birçok materyal yabancı dil eğitiminde de yerini almıştır. Teknoloji tabanlı yabancı dil olarak Türkçe öğretimi de hızla ilerlemede olan bir alandır. Son teknolojiyi yakından izleyen genç bir nüfusa sahip olan ülkemizde dünyadaki yenilikler kısa sürede benimsenmektedir. Bu durum dili Türkçe olan yazılım ve internet sitelerinin artmasında bir neden olarak gösterilebilir.

Zengin (2005:47) günümüzde öğretim teknolojileri uygulamalarının çevrimiçi ve çevrimdışı olarak iki gruba ayrıldığını belirtmiştir. Kılıç (2010:5) da çevrimiçi ve çevrimdışı öğretim teknolojilerinin farklı yerlerdeki kişilerin aynı anda ya da farklı zamanlarda etkileşim kurmalarına olanak verdiğini açıklamıştır.

2.1 Günümüzde Çevrimiçi Öğretim Teknolojileri

Keskin'e göre (2006:9) bilişim teknolojilerinin eğitim alanında kullanılması çağın gereği olmuştur ve bilişim teknolojileri içerisinde internetin konumu diğer teknolojilere göre çok farklı bir yerdedir. İnternet, bilgi aktarım ağı olarak eğitimde kullanılmaktadır, kullanımı öyle büyük boyutlara ulaşmıştır ki ders kitabı yazan eğitimciler bir zamanlar kitapların yanında ek materyal olarak verilen CD ya da DVD'lerin yetersiz olduğunu görüp günümüzde kitaplarıyla ilgili internet siteleri oluşturmuş, içeriğin bir bölümünü bu internet sayfalarına aktarmıştır. Kullanıcılar internet bağlantısı olan aygıtlarından bu sitelere girerek öğretim malzemelerini çeşitlendirebilmektedirler.

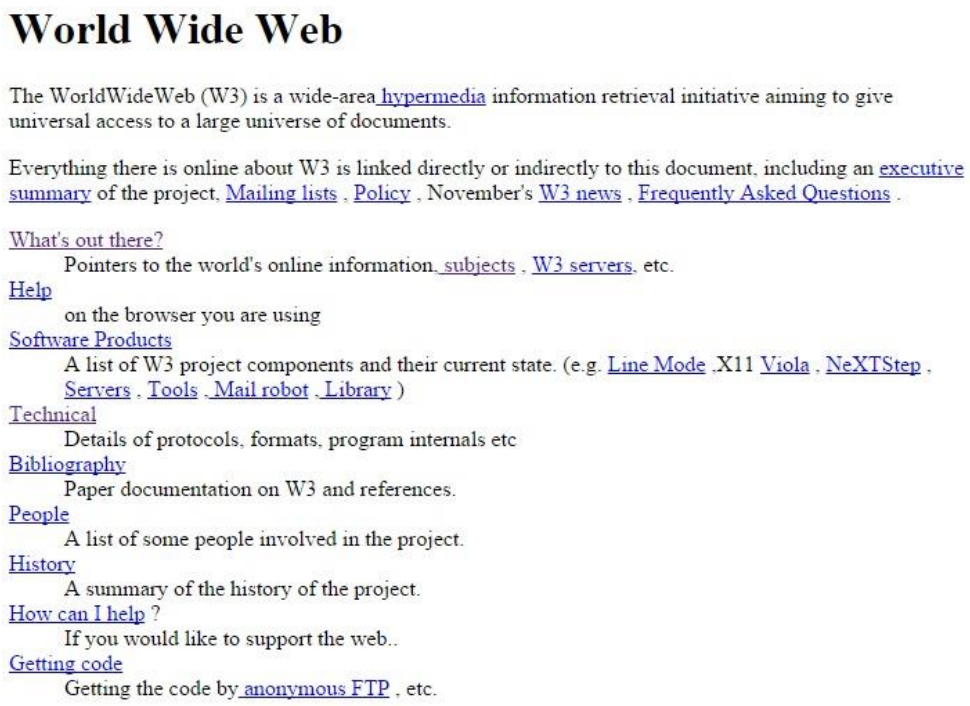
İnternet kullanımı için bir zamanlar bilgisayar gerekliyken kablosuz iletişim teknolojilerindeki gelişmeler bilgisayar bulundurma zorunluluğunu ortadan kaldırıp kullanıcıların mobil aygıtlarla internete erişebilmeleri sağlanmıştır. Üstelik bilgisayarlar da küçülüp taşınabilir duruma gelince eğitimde zaman ve yer sınırsızlığı sağlanmıştır.

Çevrimiçi öğretim teknolojileri çeşitlidir ve birçoğu iç içe girmiş durumdadır. Bu durum sınıflandırmayı kolaylaştırmasa da bu çeşitlilik bireylere özgürlük tanımaktadır. Bir ders kitabının elektronik sürümü, internet sayfası, mobil uygulaması ve akıllı tahta yazılımı bulunabilir. Bireyler amaçları doğrultusunda kendileri için en uygun olanı seçip hedeflenen bilgilere erişim sağlayabilirler.

2.1.1 Ağ 1.0 / Ağ 2.0 / Ağ 3.0 (Web 1.0 / Web 2.0 / Web 3.0)

İnternetin doğumu 1989'da CERN[2]'de çalışan İngiliz biliminsanı Tim Berners – Lee tarafından dünyanın farklı bölgelerinden çeşitli üniversite ve işletmelerde çalışan biliminsanlarının bilgi paylaşım ihtiyacına dayalı olarak oluşturulmuştur. Oluşturulan ilk internet sayfasına Berners – Lee'nin bilgisayarı ev sahipliği yapmıştır ve bu site internetin temel özelliklerini anlatma, başka bilgisayarlarda yer alan dokümanlara ulaşım ve kişisel internet sayfası yaratmak için bilgi vermek amacıyla tasarlanmıştır.

[2] CERN: Avrupa Nükleer Araştırma Merkezi
Türkiye Atom Enerjisi Kurumu. (2015). 06.09.2015 tarihinde http://www.taek.gov.tr/slide/1409-turkiye-cern-e-ortak-uye-oldu.html adresinden erişilmiştir.



World Wide Web

The WorldWideWeb (W3) is a wide-area hypermedia information retrieval initiative aiming to give universal access to a large universe of documents.

Everything there is online about W3 is linked directly or indirectly to this document, including an executive summary of the project, Mailing lists , Policy , November's W3 news , Frequently Asked Questions .

What's out there?
Pointers to the world's online information, subjects , W3 servers, etc.
Help
on the browser you are using
Software Products
A list of W3 project components and their current state. (e.g. Line Mode ,X11 Viola , NeXTStep , Servers , Tools , Mail robot , Library)
Technical
Details of protocols, formats, program internals etc
Bibliography
Paper documentation on W3 and references.
People
A list of some people involved in the project.
History
A summary of the history of the project.
How can I help ?
If you would like to support the web..
Getting code
Getting the code by anonymous FTP , etc.

Resim 3: İlk İnternet Sayfası (t.y.)

Resim 3'te görülen internet sayfasında bağlantılar yardımıyla internetin kullanım ayrıntıları, internet projesinin tarihi, sıklıkla sorulan sorular ve yardım gibi bölümler kullanıcılara sunulmuştur. Ağ 1.0 denilen bu yapıda internet sayfasının içeriği sunucu bilgisayar tarafından kullanıcıya iletilmektedir. Kullanıcının sunucu ile etkileşimi mümkün değildir.



Şekil 3: Ağ 1.0'da İletişim Düzeneği

Bu bağlamda internet kullanımında en önemli amaçlardan biri bilgi edinmedir. Bu döneme internette okuma dönemi denilmektedir çünkü kullanıcıların internet

sayfası oluşturması sınırlı olarak mümkündür. Günümüzde salt bilgi verme amaçlı internet sitelerinin sayısı oldukça azalmıştır çünkü kullanıcılardan elde edilen geri dönüşlere göre sayfaların oluşturulması ve bu sayfaların tümüyle kullanıcılar tarafından oluşturulması dönemi başlamıştır.

Okuma ve yazma dönemi adı verilen Ağ 2.0 ile kullanıcıların sınırlı sayıdaki sunucudan elde ettikleri bilgiyi kendi bilgisayarları aracılığıyla okumaları yeterli görülmeyerek kullanıcılara da sunucu bilgisayar ile etkileşime girme olanağı verilmiştir. Böylelikle internette paylaşım dönemine girilmiştir. Kullanıcılar da internet sayfası içeriği oluşturma olanağı yakalamışlardır.

"İnternet üzerinden web programlama dillerini bilmeyen kullanıcıların, özgün web siteleri hazırlamaları, bilgi kaynaklarını paylaşmaları, site ziyaretçileri ile etkileşime girmeleri mümkün hale gelmiş, kullanıcıların görüş ve düşüncelerini paylaşabilmelerine olanak sunan uygun araçlar (Youtube, Facebook, Twitter, Tumblr gibi) geliştirilmiştir." (Bektaş, 2012:24)

Ağ 1.0'a oluşturulan internet sayfasının tümüyle sunucu tarafından oluşturulan ansiklopediler ya da sözlükler örnek gösterilebilir. Ağ 2.0 ile birlikte salt bilgi içeriği sunan birçok site kullanıcılarla iletişime girmeye başlamıştır.

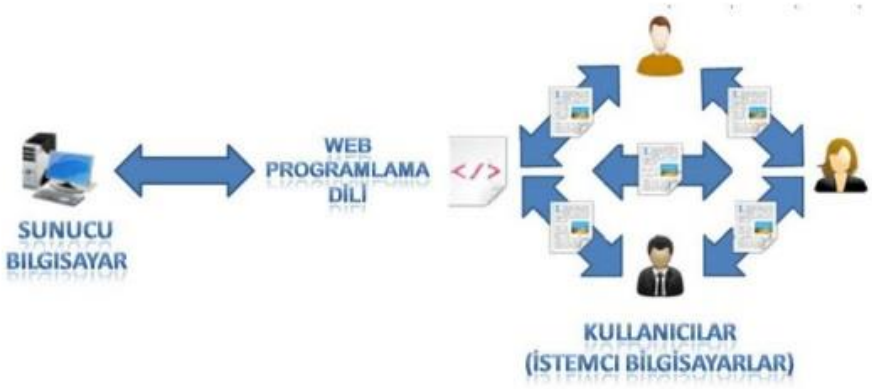


Resim 4: Türk Dil Kurumu Sözlükler Ana Sayfası (2014)



Resim 5: Türk Dil Kurumu Türkçe Tartışma Topluluğu Ana Sayfası (2014)

Yabancı dil öğretiminde Ağ 1.0'dan yalnızca bilgiyi elde amaçlı olarak yararlanılabilecekken Ağ 2.0'da dil öğrenenler forumlar, bloglar, sosyal ağlar kullanarak bilgiyi üreten konumuna yükselecektir. Bireyler dil öğrenim sürecinde bu konuda deneyimlerini paylaşabilecek ve istediklerinde diğer kullanıcılarla etkileşime girebileceklerdir.



Resim 6: Kullanıcıların Birbirleriyle ve İnternet Siteleri İle Etkileşim Kurabildikleri Ağ 2.0 (Bektaş, 2012:25)



Resim 7: Intel Öğretmenler İçin Ağ 2.0 Araçları Oluşturma Sayfası (2016)

Lewis'in (2009:62) tanımıyla ikinci nesil internet (Ağ 2.0) bağlantı sağlama derecesi bakımından da öncekilerden farklılık gösterir. Geçmişte çevrimiçi araçlar (e – posta, mesajlaşma, sohbet gibi) iletişim araçlarına, (internet tarayıcıları ve arama motorları gibi) içerik aramaya veya (internet siteleri gibi) bu içeriği üretmeye yoğunlaşmışken, (bloglar, wikiler[3], sosyal ağlar gibi) yeni nesil araçlar yukarıda verilen işlevlerin bütününü gerçekleştirir. Bu tanıma göre yeni nesil internet mesajlaşmayı, içerik aramayı ve içerik üretmeyi tek bir ortamda ulaşılabilecek duruma getirmiştir. Bir wiki sayfası oluşturulurken internet kullanıcıları yalnızca alıcı durumunda değildir. Bilgiyi araştırır, bu bilgiye kaynak gösterir, sayfanın içeriğini oluşturur ve diğer kullanıcılar da bu sayfanın oluşumunda etkin olabilirler. Lewis (2009:62), yabancı dil eğitiminde ikinci nesil internet araçlarının öğretmenlere ve öğrencilere yararlarını şu şekilde açıklamıştır:

- Çeşitli şekil ve boyutta gerçek yaşamdan birçok kaynak sunar (metinler, fotoğraflar, resimler, işitsel ve görsel – işitsel materyaller).

[3] Wiki: İnsanların ortaklaşa çalışarak internet sayfaları oluşturmalarına olanak sağlayan araçlardır. Lewis, G. (2009). Bringing Technology Into Classroom. Oxford: Oxford University Press.

- Ortak ilgilere sahip dünyanın her yerinden insanın iletişim kurmasına yardımcı olur.
- Öğrencilerin içeriği hızlıca oluşturabilecekleri kendi materyallerini yaratmalarına olanak sağlar, bu sayede dersin akışı durağan ders kitaplarından hareketli görevlere kayabilir.

Harmer (2007:190) en büyük bilgi kaynağının kitaplar değil internet olduğunu söylemiştir:

"Bütün boyutu ve menzili sebebiyle internet, kullanıcıların aradıkları bilgiyi bulmalarında kimi sorunlar yaratabilir. Bunun bir sebebi internette araştırma yapmanın hem öğrencilerin hem de öğretmenlerin kazanmaları gereken bir beceri olmasından kaynaklanmaktadır."

Bu bilgi internet kullanımında önem gösterilmesi gereken bir durumu vurgulamaktadır. İnternet sayfalarının içeriğinin kullanıcılar tarafından doldurulmaya başlanmasıyla ve bazı içeriklerin yanlış bilgi içermelerinden dolayı internette erişilen bilgilerin kaynağının araştırılması ve başka sayfalardaki bilgilerle karşılaştırılması yararlı olabilir. Bu gibi durumlarda öğretmenlerin yol göstermesi yararlı olacaktır.

Anlamsal ağ adı da verilen Ağ 3.0 kullanarak bilgisayarlar yalnızca yazılan bilgileri anlamayıp bu bilgileri kullanıp yorumlar duruma gelecektir. İnternetin kurucusu olarak kabul gören Tim Berners – Lee'nin Ağ 3.0 ile ilgili görüşleri şu şekildedir:

"Ağ için bir hayalim var, gelecekteki bilgisayarlar ağ üzerindeki bütün veriyi, içerikleri, bağlantıları ve insanlarla bilgisayarlar arasındaki tüm işlemleri çözümleyebilecek duruma gelecektir. Henüz ortaya çıkmamış olsa da ortaya çıktığı zaman anlamsal web sayesinde ticaretin günlük işleyişi, bürokrasi ve günlük yaşamlarımız kendi içinde iletişim kurabilen makineler aracılığıyla yürütülecektir. İnsanların yüzyıllardır istedikleri "akıllı aracılar" sonunda gerçekliğe kavuşacaktır." (Berners - Lee ve Fischetti, 1999:7)

Bu tanımdan anlaşılacağı üzere üçüncü nesil internette yalnızca yazan ve okuyan kullanıcılar değildir. Bilgisayarlar da veriyi yalnızca içerik olarak algılamakla kalmayıp verilerden çıkarım yapıp veriyi yorumlayabilecek duruma

gelecektir. İlgi ya da gereksinim alanına göre derslerine yardımcı olacak bir kaynak kitap almayı düşünen bir kişiye internet sitesi kişinin almayı düşündüğü alanda diğer kitapları da önerebilmektedir. Bir şehri ya da ülkeyi ziyaret eden bir kişinin bulunduğu konumu tespit eden internet sitesi ya da kişisel bir aygıt ziyaretçiye bölgedeki iyi okullar ya da kütüphaneler konusunda bilgi verebilmektedir.

İnternetin gelişimi ile birlikte yükseköğretimde eğitimin değişimi Keats ve Schmidt (2007) tarafından şu şekilde gösterilmiştir:

	Eğitim 1.0	**Eğitim 2.0**	**Eğitim 3.0**
Öğretim Görevlisi	Bilginin kaynağı	Kılavuz ve bilginin kaynağı	İşbirlikçi bilgi üretiminde düzenleyici
İçerik Düzenleme	Geleneksel telif hakkı ile korunan kaynaklar	Kendi alanı içinde ve kimi zaman kurumlar arasında kullanılmak üzere öğrenciler için hazırlanan telif hakkı korumalı ya da ücretsiz / erişime açık kaynaklar	Farklı kurumlardan alanlardan, ülkelerden öğrencilerin kaynaklar kullanarak hazırladığı ve yeniden tasarladığı ücretsiz / erişime açık kaynaklar
Öğrenme Etkinlikleri	Geleneksel ödevler, testler ve sınıf içi toplu çalışma	Daha açık teknolojilere yönlendirilen geleneksel ödevler, öğrenme etkinliklerinde artan işbirliği, geniş anlamda sınıfa ya da kuruma bağlılık	Öğrencilerde yaratıcılığa yer veren açık ve esnek öğrenme etkinlikleri; geleneksel alan, kurum, ülke sınırlarını aşan sosyal iletişim ağı

Kurum Düzenlemeleri	Kurumlar arası kampüs temelli sabit sınırlar; öğretim, değerlendirme ve denkliğin tek kurum tarafından sağlanması	Üniversiteler arası (uluslararası olarak da) artan miktarda işbirliği, öğrencileri ve üniversiteler arası bire bir bağlantı	Daha özgür kurumsal bağlantılar ve ilişkiler, yükseköğrenim hizmeti sağlayan yeni kurumların oluşumu, bölgesel ve kurumsal sınırların ortadan kalkması
Öğrenci Davranışı	Genel anlamda edilgen alıcı	Edilgen durumdan katılımcı duruma geçiş, eğitim sürecine karşı sahiplenme duygusu	Etkin, kendi eğitimine karşı sıkı bağlılık duygusu, kaynakların ve olanakların işbirliği ile üretimi, katılımcı seçimler
Teknoloji	Kurum içi sınırlı katılıma ve elektronik öğrenme yönetim sistemine dayalı e – öğrenme	Diğer üniversiteleri içine alan işbirlikçi e – öğrenme, öğrenme yönetim sistemine geniş ölçüde dayalı ancak farklı uygulamalarla da kaynaşabilen e - öğrenme	Kişinin farklı öğrenim ortamlarına göre tasarlanmış başvuru dosyaları içeren e – öğrenme

Tablo 2: Keats ve Schmidt'in (2007) Eğitimde Üç Nesil Tablosu

Chisega – Negrila'ya göre (2013:54) anlamsal ağ sayesinde bireyler ilgi ve gereksinimleri çerçevesinde öğreneceklerinin içeriğine karar verecekler. Akıllı aracılar ve kişisel yardımcılar aracılığıyla kullanıcılar kurslar ve ücretsiz eğitim

kaynaklarındaki değerli bilgiye ulaşabilecekler. Bu sayede öğrencilere sağlanan bilgiler yazılım tarafından süzülerek ayrılacağından daha güvenilir ve doğru olacaktır.

Zengin'in (2015) belirttiği üzere iletişim becerilerine etkisinin araştırılması gereken yeni teknolojik gelişmeler de bulunmaktadır. Artırılmış gerçeklik[4] uygulamaları öğrenmeyi yeni boyutlara taşımaktadır. Buna göre, giyilerek taşınan ve bünyesinde bilgisayarlar ya da elektronik teknolojiler barındıran elbise ve aksesuarlar anlamına gelen giyilebilen teknolojiler diğer bir araştırma konusudur.



Resim 8: Oculus Rift Developer Kit 2 Sanal Gerçeklik Gözlüğü (2016)

[4] Artırılmış Gerçeklik: Artırılmış gerçeklik sanal unsurların gerçek zamanlı olarak gerçek dünya unsurlarıyla birleştirilmesiyle oluşturulan, öğrenme sürecini zenginleştiren teknolojidir.
Taşkıran, A. & Koral, E. & Bozkurt, A. (2015). Artırılmış Gerçeklik Uygulamasının Yabancı Dil Öğretiminde Kullanılması. Akademik Bilişim 2015 (s.462-467). 4-6 Şubat 2015, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.

Giyilebilir teknolojiler artırılmış gerçeklik sayesinde yaşamın her alanında olduğu gibi yabancı dil öğreniminde de gelişmeler sağlayacaktır. Bu teknolojiler internet bağlantısı da taşıdığından yabancı dil öğretimi kitapları ve okulları aşacaktır.



Resim 9: Sanal Klavye Taşıyan NEC Kol Saati (2016)

2.1.2 E – Posta Toplulukları

Aktaş (2008:87) e-posta topluluklarında çeşitli yaşlarda üyelerin gerek yurtiçi gerek yurtdışı öğretmenler kanalıyla birbirlerinin deneyimlerini, becerilerini paylaşarak çalışabilmekte olduklarını ve eksiklerini tamamlayabildiklerini belirtmiştir. Günümüzde okullar ve birçok işletme çalışanları ve öğrencileri için kendi e-posta sistemlerini kurmuş olup iç yazışmalarını elektronik ortama aktarmaya başlamışlardır. Birçok okulda öğretmenler öğrencileriyle e-posta topluluklarında buluşup onlara yardım edebilmektedirler. Bu toplulukların telefon ya da cep telefonu mesajlarından farkı kullanım rahatlığıdır. Öğretmenler ve öğrenciler ders saatleri dışında iletişim kurabilir ve yanıt verme durumunda kullanıcılara zaman bakımından esneklik sağlamaktadır. Bu sayede kullanıcılar kişisel telefon, mesaj servisleri ya da uygulamaları kullanmak zorunda kalmadan özel yaşamlarını ayrı tutabilirler.

E-posta topluluklarının bir diğer olumlu yönü de üyeler ile ilgilidir. Birçok topluluğun oluştuğu sosyal medyada gizlilik birçok üye için endişe uyandırmakta ve kimi bireyler sosyal medya kullanmayı bunun gibi nedenlerden dolayı reddetmektedir. Ancak e-posta kullanılarak verilerin içeriğine ancak topluluk üyelerinin ulaşması sağlanmaktadır.

Kimi öğrenciler çeşitli nedenlerden dolayı öğretmenlerine ulaşamayabilir ya da ulaşmayı tercih etmeyebilir. Bu durumlarda e-posta toplulukları akran danışmanlığı olarak hizmet verebilir. Aynı ya da benzer konularda yoğunlaşan öğrenciler birbirlerinin deneyimlerini paylaşıp birbirlerine yardımcı olabilir.

Gizlilik kimi kullanıcılar için çevrimiçi ortamda en önemli unsurdur. Bu bireyler e-posta adresleri gibi kişisel bilgilerinin başkaları tarafından görülmesini tercih etmeyebilir. E-posta sağlayıcılarının hizmete sunduğu görünmeyen e-posta adres sistemi sayesinde kullanıcılar elektronik ortamda diğer üyelerin adreslerini görmezler. Bu özelliğin bir diğer olumlu yanı da e-postaları gönderen kişi ile ilgilidir. Kimi durumlarda aynı iletinin birden fazla üyeye gönderilmesi gerekebilir, ancak birçok e-posta adresi ile karşılaşan üyeler bu durumdan rahatsız olabilir. İletilerin kaç kişiye gönderildiğini bilmeyen kullanıcılar da bireysel olarak iletileri aldıklarını düşünüp etkinliklere katılmada daha istekli olabilirler.

2.1.3 Uygulamalar

Bir ya da birden fazla yazılımın tek bir amacı yerine getirebilmesi için üretilen uygulamalar bilgisayarlar ve mobil aygıtlarda sıklıkla kullanılmaktadır. Eğlence dünyasından iş dünyasına kadar birçok sektörde yararlanılan uygulamalar eğitim alanında da kullanılmaktadır. Uygulamalar birden fazla işlemin bir arada yapılmasını sağlayabilir. Bu nedenle eğitimde de bu teknolojiden yararlanılmak istenmektedir. Uygulamalardan yararlanmak isteyen bir öğrenci uygulama tarafından sağlanan kaynak bilgileri edindikten sonra, uygulama içerisinde açılan alıştırmaları yapıp, edinilen bilgileri pekiştirebilir ve bunlar için daha fazla kaynak materyale gereksinim duymaz.

Ağca (2012:4) bireyin istediği yerde ve zamanda öğrenme sürecini başlatıp, istediği anda sürece müdahale edebilmesini önemli bir ayrıcalık olarak tanımlamıştır. Taşınabilir bilgisayarlarla gündeme gelen mobil[5] öğrenme kuramı yaygınlaşan mobil aygıtlar ve uygulamalar sayesinde geniş çapta olarak kullanıma geçmiştir.

Yabancı dil öğretiminde de uygulamalar kullanılabilmektedir. Günümüzde birçok üniversite öğrencilerle iletişimi uygulamalar aracılığıyla sağlayabilirken yabancı dil öğretim kitapları da eğitimlerin bir kısmını mobil uygulamalara aktarmıştır.



Resim 10: İstanbul Üniversitesi Android Uygulaması (2014)

[5] Mobil: Hareketli, taşınabilir.
Akalın, Ş. H. & v.d. (2011). Türkçe Sözlük. Ankara:Türk Dil Kurumu Yayınları.

Kullanıcılar uygulamalara aktarılan bilgilere mobil aygıtları aracılığıyla zaman ve yer sınırsızlığı ile diledikleri zaman ulaşabilmektedir. Uygulama yazarları kullanıcılara sağladıkları içerik konusunda özgürdüler. Güvenilir bir kaynak tarafından yazılan uygulamalar böylelikle öğrencilere internette daha güvenli bir ortam sağlayacaktır. Kaynak bilgilere uygulama ile erişilen bağlantı sayfaları aracılığıyla ulaşılacağından bilgi kirliliği de engellenmiş olur. Bir uygulama yazmayı tasarlayan bir öğretmen sözlük ya da alıştırma bağlantıları ekleyerek öğrencilerin hedeflenen doğrultuda kontrollü olarak ilerlemesini sağlayabilir. Uygulamanın yaratıcısı, öğretmenin öğrencilerin alıştırma sonuçlarını görmesini de sağlayabilir.

Farklı uygulamalar günümüzde genç neslin en sık konuştuğu, üzerinde tartıştığı ve birçok yazılım geliştiricisinin üzerinde çalıştığı alanlardan biridir. Mobil aygıtlar yaygınlaştıkça bu uygulamalar toplumda daha fazla kabul görüp en çok beğenilen, çeşitli gereksinimleri karşılayan ve kullanımı basit olan uygulamalar gündelik yaşamın bir parçası haline gelmiştir. Teknoloji yaşamlarımızı kolaylaştırdığı gibi çeşitli çevrimiçi ya da çevrimdışı oyunlarla kullanıcılar için eğlence de yaratmaktadır. Bu gibi nedenlerden dolayı öğrenciler de mobil aygıtlarıyla bolca zaman geçirmektedir. Bu zamanın verimli kullanılması amacıyla eğitim uygulamaları teşvik edilmektedir. Bu uygulamalar mobil aygıtlarla geçirilen zamanın en yararlı şekilde kullanımı konusunda yardımcı olmanın yanında kullanıcılara yeni bir öğrenme yolu da sunmaktadır.

2.1.4 Sosyal Ağlar

Mazman (2009:1) sosyal ağların ergen ya da yetişkin her kesimden farklı birey tarafından günlük yaşamda kullanıldığını ve sağladığı olanaklarla bu ortamların eğitsel amaçlarla kullanılmasının araştırılması gerektiğini belirtmiştir. Etlican da (2012:23) sosyal ağ topluluklarının yararlarından söz ederken bu ortamlar sayesinde görsel, işitsel ve metin tabanlı materyal paylaşımında bulunulabileceği ve tartışma ortamları yaratılabileceği yorumunda bulunmuş ve ders içeriği bildirme, bir makalenin ya da belgenin özetinin paylaşılması, internet adreslerinin yayınlanması,

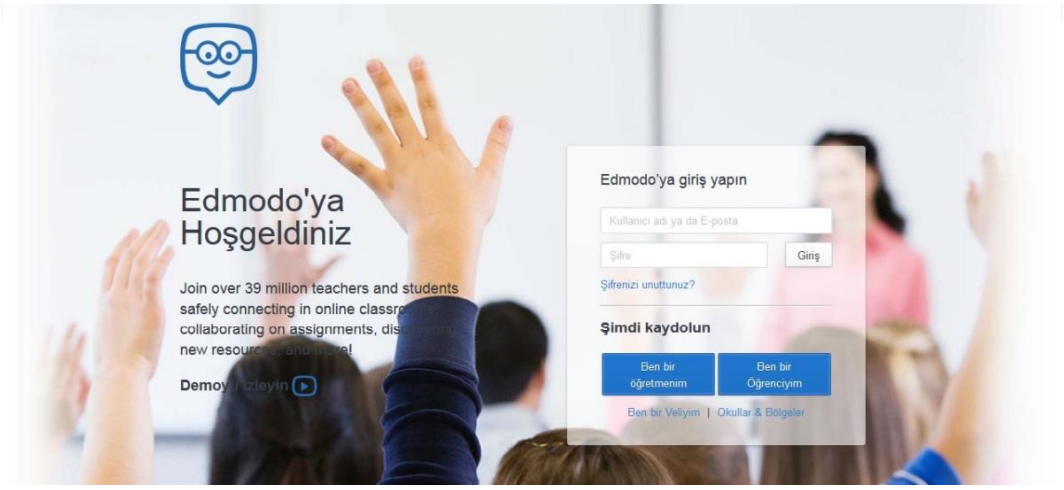
kişilerin, kurumların, olayların izlenmesi gibi işbirlikçi etkinlikler sağlama konusunda yararlarına örnekler göstermiştir.

Sosyal ağ kullanımının toplumsal alanda sosyalleşmeyi engellediği eleştirileri yapılsa da aşırıya kaçmayan doğru yönde kullanım eğitim alanında bir takım yararlar sağlayacaktır. Toplumsal endişelerin bir kısmı sosyal ağlardaki gizlilik sorunu ile ilgilidir. Eğitim alanında kullanıldığında öğrencilere kişisel bilgilerini belirtmeme ya da diledikleri kadar belirtebilme özgürlüğü tanınabilir. Birkaç ayar düzenlemesi ile kişisel bilgilerin yalnızca öğretmen tarafından görülebilmesi sağlanabilir. Bilgi kirliliğinin önlenmesi amacıyla kullanılacak sosyal ağlarda öğretmen önerileri ve yönlendirmeleri yarar sağlayacaktır. Bu bağlamda kurumların resmi sayfa, profil ve uygulamaları en doğru içeriği sağlaması bakımından kullanıcılar için uygundur. Bireysel, ikili ya da toplu çalışma etkinlikleri sosyalleşmenin engellendiği korkularını en aza indirmede yararlı olacaktır. Sınıf içi ya da sınıf dışı araştırmalarını sosyal ağlar sayesinde dünyada gereksinimi olan tüm bireylerle paylaşabileceğini anlayan öğrenciler araştırma yapma bağlamında teşvik edilecek ayrıca toplumun üreten bir parçası olduklarını anlamalarıyla çevrelerindeki kişilerle sağlıklı ilişkiler kurma bakımından daha yetkin olacaklardır.

Sosyal ağ kullanımı konusunda diğer bir endişe ise sosyal ağların getirdiği bağımlılık sorunu ile ilgilidir. Doğru yönlendirme ile bu ağların amaç dışında kullanımı engellenecektir. Öğretmen tarafından yönlendirilecek çalışma etkinliğinde sosyal ağlar hızlı iletişim, bilgi paylaşımı, sınıf dışı tartışma ortamlarının yaratılması gibi yararlı amaçlarla kullanılacak şekilde ayarlanabilir.

Sınıf ortamında dersler öğrencilerde isteksizlik yaratmakta okulların kendi yaşamlarından uzakta olduğunu düşünmektedirler. Eğitimi öğrencinin yaşamının bir parçası durumuna getirirken bunun aynı zamanda içselleşmesini sağlamak için sosyal ağlardan yararlanılabilir. Öğrenmenin gerçekleştiği yer sloganıyla Amerika Birleşik Devletleri merkezli bir platform ortaya çıkan Edmodo öğrencilerin yaşam tarzlarıyla

okulda öğrenme biçimlerinin farklı olduğunun dikkate alınmasıyla iki okulun çalışanları tarafından yaratılmıştır.



Resim 11: Edmodo Ana Sayfası (2014)

Türkçe kullanım seçeneği sunan Edmodo, öğrenci ya da öğretmen olarak iki farklı kayıt olma seçeneği sunmaktadır. Öğretmen olarak giriş yapıldığında sınıf açma özelliği bulunan Edmodo, öğretmenlere her sınıf için birer şifre vermektedir. Bu şifre ile giriş yapan öğrenciler böylelikle kendileri için açılan sınıfa kaydolurlar.

Mobil aygıt uygulaması da olan Edmodo yalnızca eğitim amacıyla kullanılabilecek bir sosyal ağ girişimidir. Arayüz kullanımı ve arayüz rengi diğer sosyal ağ sayfalarına benzediğinden kullanıcı dostu bir sosyal ağ ortamıdır. Özel yaşamlarını iş ya da okul ortamından ayrı tutmak isteyip aynı zamanda öğrenci ve öğretmenleriyle sosyal olarak bir arada bulunmak isteyenler için oldukça uygundur.

Edmodo teknolojinin araç olarak kullanımı doğrultusunda öğretmenler için birçok özellik sunmuştur. Bu özellikleri sayesinde sosyal ağlarla ya da teknoloji kullanımı ile ilgili birçok endişe ortadan kalkabilir. Bu özelliklerden biri her sınıfa özgü sağlanan şifre sayesinde paylaşılan bilgilerin sınıf dışına çıkmamasının sağlanmasıdır. Paylaşımda bulunmak isteyen öğretmen içeriğin kimler ya da hangi sınıflar tarafından görülmesini istediğini paylaşım sırasında ayarlayabilir. Kütüphane

özelliği de bulunan bu sosyal ortamda öğretmenler ve öğrenciler belgelerini depolayıp diledikleri kişilerle paylaşabilirler.

Edmodo'nun kişiler arası iletişim dışında bir diğer özelliği de internet sayfası ya da uygulaması üzerinden öğretmen tarafından verilen ödevlerin öğrenciler tarafından yapılabilmesidir. Öğretmenler bu ödev için süre de koyup ödevlerin yapılma hızını ve son teslim tarihini ayarlayabilirler. Dileyen öğretmenler quiz adında kısa sınavlar oluşturup test ya da açık uçlu sorular tasarlayabilirler. Öğretmen kontrolünden sonra sistem öğrencilerin başarı yüzdesini daire grafiği şeklinde gösterip başarı durumunu öğretmenlerin bilmesini sağlamaktadır. Bu sayede hangi soruya öğrencilerin hangi oranda doğru ya da yanlış yanıt verdiği veya soruyu yanıtlamadığı gösterilip öğretmenin iyi anlaşılamayan konuları görmesi amaçlanıyor.

Kişisel sosyal ağlarıyla okul yaşamını ayrı tutup aynı zamanda bu ağlardan yararlanmak isteyen öğretmenler için Edmodo sayesinde sosyal ağlar eğitim içeriği ile sınırlandırıldığından bu öğretmenlere kolaylık sağlanmaktadır.

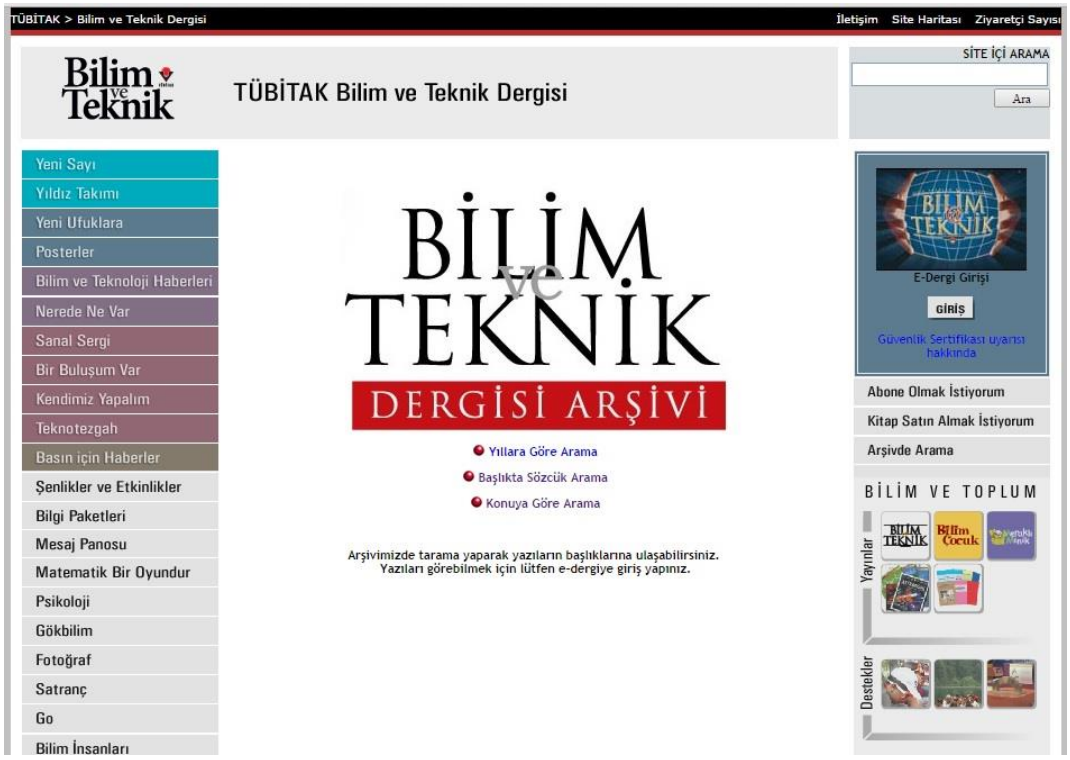
Anlaşılmaktadır ki sosyal ağlar kişisel bilgilerin paylaşılmasıyla sınırlı değildir, kişiler diledikleri sosyal ağı seçmede ve paylaşacakları bilgilerin miktarında özgürdürler.

2.1.5 E-dergi, E-Gazete, E-Kitap

21. yüzyılda hızla değişen dünyada haber akışı da buna bağlı olarak hızlanmaktadır. Bilgilerin değişen durumu ve artan miktarı bireylerin bu bilgilere daha kısa sürede ulaşmaları gereksinimini doğurmuştur. Günümüzde öğlen ya da akşam gazeteleri de yetersiz kalabilmektedir. Ancak internet ve gelişen bilgi teknolojileri sayesinde bilgilerin güncellenmesi tek elden yürütülebilmekte ve güncellenen bu bilgi anında halka aktarılabilmektedir.

Bilgiler sık sık değişikliğe uğradığından kişiler bu bilgileri farklı kaynaklardan da elde edip bilgilerin güvenirliliğinden emin olmak istemektedirler. Bir zamanlar bunun için birden fazla gazete ya da dergi almak gerekirken e-gazete ve e-dergiler sayesinde farklı kaynaklara daha hızı erişilebilmektedir. Mobil aygıtlar sayesinde ise bilgiler her yerde ulaşılabilir duruma gelmiş hem de daha az yer kaplamaya başlamıştır. Binlerce sayfalık ansiklopedi ciltleri tablet aygıtlara sığabilmekte, değişen bilgiler ise güncellenebilmektedir.

Elektronik gazete, dergi ve kitapların bir diğer yararı ise sağlanan bilgilerin daha güvenilir olması ile ilgilidir. İnternetteki milyonlarca sayfa içeriği yetkisiz kişiler tarafından oluşturulduğundan ya da düzenli kontrol edilmediğinden her zaman güvenilir değildir. Gazete, dergi, kitap ve daha birçok basılı materyalin elektronik ortama aktarılmasıyla diğer internet sitelerine oranla daha güvenilir bilgilere erişilebilir duruma gelindi.



Resim 12: Bilim ve Teknik Dergisi Arşiv Arama Sayfası (2016)

Kimi zaman dergi ya da gazete yazılarının dil öğrenen öğrencilerin seviyesinin üzerinde olduğu düşünülebilir. Ancak gerçek yaşamda dili kullanması beklenen bireylerin gazete, dergi gibi yazılı yayınları da okumaları gerekecektir. Kimi durumlarda ise yazılı basının okuyucu kitlesine göre kullanılan dilin sadeleştirildiği görülebilir.



Palamut ülkemizin denizlerinde yaşayan ve sonbaharda Akdeniz'e, ilkbaharda Karadeniz'e göç eden bir balık. Bu canlılar aynı zamanda insanların da besin kaynağı. Ülkemizde palamutları korumaya yönelik bir proje gerçekleştiriliyor. 2012 yılında başlayan proje kapsamında her yıl 1500 palamut markalanarak denize bırakılıyor. 2015 yılına kadar sürecek olan projede markalanmış palamutları izleme çalışmaları yapılıyor. Bu çalışmaların amacı palamutların göç yollarının ve üreme bölgelerinin saptanması.

Ayrıca aşırı avlanıp avlanmadıkları da belirlenecek. Projeyi yürütenler markalanmış bir palamut bulanların aşağıdaki internet sitesi aracılığıyla bilgi vermesini bekliyor.

www.palamutlarnerede.org

Burada markalanmış bir palamut görülüyor.

Zuhal Özer

Resim 13: Palamutlar Nerede (Özer, 2013)

Yukarıdaki metinden örneğin Türkçede edilgen yapı öğretiminde ya da isim – fiil, sıfat – fiil, zarf - fiil öğretiminde yararlanılabilir.

Darcan (2012:95) özellikle yabancı dil derslerinde gazete kullanmanın yarar sağladığını ve dil kullanımının bu sayede sınıfla sınırlı kalmayacağını belirtmiştir. Günlük olaylarla ilgili bilgi alan öğrenci farkında olmadan dil alıştırmaları da yapmış olur. Öğrenilen dilin konuşulduğu kültürlerle ilgili bilgi edinmek dil öğretiminin bir parçası olduğundan o kültürün içinden çıkan gazete, dergi ve diğer yazılı materyaller dili öğrenenlere aynı zamanda çok büyük bir kültür edinimi sağlar.

2.1.6 Forumlar

Darcan (2012:91) forumları benzer siteye üye olan toplulukları belirli bir konuda elektronik bilgi paylaşımı ve yazılı tartışma yaratmak için oluşturulmuş sistemler olarak tanımlamıştır. Bilgiç (2013:15) de benzer bir tanım yapmıştır. Onun tanımına göre forumlar kolay hazırlanabilen ve başlıklar oluşturularak üyelerle bilgi paylaşımında bulunulabilen ve yazılı tartışma ortamı oluşturulabilen internet siteleridir. Bu tanımlardan yola çıkılarak görülen özelliklerden biri forumlarda başlıklar altında belirli konular üzerinde tartışılmasıdır. Bu durumun öğrenciye birden fazla yararı vardır. Öncelikle tartışma ortamları bireylere hedef dilde eleştirel düşünme olanağı tanır. Tartışma ortamına katılan kişiler soyut düşünmeye başlar ve hipotezler üretir. Dili öğrenen birey farklı bir kültürden geliyorsa yeni kültür ile ilgili deneyimler elde eder.

Farklı bireylerin farklı ilgi alanları ve öğrenme biçimleri bulunabilir. Ders kitapları, sınıf içi etkinlikler içerik bakımından tüm bireylerin ilgisini aynı oranda çekmeyebilir. Forumlar ise farklı konular üzerinde konuşulabilmesinden dolayı bireylere seçme özgürlüğü tanır. Forumlara üye olan bir birey ilgilenmediği konularda sessiz kalabilir, ilgisini çeken bir konu bulamadığında ise kendisi de konu başlığı açıp tartışma ortamı yaratabilir. Avrupa Dil Portfolyosu[6] (t.y.) doğrultusunda hazırlanan ve Milli Eğitim Bakanlığı yabancı dil yeterliliği ölçütleri arasında yer alan bilgilere göre B1, B2 ve C1 seviyelerinde bir dil kullanıcısından beklenen özellikler içinde anahtar sözcükler "bildik" ve "ilgi alanıma giren" sözcükleridir. Forumlar bu doğrultuda dil kullanıcılarına bildik ya da ilgi alanlarına giren konularda iletişim kurmalarına yardımcı olur.

[6] Avrupa Dil Portfolyosu: Öğrenenin kendisine ait bir dosyası niteliği taşıyan bu portfolyo, bireylerin okul içinde ya da dışında yabancı dil öğrenimi süreci boyunca kendisinin hangi düzeyde ve hangi becerileri geliştirmesi gerektiğini kavrayabilmesini ve planlamadan değerlendirmeye kadar tüm yabancı dil öğretimi sürecine katılımını sağlayan bir araçtır.
Milli Eğitim Bakanlığı Avrupa Dil Portfolyosu. (t.y.). 14.09.2014 tarihinde http://adp.meb.gov.tr/nedir.php adresinden erişilmiştir.

Dilin konuşulduğu gerçek ortam her zaman ders materyalinde yer almayabilir. Dil de canlı bir varlık olduğundan ders materyalinin oluşturulma sürecinden bitiriliş sürecine kadar değişir. Güncel sözcükler ortaya çıkar, popüler kültürün etkisiyle kimi sözcükler ya da kalıplar anlamları dışına çıkar ya da popülerliğini yitirir. Forumlar ise bu doğrultuda dili öğrenenlere yardımcı olur. En güncel başlıklar dilin kullanımda olan yine en güncel durumunu yansıtır.

Etlican (2012:21) forumların eğitmenler tarafından hazırlanmasının eğitimle ilgili ana konuların ve alt konuların başlıklar halinde mesaj gönderilerek tartışılmasını sağlayabileceğini belirtmiştir. Öğrencilerin internet ortamında yönlendirilmesini tercih eden öğretmenler bu yöntemi benimseyebilir. Bu yöntem ile konular ve alt başlıkları sıralanabilir. Öğrenci tercih ettiği konu başlığı altında tartışmaya katılabilir.

2.1.7 Ağ Araştırması

İngilizcesi webquest [7]olan ve dilimize ağ araştırması şeklinde çevrilebilecek bir tür etkinlik olan bu araştırmalarda eğitimciler kullanılacak internet sayfaları konusunda öğrencileri yönlendirir.

Charles Sturt Üniversitesi Ağ Araştırması (2009) etkinliğinde öğrencilerden iş yaşamlarında çalışmak isteyecekleri bir yer seçmeleri istenir. Bu ödev 5 bölüme ayrılmıştır:

Giriş: İlk bölümde öğrencilere internet ve diğer kaynakları kullanma konusunda sorular yöneltilerek ilgileri bu alana çekilir.

Görev: Öğrencilere bu adımda araştırma konuları verilir ve süreç konusunda bilgi edinmeleri amacıyla öğrencilere yardım edilir.

[7] Webquest: Bir görevi tamamlamak için öğrencilerin internet kullanmalarını gerektiren bir etkinlik. Richards, J. C. & Schmidt, R. (2010). Longman Dictionary of Language Teaching and Applied Linguistics. London: Pearson Education Limited.

Süreç: Ödevin başlaması 5 alt adıma ayrılmıştır. Bu sayede öğrenciler sürecin nasıl işlediğini adım adım izleyebilirler.

- Birinci Adım: Öğrencilere yol gösterilen bu etkinliğin ilk bölümünde öğrencilerden bu yeri tanıtan bir cümle ya da en fazla 50 sözcükten oluşacak kısa bir paragraf yazmaları istenir.

- İkinci Adım: Bu bölümde ise öğrencilere üniversitenin kütüphanesinin internet sayfası gibi çevrimiçi kaynaklar önerilir. Akademik yayınlar konusunda sıkıntı yaşayanlar içinse kılavuz olarak birkaç sayfa eklenmiştir.

- Üçüncü Adım: Çevrimiçi kaynaklar bulan öğrencilerden buldukları kaynakları en fazla 200 sözcük kullanarak özetlemeleri istenir. Özet çıkarma konusunda yardıma ihtiyacı olan öğrenciler için üniversitenin öğrenci hizmetleri internet sayfası eleştirel düşünce, akademik yazı, ödev yazma ipuçları konularında öğrencilere yol gösterecektir.

- Dördüncü Adım: Özet yazan öğrencilerden yararlandıkları kaynakları APA[8] 5 kullanarak kaynaklar bölümüne eklemeleri beklenir.

- Beşinci Adım: Son bölümde öğrencilerin başlıkları, sayfa biçimlendirmelerini tasarlayarak ve dil bilgisi yazım mantık hataları kalmayacak şekilde gerekli düzenlemeleri yaparak makaleyi yazmaları beklenir.

Değerlendirme: Bu adımda öğrencilere ödevlerinin nasıl değerlendirileceği açıklanmaktadır. Örnekteki ağ araştırması ödevi seçmeli bir etkinlik olduğundan

[8] APA (American Psychology Association): Araştırma makalelerinde alıntı yapılan kaynakları belgelendirmede kullanılan kurallar ve eğilimlerdir. APA, makale içi alıntılar ve kaynakça başvuruları içerir.
APA Citation Style. (2011). 01.10.2014 tarihinde
https://www.library.cornell.edu/research/citation/apa adresinden erişilmiştir.

puanlama olmamaktadır, bunun yerine öğrencilerden çalışmalarıyla ilgili olumlu ve olumsuz geribildirimler beklenmektedir.

2.1.8. Çevrimiçi Sözlükler

"Güneşin bir su damlasında yansıması nasılsa bilinç de sözcüklere öyle yansır. Yaşayan bir hücrenin tüm organizmaya, bir atomun evrenin bütününe bağlı olduğu gibi sözcükler de kişinin bilincine bağlıdır. Sözcük kişinin bilincinde kendi başına küçük bir evrendir." (Vygotsky, 2012: 256)

Sözlük kullanımı da elektronik sözlüklere geçişle birlikte ise yeni bir boyut kazanmıştır. Thornbury'ye göre (2002:16) sözcük bilmek en temel anlamda sözcüğün yazılışını ve anlamını bilmek demektir, ancak bu da yeterli değildir. Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlüğü'nde "göz" (t.y.) "görme organı" olarak tanımlanmıştır. Anlamının bilinmediği bir durumda sırasıyla g, ö, z harfleriyle yazılan bir sözcük anlamı ile ilgili hiçbir ipucu taşımayabilir. Başdaş (2006: 46) Türkçede organ adlarının başlıca -k, -1, -n, -ş, -z ünsüzleri ile bittiğini belirtmiştir. Ancak –z ile biten "göz" sözcüğünün anlamı bilinmeden sözcüğün bir organ adı olup olmadığı bilinemez. Bunun sebebi Türkçede –z ile biten ve organ adı olmayan başka sözcüklerin de bulunmasındandır.

Yalnızca "görme organı" anlamı taşımayan "göz" sözcüğü Ziya Osman Saba'nın (2003:54) bir şiirinde şu şekilde anlatılmıştır:

"EVİM, KARIM, ÇOCUĞUM
Şu fakir mahallede bir göz evim olsaydı,
Nasıl sevinç içinde çıkardım şu yokuşu."

Akalın v.d. (2011:976) yukarıdaki dizelerde geçen "göz" sözcüğünün "oda" anlamında kullanıldığını belirtmişlerdir. Bu durumda sözcüğün diğer anlamlarını, sıklıkla birlikte kullanıldığı diğer sözcükleri, çağrışımlarını ve kültüre bağlı ek anlamlarını bilmek gerekir.

Dili konuşan birey tüm bunları bilmese de Thornbury'ye (2002:16) göre bir sözcüğün dokuz adet özelliği vardır. Çevrimiçi sözlükler bir sözcüğün birden fazla anlamını okuyucuya sunabilir. Bunun yanında örnek cümlelerle sözcüğün okunuşu da kullanıcıya verilecektir.



Şekil 4: Sözcük Bilgisi (Thornbury: 2002, 16)

Bir sözcüğün bu kadar özelliği olduğu göz önünde bulundurulduğunda her sözcük için oldukça uzun bir bölümün basılı sözlüklerde yer alması gerekir. Bu da kullanıcılar için taşımada güçlük yaratacaktır. Cep telefonlarına ya da tabletlerde bulunan uygulamalar ya da bağlantı adresleri yardımıyla sözcük öğrenmek kolaylaşacaktır. Sözcük öğrenmenin sözcüğün yazılışı ve anlamını bilmekle sınırlı olmadığı bilindiğinden çevrimiçi sözlüklerle sözcüğün okunuşu ve farklı lehçelerdeki okunuş farkları da dinlenebilir.



Resim14: Türk Dil Kurumu Sesli Türkçe Sözlük'te "Göz" Sözcüğü (t.y.)

Dil öğrenenlerin karşılaştıkları güçlüklerden biri de sözcüklerin türleridir. Kimi sözcükler hem ad hem eylem olarak kullanılabilir ve bu durum dili öğrenenler için karışıklığa yol açabilir. Ayrıntılı açıklama içeren çevrimiçi sözlükler sözcüklerin türlerini cümle içinde örneklerle açıklayarak kullanıcılara yardımcı olur.



Resim15: Türk Dil Kurumu Türk Lehçeleri Sözlüğü'nde "Göz" Sözcüğü (t.y.)

Bir dilde yakın anlam taşıyan birden fazla yapım eki bulunabilir. Ana dil kullanıcıları bunları çaba göstermeden elde edebilecekken dili öğrenenler sözcük öğrenirken eklerle türetilen yeni sözcükleri de kolaylıkla öğrenebilirler. Sayfa taraması yerine sözcükler ekleriyle tek bağlantı ötede olduğundan öğrenciler zaman tasarrufu sağlar. Ergin (2012:8) eklemeli diller konusunda şu şekilde yazmıştır:

"Eklemeli dillerde ise tek veya çok heceli kelime kökleri ile ekler vardır. Kelimelerden yeni kelimeler veya kelimelerin geçici halleri yapılırken köklere ekler eklenir. Bu ekleme sırasında kökler değişmez, köklerle ekler açık şekilde ayırt edilebilir. Bu diller ön ekli veya son ekli olabilirler. Yani ekler bazan başa, bazan sona getirilir. Türkçe, Macarca gibi diller eklemeli dillerdendir. Türkçe son ekli bir dildir."

Banguoğlu (2011:23) da Türkçenin eklemeli dillerden olduğunu ve sözcük çekimi ve üretiminin yalnız sonekler ve ses kurallarıyla uyumlu eklemeler yoluyla yapıldığını belirtmiştir. Bu tanımdan yola çıkılarak Türkçe gibi diller için yapım eklerinin oldukça önemli olduğu belirtilebilir. Bu durumda kök ve gövdelerden

türetilen yeni sözcükleri de gösterecek çevrimiçi sözcükler kullanıcıların başka sözcükler öğrenmesinde de yararlı olacaktır.

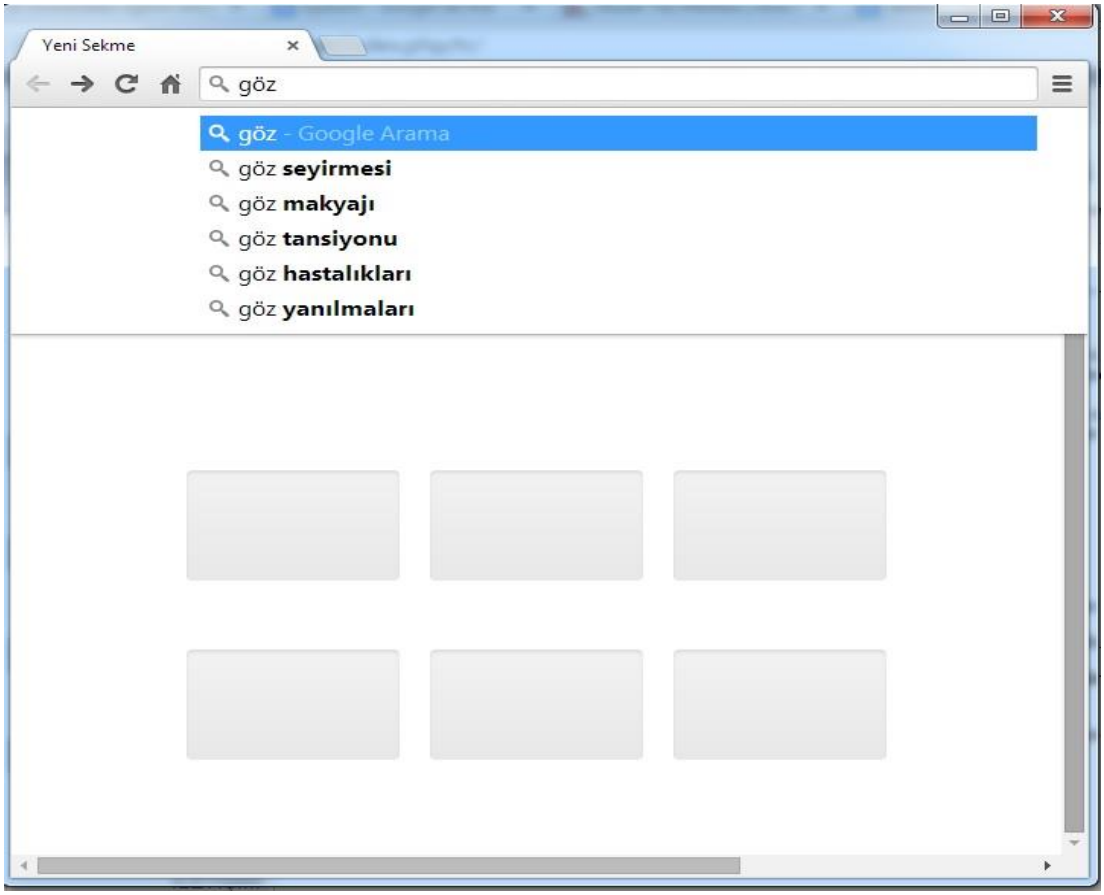
Özkan (2007:32) bir dilde anlam gerektirdiği sürece herhangi bir dil biriminin başka bir dil birimi ile bir araya gelebileceğini ve birlikte kullanılabileceğini belirtmiştir. Vardar'ın (2002:94) tanımıyla eşdizimlilik denen bu durum iki ya da daha çok sayıda dil biriminin genellikle aynı dizimde yer almasıdır.

Konu üzerinde yapılan bir çalışmada Özkan (2010:62) "sağduyulu" sözcüğü için şu sonuca ulaşmıştır:

sağduyulu: ⌈10⌋ ♦ Sağduyusu olan. | insan (4) | kimse (3) | adam | millet | yazar |
"Böyle bir toplantıda sağduyulu insanlar çıkıp, Adil'i eylemden vazgeçirirler diye düşünüyordu.", "Bu tehdit ordu içindeki sağduyulu kimselerin ortaya koyduğu tavırla bertaraf edilecekti.", "Türk Milleti, derin tarihî tecrübesi olan temkinli, sağduyulu bir millettir.", "Sağduyulu, Türkçesi güzel, usta yazardır."

Bu sonuca göre "sağduyulu" sözcüğünden sonra "insan" sözcüğü 4 kere, "kimse" sözcüğü ise 3 kere kullanılmıştır. Bu durumda bu sözcüklerin birlikte kullanımlarında sıklık vardır.

Günümüzde Google gibi arama motorları sıklıkla birlikte kullanılan sözcükleri arama sayfasında aranan sözcüğün ardından gelen bir tahmin ile kullanıcıya sunmaktadır.



Resim 16: Google "göz" Sözcüğü Aramasında Öneriler (2014)

İnternet içeriğinin günümüzde yetkisiz kişiler tarafından da oluşturulabileceği göz önünde bulundurulduğunda yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde üniversiteler gibi kurumların oluşturdukları programlar yararlı olacaktır. Mersin Üniversitesi'nden araştırmacıların üzerinde çalıştıkları Türkçe Ulusal Derlemi dil öğrenenler için önemli bir başvuru kaynağı olacaktır.

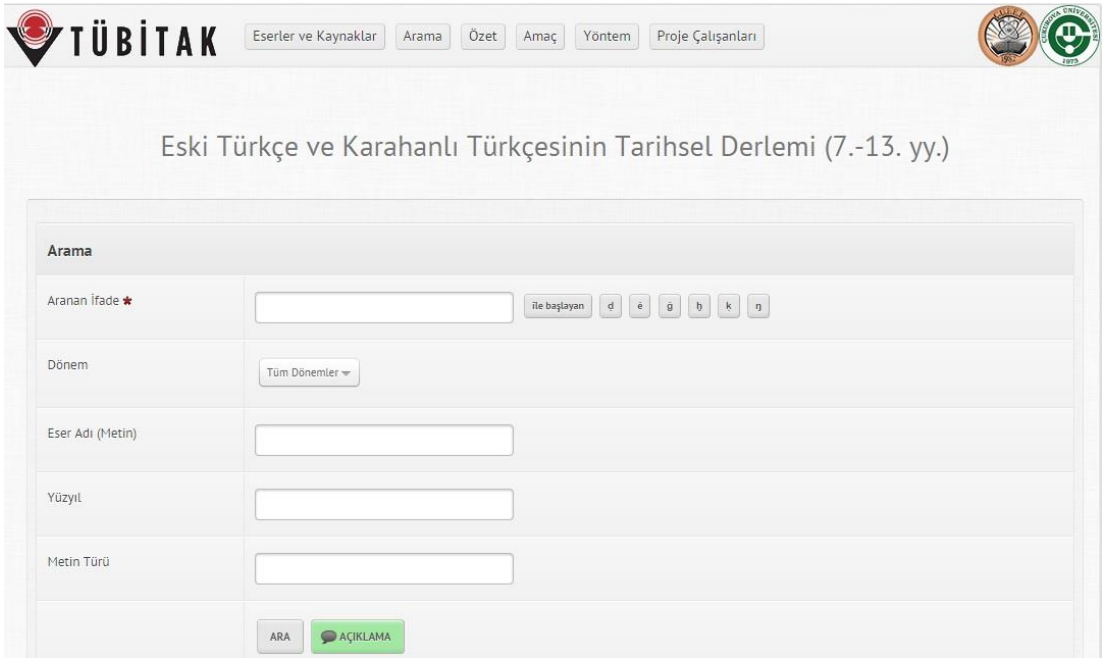


Resim 17: Türkçe Ulusal Derlemi Ana Sayfası (2015)

Mersin Üniversitesi'nin yanında Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde ise Türkçe sözlü derlem üzerinde çalışmalar yapılmaktadır. Çukurova Üniversitesi ile TUBİTAK'ın birlikte yürüttüğü bir proje kapsamında ise 7. ve 13. Yüzyıllar arasında Eski Türkçe ve Karahanlı Türkçesinin tarihsel derlemi oluşturulmuştur.



Resim 18: ODTÜ Sözlü Türkçe Derlemi (t.y.)



Resim 19: Eski Türkçe ve Karahanlı Türkçesinin Tarihsel Derlemi (t.y.)

2.1.9. Bloglar

Darcan (2012: 94) blogların, teknik bilgi gerektirmeden internet sitesini bireyin kendi istediği gibi oluşturmasını sağlayan günlüğe benzer yapıda internet tabanlı bir yayını belirtiğini açıklamıştır. Trott (2006) ise kişilere ilgilendikleri konularda yazma olanağı tanıdığından blogları evrim olarak nitelendirmiştir. Yavuz ve Tok (2014: 31) blog yazımının yabancı dil olarak Türkçe öğrenen bireylerin yazma becerilerini geliştirmede yararlı olduğunu belirtmişlerdir. Bloglar, genel olarak içeriğinin konusunu tasarımcının belirlediği görsel materyal de içerebilen yazılı internet sayfalarıdır. Blogların internet sitelerinden üstün özelliği kullanımındaki ve tasarımındaki kolaylığıdır. Google gibi internet tabanlı servis sağlayan birçok şirket, gazete ve dergiler ya da yalnızca blog oluşumu amacıyla kurulmuş internet siteleri ve uygulamalar bireylere kolaylıkla kişisel sayfalarını oluşturmalarında hizmet sağlamaktadır.

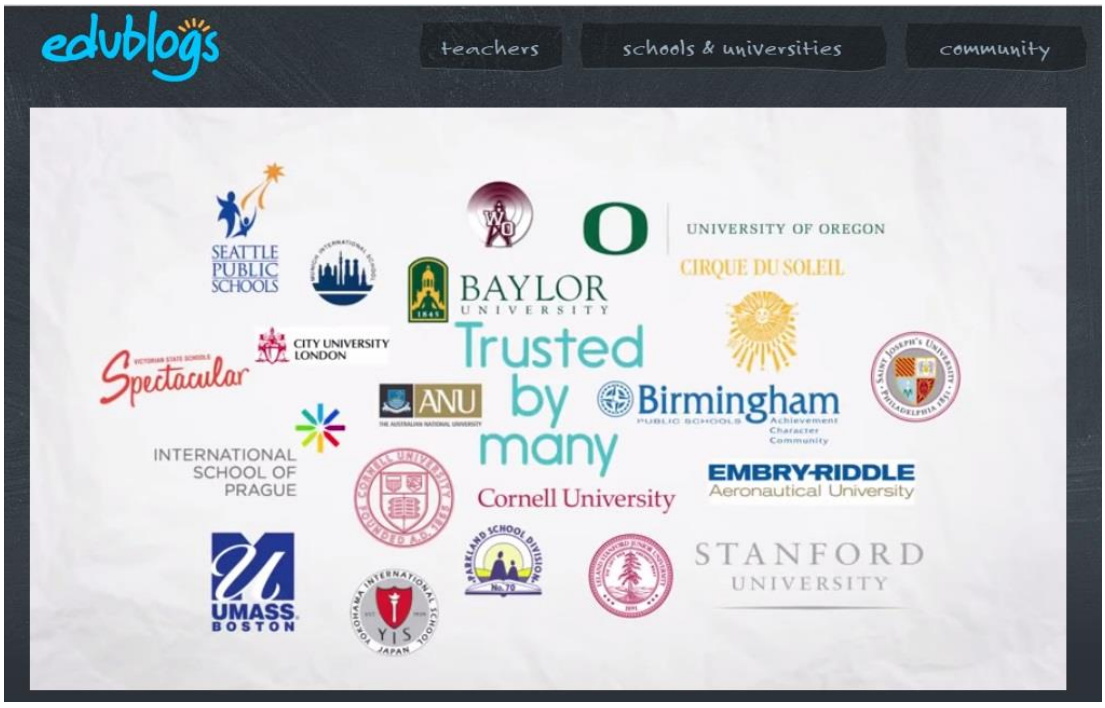


Resim 20: Milliyet Blog Nedir? (2016)

Blogların eğitimde kullanımı bilgi paylaşımı açısından önemlidir. İnternet sayfası oluşturma konusunda deneyimi olan öğretmenler birikimlerini paylaşmada bloglardan yararlanabilir. Fotoğraf ya da video ekleme özelliği de bulunan blog

sayfaları görsel malzeme konusunda da gerek blog sahibine bilgi paylaşımı amaçlı olarak gerek okuyucuya bilgi edinim amaçlı olarak kolaylık sağlamaktadır.

Günümüzde eğitim odaklı çalışan blog sayfaları eğitimcilere ve öğrencilere oluşturdukları materyali yayınlama olanağı sağlamaktadır. Öğrenciler de yazmaya teşvik edildiğinden yazma etkinliği alışılan sınıf ortamından dışarı çıkacak ve öğrencilerin yazı yoluyla düşüncelerini anlatabilme yetenekleri gelişecektir. Yalnızca eğitim amaçlı kullanılan bloglar öğrencileri konu dışı etkinliklere yönlendirmez ve uygunsuz içerikten uzaktır. Öğrencilere ürettikleri çalışmaları paylaşma olanağı sağladığından alışılan öğretmen odaklı hata düzeltme yönteminden öğrenci odaklı akranlar arası bilgi paylaşımı ve yardımlaşma yöntemine geçiş sağlanır.



Resim 21: Eğitim Amaçlı Blog Yazımında Kullanılan Edublogs'u Tercih Eden Bazı Okullar (2014)

2.1.10 Viki (Wiki)

Tekinarslan'ın (2012:153) tanımıyla viki (wiki) kullanıcılara internet tarayıcıları yardımıyla internet sayfası oluşturmaya izin veren bir sunucudur. Bilgiç (2013:14) bu sunucuların bloglardan farkının internet sayfasının ziyaretçiler tarafından da düzenlenmesine olanak vermesinden kaynaklandığını belirtmiştir.

Günümüzde en fazla bilinen vikilerden biri olan wikipedia.com kar amacı gütmeyen, ücretsiz içerik ve erişim sağlayan, kullanıcılara makalelerin büyük kısmını düzenleme olanağı veren bir internet ansiklopedisidir. (Wikipedia, 2015).

Viki kullanımında önem verilmesi gereken nokta bilginin kaynağının doğru olup olmadığıdır. Bu durumda bilginin birden fazla kaynaktan araştırılması ve karşılaştırılması yararlı olacaktır.

Ders etkinliklerinde kullanırken vikilerden bireysel ya da toplu çalışmada yararlanılabilir. Bireysel çalışma öğrenciye kendi kendine yetebilme becerileri kazandırır. Smith (2008:395) otonom öğrenme ya da öğrenci özerkliği olarak tanımlanabilecek bu durumun önceden "bireyselleşme", daha sonra ise "öğrenenin bağımsızlaşması" şeklinde açıklandığını belirtmiştir. Bilgiye eriştikten sonra bu bilgileri olduğu gibi almayıp başka kaynaklardan bilgilerin doğruluğunu denetleyebilen bir öğrenci bağımsız olarak doğru bilgiye edinim yolunu keşfetmiş olacaktır. Toplu çalışma etkinliklerinde ise öğrenciler iş bölümü içerisinde çalışarak erişilen bilgilerin doğruluğunu birlikte denetleyebilirler. Birlikte çalışma etkinlikleri Thorne'a göre (2003:47) etkili iletişim kurma, gözlem yapma, sorgulama, dinleme, dönüt verme gibi becerilerin gelişmesine katkı sağlar; bunun yanında, çevrimiçi uygulama alanları sayesinde geleneksel öğretim yöntemleriyle kolaylıkla elde edilemeyecek bilgi çeşitliliği ve derinliği erişimi sağlanır.



Resim 22: Vikisözlük Ana Sayfası (2015)

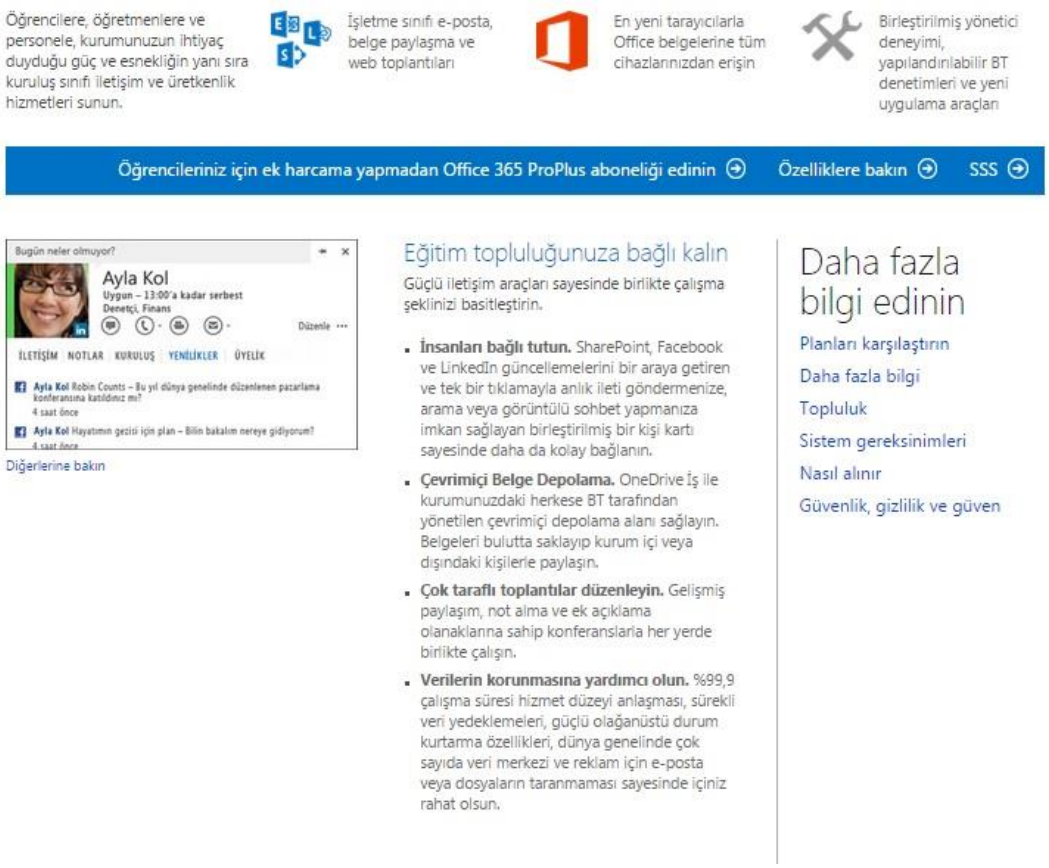
2.1.11 Çevrimiçi Konferans

Thornbury (2006:43) sanal sınıflarda çevrimiçi konferansların etkileşimi zenginleştirdiğini söylemektedir. Tekinarslan'ın (2012:155) açıklamalarıyla çevrimiçi konferansın özellikleri şu şekildedir:

"Çevrimiçi konferans farklı fiziki ortamlarda bulunan bireyler arasında eşzamanlı gerçekleşen tartışma, sunu ve grup toplantıları için kullanılan genel bir kavramdır. Çevrimiçi konferans programları dünyanın farklı yerlerinde bulunan bireylere sesli ve görüntülü olarak anında iletişim fırsatı vermektedir. Etkileşim iki kişi arasında olacağı gibi daha fazla bireyler arasında da gerçekleşebilir. Etkili bir çevrimiçi konferansın gerçekleştirilebilmesi için İnternet bağlantısı ve çevrimiçi konferans programının yanı sıra bilgisayar bağlantısı bulunan kamera, mikrofon ve hoparlöre gereksinim vardır."

Çevrimiçi konferans katılımcıları bir araya getirerek seyahat süresi ve giderlerden tasarruf sağlar. Bireyler çeşitli aygıtlar üzerinden her an bağlantı kurabileceğinden toplantılara hızlıca katılım sağlanır. (Microsoft Office 365, 2015)

Microsoft tabanlı bir program olan Office 365 Eğitim, okullarda çalışanlara, öğretim görevlilerine ve öğrencilere çevrimiçi konferans olanağı sağlamaktadır.



Resim 23: Office 365 Eğitim Tanıtım Sayfası (2015)

Çevrimiçi konferans ile sınıf ortamı ve somut materyallerin karşılaştırılması doğru olmayabilir. Her birinin kendine özgü yararları vardır. Canlı sınıf ortamının üstün yanları olsa çevrimiçi konferans yoluyla öğretmen – öğrenci buluşmalarının yararları yadsınamaz. Zamana dayalı ya da başka nedenlerden ötürü buluşmanın sağlanamadığı durumlarda canlı bağlantılar yararlı olacaktır.



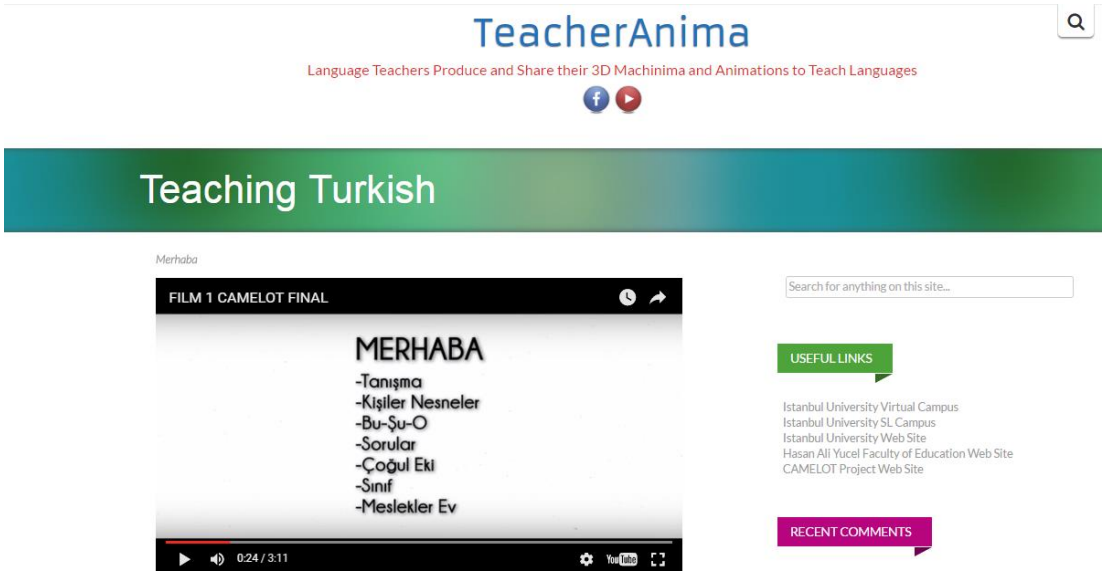
Resim 24: İstanbul Üniversitesi AUZEF Türk Dili ve Edebiyatı Lisans Programı Canlı Danışmanlık Duyurusu (2015)

2.1.12 Benzetim (Simülasyon)

Köksal ve Varışoğlu'nun (2011:108) tanımına göre benzetim, gerçek yaşamda olması mümkün olmayan bir olay ya da durumun bilgisayar ortamında güvenle yapılmasına ve canlandırılmasına olanak sağlayan bir tekniktir. İlgi çekicidir, öğrencide öğrenme isteği uyandırır, öğrenciye araç kullanmayı öğretip bundan elde edeceği deneyimi gerçek yaşamda bu tür çalışmalarda uygulama yetisi kazandırır, başarıyı ölçmede kolaylık ve yanlışların düzeltilebilmesi olanağı sağlar. Kaya (2006:214) da benzetimin öğrenciye deneyim sağlamada yararlı olduğunu belirtmiştir. Bu iki tanımdan yola çıkılarak benzetimin gerçek yaşama benzer bir ortamın bilgisayar yazılımlarıyla oluşturulduğu, kullanıcıların bu yazılımları kullanarak gerçeğe yakın ortamlara alıştırıldığı öğretim yöntemi olduğu söylenebilir.

Benzetimin kullanıcılara sunduğu yararlardan biri de kimi derslerin uzaktan verilebilmesidir. İstanbul Üniversitesi bu anlamda Second Life adlı benzetim ortamında eğitim kurumu oluşturmuştur. Second Life, gerçek yaşama mümkün olduğunca yakın tasarlanmış, yapı itibariyle güncel oyunlardan ziyade internet ile özdeşleştirebilecek ve internetin sahip olduğu olanakları kullanıcılarına sunan, buna

rağmen üç boyutlu görsel bir arabirime sahip olan çevrimiçi yaşam benzetimi olarak tanımlanmıştır (İstanbul Üniversitesi Second Life, 2013).



Resim 25: İstanbul Üniversitesi Second Life Sınıfında Türkçe Dersi (2016)

Yabancı dil öğretiminde karşılaşılan güçlüklerden biri de öğrencilerin hedef dilde etkileşime girme olanağı bulamamasıdır. Bunun nedenleri arasında dilin konuşulduğu bir ülkede ya da şehirde yaşamama, dili konuşan kişilerle etkileşime girme olanağının bulunmaması gibi sorunlar olabilir. Yabancı dil öğrenen kimi bireylerde de dilin konuşulduğu ortamlarda bulunmada kendine güven eksikliği görülebilir. Benzetim bu sorunları aşmada kullanıcıya yardımcı olabilir.

Benzetimlerin yabancı dil eğitiminde kullanımı konusunda Sözcü, Albayrak, İpek ve Kınay (2014:294) sanal gerçekliğin öğrencileri güdülediğini, zaman ve yer kavramından bağımsız olarak öğrencilere eğitim olanağı sunduğunu belirtmişlerdir. Bu tür çalışmaların öğrencilerin birbirleriyle iletişim kurmalarına olanak sağlayıp yabancı dil öğrenmelerinde yararlı olduğunu bildirmişlerdir. Zengin (2015) 3-boyutlu sanal öğrenme ortamlarının oyun ya da oyun dışı etkinlikler nedeniyle bireylerin iletişim kurdukları bilgisayar temelli çevrimiçi sistemler olduğunu; bu sistemlerin, öğrencilere okul içerisinde ya da dışında, 7/24 öğrenim materyali sağlayan, öğrenim

çıktılarının yanında etkileşim ve işbirliği erişimi sağlayan ortamlar olduğunu belirtmiştir.

2.1.13 Canlandırma (Animasyon)

Türker ve Demir'in (2014:257) tanımına göre bilgisayar teknolojisi kullanılarak hazırlanan hareketli görüntüler canlandırma olarak kabul edilir. Sancak (2011: 44) da günümüzde bilgisayar canlandırmalarının eğitim amacıyla kullanılmaya başladığını belirtmiştir. İstanbul Üniversitesi ile Yunus Emre Enstitüsü'nün üzerinde çalıştığı Yunus Emre Uzaktan Türkçe Öğretimi Portali (YUTÖP) bu amaç doğrultusunda canlandırma içeren etkinlikler kullanmaktadır.



Resim 26: YUTÖP Oku ve Sürükle Etkinliği (2012)



Resim 27: YUTÖP Eşleştirme Etkinliği (2012)

2.1.14 Çevrimiçi Dersler

Günümüzde hızla değişen bilgi dünyasında kişilerin de kendi bildiklerini güncellemeleri ve yeni bilgiler öğrenmeleri gerekebilir. Bu kişiler kısıtlı zaman ya da ulaşım güçlüğü gibi sorunlar nedeniyle resmi eğitim kurumlarından ya da kurslardan uzak durmayı tercih edebilir. Edinilmek istenen bilgiye ikamet edilen şehirde ya da ülkede kitapçılar, kütüphaneler ya da resmi ve özel eğitim kurumları aracılığıyla erişilememesi çevrimiçi ders kavramının ortaya çıkışında etkili olan nedenlerdendir. Türkçenin yabancı dil olarak öğretildiği bir ortama erişimi olmayan kişiler bulundukları şehirde Türkçe öğretim materyalinin kısıtlı olması durumunda internet bağlantısı yardımıyla çevrimiçi Türkçe dersleri izleyebileceklerdir. Bu dersler kendi kendine öğrenme ve öğrenmeyi öğrenme gibi günümüzde gittikçe önem kazanan yetileri kazandırmada da yararlıdır. Sülükçü (2011:95) öğrencinin araştırıcı ve sorgulayıcı bir yaklaşımla bilgiye kendisinin ulaşması gerektiğini ve ihtiyaç durumunda bu bilgiye yenilerini eklemesi gerektiğini belirtip bunu öğrenmeyi

öğrenme olarak tanımlamıştır. Dolayısıyla bu dersler Türkçe öğretiminde yararlı olacağı gibi kişilere özyeterlilik kazandırmada da etkili olacaktır.



Resim 28: Wisconsin Üniversitesi Türkçe Dersleri Sayfası (2009)

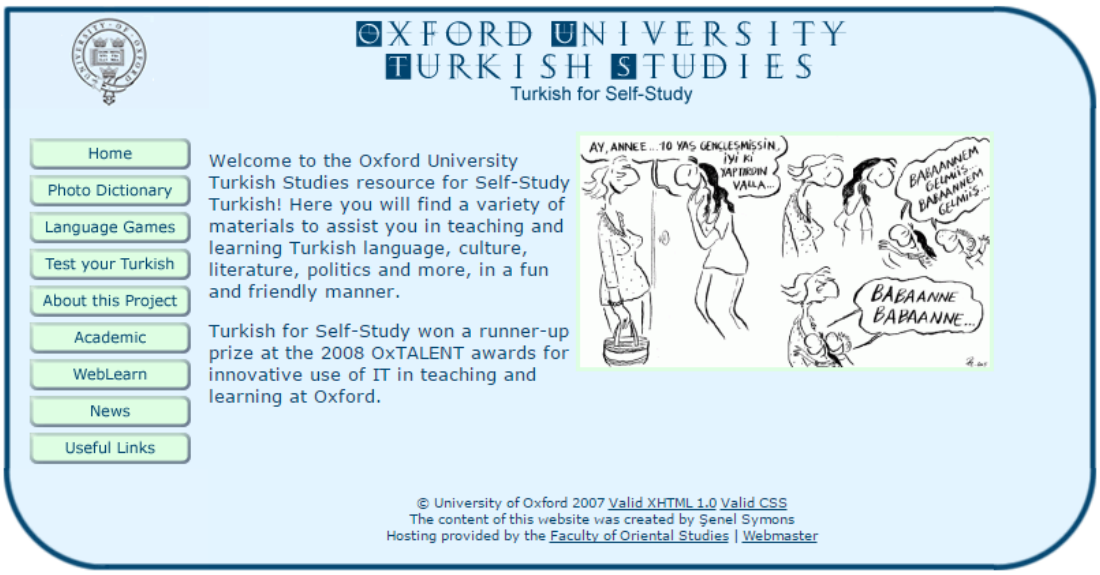
Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde eğitimcilerin ve öğrencilerin yaşadıkları sıkıntılardan biri alanda kullanılacak materyal eksikliğidir. Diğer bir sorun ise hazır bulunan materyalin dağılmış durumda olmasıdır. Çeşitli materyallere erişen kişiler elde ettikleri bu materyalleri sınıflandırmada sorun yaşayabilmektedir. Çevrimiçi dersler ise dersleri alan kişilere ders materyallerini konusuna ve amacına göre sınıflandırarak ulaştırdığından öğrencilere çalışmalarında bir izlence sunup kılavuzluk görevi üstlenmektedir.



Resim 29: Anadolu Üniversitesi Çevrimiçi Türkçe Dersleri Tanıtım Sayfası (2015)

Çevrimiçi derslerin diğer bir yararı çeşitli görsel ve işitsel materyaller kullanarak öğrencileri farklı görsel ve işitsel yollarla Türkçeye maruz bırakmasıdır. Pilancı (2009:59) öğrencilerin çevrimiçi derslerde dilin yerel kullanıcısı olan bir danışman yönetimindeki yazılı ve sözlü etkinlikler ile öğrenilenleri uygulama olasılığı bulabildiğini belirtip bu çalışmaların hedef dilde iletişim kurulmasında önemli bir rol oynadığını söylemiştir.

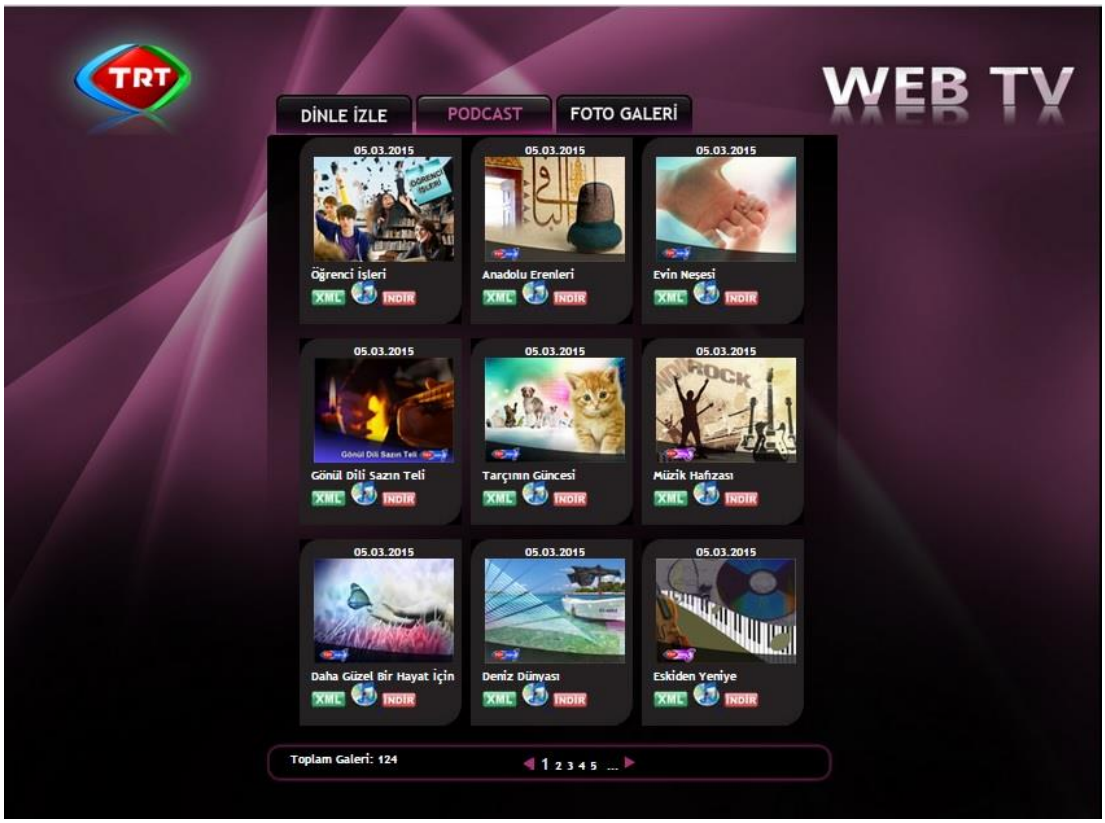
Amerika Birleşik Devletleri ve Türkiye'deki üniversitelerin yanında Birleşik Krallık üniversitelerinin kimi bölümleri de internet üzerinden Türkçe öğrenmek isteyen öğrenciler için internet siteleri tasarlamıştır.



Resim 30: Oxford Üniversitesi Türkçe Çalışma Sayfası (2007)

2.1.15 Oynatıcı Yayın Aboneliği (Podcast)

Darcan (2012:88) oynatıcı yayın aboneliği olarak tanımladığı podcast teriminin Apple firmasının ürettiği taşınabilir müzikçalar iPod'un, adındaki pod ve İngilizcede "yayın" anlamına gelen "broadcast" sözcüğünün cast kısmı alınarak türetildiğini belirtmiştir. Bu alanda TRT internet sayfası üzerinden de Türkçe podcast yayınlamaktadır. Öğrenciler dinlemek istedikleri konuya karar verip dinleme yapabilmektedir.



Resim 31: TRT Podcast Sayfası (2015)

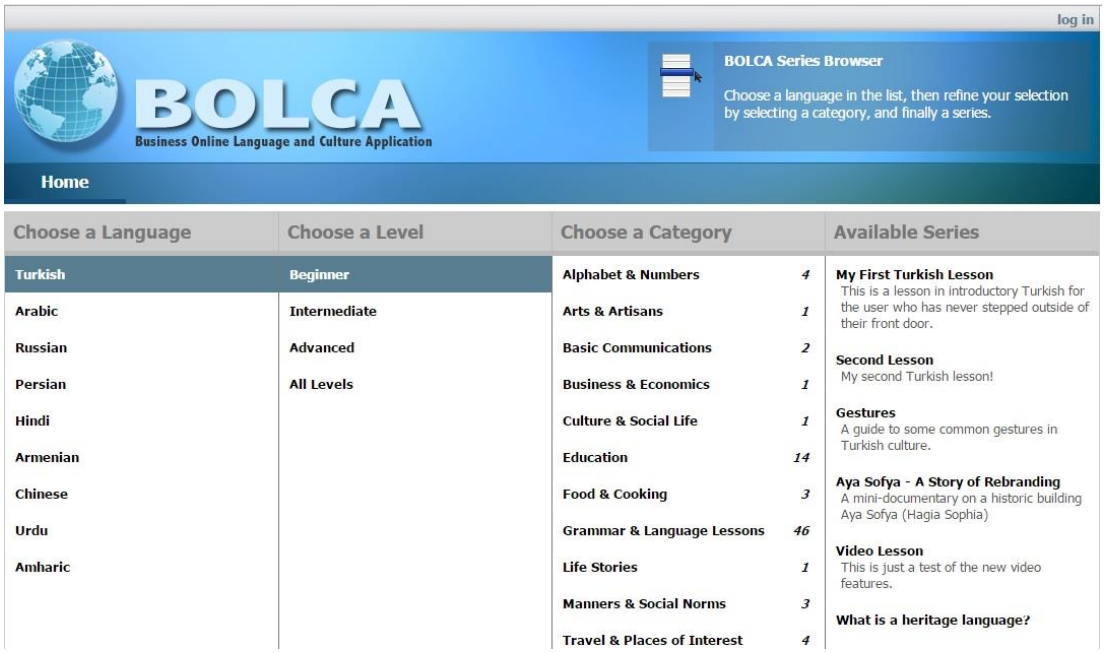
Başaran ve Cabaroğlu (2014:57) dil öğrenmede yardımcı gereç olarak podcast kullanmanın dinleme becerilerinde özyeterlilik konusunda olumlu etki yarattığını belirtmişlerdir.

2.1.16 Video

Yabancı dil derslerinde video kullanımı düşüncesi yeni değildir. Uzaktan eğitimde olduğu gibi sınıf içi etkinliklerde de kullanılabilen video ile dil eğitimi amaçlanan etkiyi göstermemiş olabilir. Dil öğreniminde birden fazla etken bulunabilir. Videonun izleyicilerin ilgisini çekmemesi ya da öğrencinin videonun oynatılması sırasında edilgen durumda olması ve öğrenilenleri kullanma olanağının bulunmayışı video kullanımının istenilen ölçüde etkili olamamasının nedenlerinden olabilir. Tüm teknolojik materyallerde olduğu gibi öğrencileri etkin duruma

getirebilecek etkinliklerle video kullanımı öğrencilerin dil öğrenmesinde etkili olabilir. Yakar'ın (2013:21) belirttiği üzere Türkiye'de örneğin sinema filmlerinin eğitim amacıyla kullanımı bilimsel bir bakış açısı olmaksızın yapılan gösterimlerle sınırlıdır. Ancak bu durum videoların ders materyali olarak kullanılmaması anlamına gelmemelidir. İşcan (2011:940) yabancı dil öğretiminde ders kitapları ve öğretmenin yanı sıra farklı kaynakların özellikle de görsel-işitsel araçların kullanılmasının neredeyse zorunluluk olduğunu belirtmiştir.

Yabancı dil olarak Türkçe derslerinde video kullanımı eğitmenler açısından güçtür. Bunun nedenleri arasında çeşitli kurumlar tarafından farklı seviyelere göre oluşturulan videoların yapay bir konuşma içermesi açısından gerçek dünyada kullanılan dilden farklılık göstermesi olasılığının bulunması ya da seslendiren kişilerin ses eğitimi almamış bireylerden oluşması gibi sorunlar gösterilebilir. Ayrıca materyal sıkıntısı ve mevcut materyale erişimin de zor olması yabancı dil olarak Türkçe öğretmenlerini sınırlayan konulardandır. Ancak Amerika Birleşik Devletleri'nde birçok üniversitede Türkçe yabancı dil olarak öğretildiğinden bu üniversiteler kendi internet sayfalarında Türkçe öğrenmek isteyenler için videolar bulundurmaktadırlar.



Resim 32: University of California, Los Angeles Yabancı Dil Öğretim Sayfası (2008)

2.1.17 Ölçme ve Değerlendirme Yazılımları

Eğitim teknolojilerindeki ilerlemeler ölçme ve değerlendirme alanına da yansımıştır. Ders etkinliklerinin eğitim teknolojilerinden ayrı düşünülemeyeceği gibi seviye tespit sınavları ya da dönem, yıl ya da kurs sonlarında başarı ölçme sınavları da eğitim teknolojileri kullanılarak gerçekleştirilebilmektedir. Bilgisayar yardımıyla sınava giren kişinin yanıtlarını kaç kez değiştirdiği ya da sınav sonunda bu değişikliklerin ne kadarının başarılı olduğu gibi konularla ilgili ayrıntılar kaydedilebilir.

Wang ve Chen (2013:18) tarafından hazırlanan çevrimiçi ölçme ve değerlendirme taslağında öğrencinin tüm öğrenim sürecinin önem taşıdığı belirtilip, çevrimiçi ölçme ve değerlendirmenin özerk öğrenme ya da zaman yönetimi gibi bireysel beceriler ile etkileşim ve iletişim gerektiren toplu çalışma çıktılarını da içermesi gerektiği bildirilmiştir.

Boyutları	Öğrenme Teorisi	Değerlendirme	Teknolojik Destek
Etkileşim	Hedef dilde etkileşim ve işbirliği ile iletişim kurmayı öğrenmek, görev odaklı yaklaşım	Öğrenciler arasında ve öğrenci ile değerlendirme yapan kişi arasındaki etkileşimle değerlendirme.	- Forum - Sosyal ağ araçları - Video konferans araçları - Çevrimiçi dersler
İşbirliği	Öğrenme ortamında bilginin birlikte inşa edilmesi	Sözlü değerlendirmede rol oynama, yazılı değerlendirmede ikili ya da toplu çalışma	- Vikiler - Forum - Çevrimiçi topluluklar - Akıllı tahta araçları
Yansıtma	Yansıtma[9] yoluyla bireysel ya da toplu olarak biliş ötesi yetenekleri geliştirme	Çevrimiçi sınavlarla bireysel yansıtma ve ikili ya da toplu değerlendirmede yansıtma	- Forum - Bloglar - Çevrimiçi makale - Çevrimiçi sınav

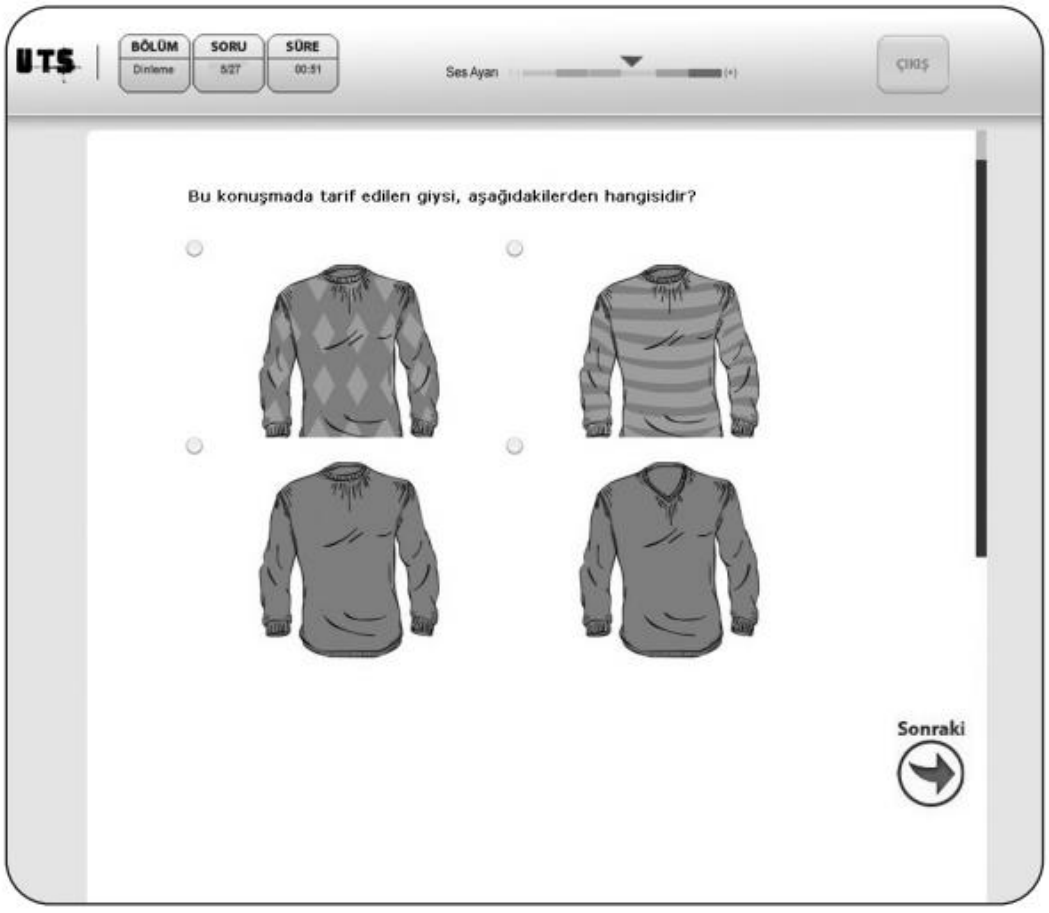
Tablo 3: Wang ve Chen (2013:18)'in Çevrimiçi Ölçme ve Değerlendirme Tablosu

Ölçme ve değerlendirmede teknoloji kullanımının yararlarından biri de bilgisayarın sağladığı istatistiksel veri ile ilgilidir. Davidson ve Coombe (2012:296) öğrencilerin testlerdeki durumu ile ilgili veri ve tanısal geribildirimlerin öğretmenler tarafından toplanıp, müfredat geliştirmede öğrenme süreçlerinin değerlendirilmesi

[9] Yansıma: Deneyimden sonuç çıkarmak üzere geriye dönüp düşünme süreci.
Richards, J.C. & Schmidt, R. (2010). Reflection. *Longman Dictionary Of Language Teaching & Applied Linguistics* içinde (4.basım). Malaysia: Pearson Longman

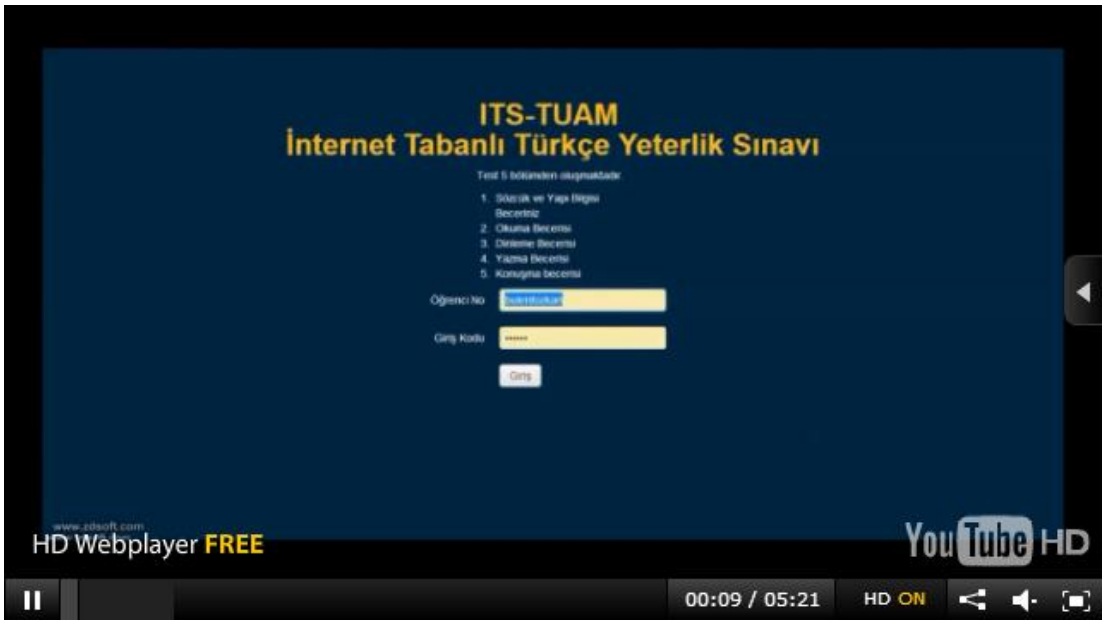
amacıyla kullanılabileceğini, bu sayede hedefe yönelik zenginleştirilmiş bir müfredat oluşturulabileceğini belirtmişlerdir.

Ankara Üniversitesi TÖMER tarafından gerçekleştirilen Uzaktan Türkçe Sınavı, internet üzerinden Türkçe becerisini ölçme imkanı tanımaktadır. Avrupa Birliği Portfolyosu'nda belirlenen 5 düzeyde (A1 – A2 – B1 – B2 – C1) sınav yapılıp Türkiye'de Ankara Üniversitesi TÖMER şubelerinde, yurtdışında ise Uzaktan Türkçe Sınavı merkezlerinde gerçekleştirilmektedir (Uzaktan Türkçe Sınavı, t.y.)



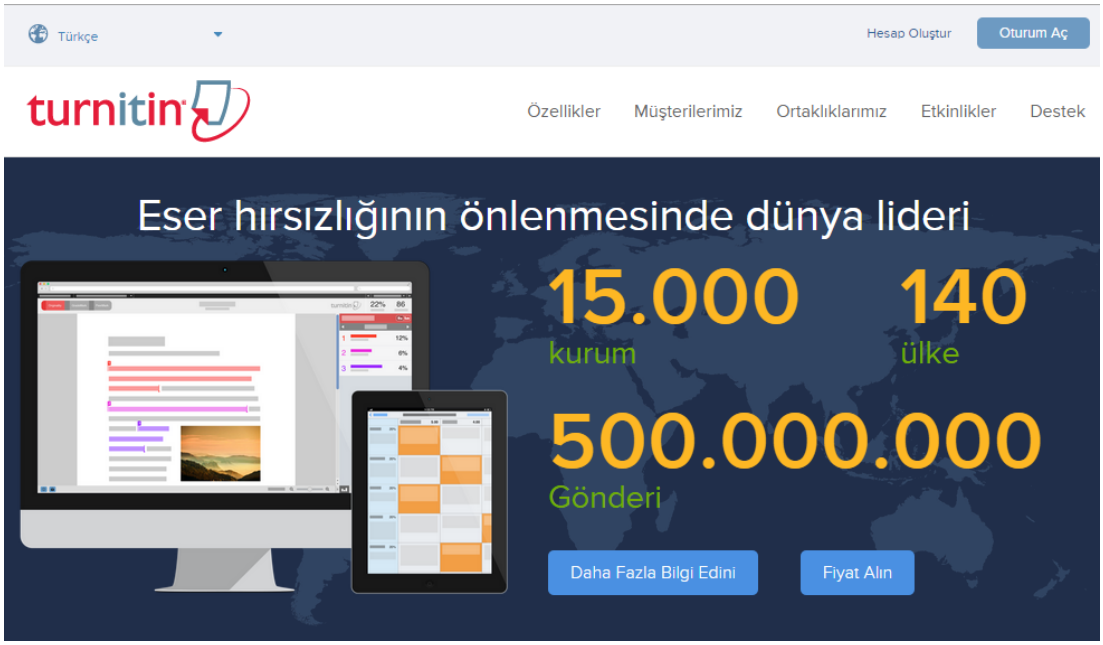
Resim 33: Ankara Üniversitesi TÖMER Uzaktan Türkçe Sınavı Örnek Sorusu (t.y.)

Mersin Üniversitesi Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi tarafından gerçekleştirilen İnternet Tabanlı Türkçe Yeterlilik Sınavı öğrencilere internet üzerinden sınav olanağı sunmaktadır.



Resim 34: Mersin Üniversitesi İnternet Tabanlı Türkçe Yeterlik Sınavı (t.y.)

Doğrudan yabancı dil öğretiminde kullanılmasa da ödev, sunum, rapor, tez, vb. yazılı belgelerin değerlendirmesi, notlanması ya da intihal kontrolünün yapılmasına olanak sağlayan bir internet sitesi turnitin.com'dur. Türkçe de hizmet sağlayan turnitin.com öğretmenlere bir sınıf hesabı açma yetkisi vermektedir. Öğrenciler öğretmenin belirlediği şifre ile sınıfa kaydolduktan sonra ödevlerini bu adrese yüklemektedir. Öğretmen ödev yüklenmesi için son tarih ve saat da belirleyebilir, bu durum öğrencilere zamanı iyi değerlendirme becerisi kazanma konusunda yararlı olabilir çünkü öğretmen tarafından belirlenen süre geçtiğinde ödev yükleme mümkün olmamaktadır. Öğretmenler, ödevleri internet üzerinden değerlendirebilir ve sonuçları öğrencilere bildirebilir. Turnitin.com'un tercih edilmesinde en önemli nedenlerden biri de eser hırsızlığını gösterme özelliğidir. Yüklenen ödevler yalnızca internet sayfaları üzerinden değil, turnitin.com'u kullanan dünya üzerindeki tüm okullardaki öğrencilerin yükledikleri ödevlerle kıyaslanmaktadır. Bu sayede öğrencilerin aynı ödevi yüklemeleri de engellenebilmektedir.



Resim 35: Turnitin Türkçe Ana Sayfası (2015)

Öğrencilerle okul saatleri dışında iletişim kurmak için öğretmenlerin öğrencilerin e-posta adreslerini almaları gerekmektedir ya da öğrencilere telefon açılması veya sosyal medya araçlarının kullanılmasına gerek duyulmaktadır. turnitin.com'un diğer bir özelliği de öğretmenler tarafından belirlenen sınıflara öğrenciler kaydolduktan sonra öğretmenlerin her sınıftaki öğrenci topluluklarına turnitin.com üzerinden e-posta atabilmesidir. Bu sayede her öğrenci turnitin.com sınıflarına üye olmak için kullandığı e-posta adresi üzerinden öğretmenleri tarafından gönderilen e-postaları alacaktır.

2.2 Günümüzde Çevrimdışı Öğretim Teknolojileri

İnternetin günlük yaşamın bir parçası haline gelmesi eğitim alanında kullanımını da kaçınılmaz kılmıştır. Ancak gelişen teknoloji materyal kullanımını internet ile sınırlı tutmamıştır. İnternetin yararları doğru kullanımla öğretmenler ve öğrenciler için yadsınamayacak durumda olsa da tek çıkış yolu değildir. Doğru materyal seçimi daha önce de belirtildiği üzere materyalin fiyatından ya da piyasaya çıkış tarihinden daha önemli olabilir. Bu nedenle bireysel öğrenme farklılıkları ve

ders içeriği dikkate alınarak internet bağlantısı gerektirmeyen öğretim teknolojilerinden de yararlanılabilir.

2.2.1 Çoklu ortam (Multimedya)

Roy ve Zeng (2015:10)'in tanımıyla çoklu ortam yazı, resim, video ve grafik gibi görsel ya da ses ve müzik gibi çeşitli işitsel araçların kullanımıdır. Çoklu ortamda bulunan görsel ve işitsel materyaller internete yüklenerek de kullanılabilir ancak internete erişimin bulunmadığı durumlarda bu materyaller taşınabilir bellekte saklanarak gereksinim durumunda kullanıma hazır duruma gelir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde çoklu ortam kullanımının hem öğretmenler hem de öğrenciler için çeşitli yararları vardır. Sınıflarında internet bağlantısı bulunmayan öğretmenler CD, DVD ya da diğer türlü taşınabilir bellek okuyabilen bir aygıt yardımıyla ders materyallerini kullanabilirler. Ders ortamını gerçeğe yakın duruma getirecek bu çoklu ortam materyalleri görsel ve işitsel araçları bir arada sunacağından farklı zeka türlerine ve öğrenme eğilimlerine sahip öğrenci topluluklarında daha fazla bireyin kapsanmasına yardımcı olarak öğrenciler için yararlı olur.

İnternet ortamında biriken bilgi kirliliği yabancı dil olarak Türkçe öğrenmek isteyenleri yanlış yönlendirebilir. Bilinçsiz ve denetimsiz kullanım zaman kaybına ve yanlış öğrenmeye yol açabilir. Eğitimciler tarafından ve onların denetimiyle hazırlanan çoklu ortam materyalleri yabancı dil öğrencilerine doğru öğrenme yöntemleri ve doğru bilgiyle yol gösterir. Bu materyaller kaydedilip öğretmenlerin olmadığı durumlarda da öğrenciler tarafından kullanılabilir.

Canlandırma ve benzetim içeren kimi yazılımların kullanımında direksiyon, kumanda kolu, hareket algılayıcı gibi konsollar gerekebilir. Bu yazılımlar uzamsal ve bedensel zekaya sahip öğrencilerin derse ilgilerini artırmada yardımcı olacaktır.



Resim 36: Uşun (2012)'un Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı CD'sinde Türkçe Sözcük Öğretimi

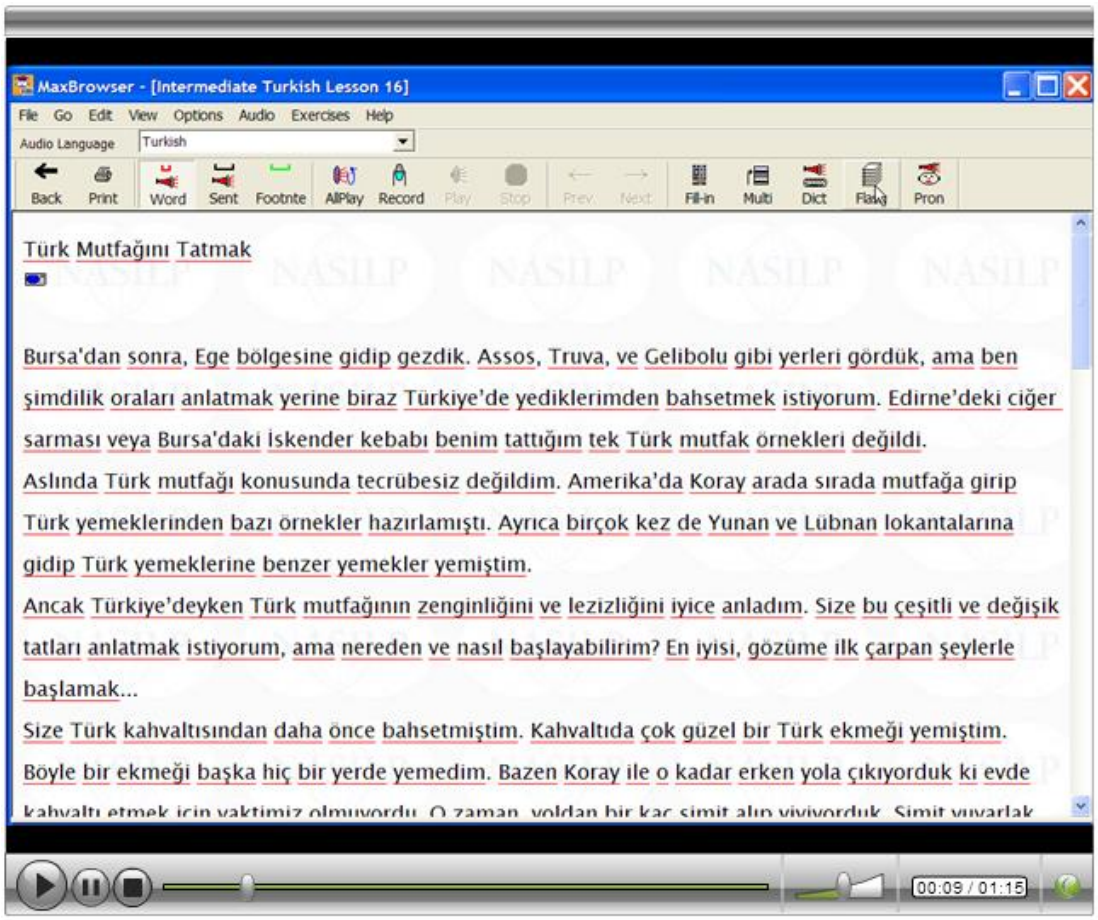
2.2.2 Eğitim Yazılımları

Vatansever (2013:15)'in tanımıyla yazılım bilgisayarda işlemci, anakart, bellek gibi bilgisayarın fiziksel yapısını oluşturan donanım kısmının denetimi ve birbiriyle uyum içinde çalışmasını, amaçlar doğrultusunda kullanılmasını sağlayan her türlü kodlar bütünü (program) olarak tanımlanabilir. Erten (2014:23) de yazılımı, bilgisayar veya benzeri sayısal cihazlar üzerinde istenen bir işi yerine getirecek program ve verilerden oluşan komutlar dizini olarak tanımlamıştır. Bu iki veriye göre eğitim yazılımları, bilgisayar ve benzeri aygıtlar üzerinde çalışan eğitim etkinlikleri amacıyla tasarlanan yazılımlar olarak tanımlanabilir. Günümüzde eğitim yazılımları birden fazla görsel ve işitsel aracın bir arada kullanımını gerektirdiğinden çoklu ortam olarak da değerlendirilebilir. Eğitim yazılımları bir eğitmen eşliğinde

kullanılabileceği gibi bireylere eğitim almak istedikleri konunun öğrenilmesiyle ilgili yol da göstereceğinden özerk öğrenme bakımından da yararlı olacaktır. Yabancı dil öğreniminde kullanılması hedeflenen bir eğitim yazılımının alanında uzman kişiler tarafından hazırlanması kullanıcıların hedef dili doğru şekilde öğrenebilmesi bakımından gereklidir. Kullanıcı dostu olarak da nitelenen bu yazılımlar bilgilerin doğru sırayla çalışılmasını ve öğrenilmesini, uzman kişilerce hazırlanan alıştırmalarla pekiştirilmesini, görsel ve işitsel ögelerle de kullanımının gösterilmesini sağlar. Kimi yazılımların kullanımı için bilgisayar ve benzeri aygıtlarda kurulum gerekebilir. Kimi yazılımlar ise kurulum gerektirmeden CD, DVD ya da diğer türlü bir bellek üzerinde çalışabilir.

Eğitim yazılımları bireysel öğrenmede kullanılabileceği gibi sınıf etkinlikleri sırasında yardımcı materyal olarak da değerlendirilebilir. Ses ve görüntü oynatabilen uygun aygıtların kurulu olduğu sınıf ortamlarında eğitim yazılımları öğrencilere sözcük bilgisi, alıştırma etkinlikleri, doğru telaffuz çalışmaları gibi konularda da yardımcı olabilir. Öğrenme hızları bireyden bireye değişiklik gösterdiğinden kimi öğrenciler eksikleri olduğu konuları eğitim yazılımları ile yeniden çalışma olanağına kavuşur. Öğrencilerin eğitim yazılımları ile elde edebilecekleri diğer bir kazanım da yazılımların ses kaydı özelliği ile Türkçe sözcüklerin doğru telaffuzlarını çalışıp öğrenebilmeleridir. Bu özellik yardımıyla öğrenciler sözcüklerin doğru okunuşlarıyla kendi telaffuzlarını karşılaştırıp telaffuz alanında da ilerleme sağlayabilirler.

Arizona Üniversitesi Critical Languages Program tarafından Türkçe öğretimi amacıyla geliştirilen eğitim yazılımları başlangıç, orta ve ileri seviyede Türkçe dersleri sunmaktadır. Yazılım aracılığıyla gerçekleşen bu derslerde okuma, dinleme, telaffuz etkinlikleri ile boşluk doldurma ve çoktan seçmeli soru alıştırmaları gibi çalışma seçenekleri bulunmaktadır.



Resim 37: Arizona Üniversitesi Critical Languages Program Türkçe Öğretim DVD'si (2006)

2.2.3 Elektronik Sözlükler

Tek, iki veya daha fazla dilli sözlükler kimi eğitmenler tarafından sakıncalı bulunur. Sözlük kullanımının öğrencide hazır olanı elde etme ve bağlamdan anlam çıkarma gibi zihinsel etkinlikler gerçekleştirememe gibi sorunlara yol açabileceği belirtilmektedir. Ancak diğer teknolojik materyallerde de olduğu gibi doğru kullanım elektronik sözlüklerin de öğrenciler için yararlı olmasını sağlayabilir.

Sözcük öğretmenin yanında başka tür sözlükler de bulunur. Basılı sözlüklerden farklı olarak elektronik sözlükler birden fazla sözlük çeşidinin içerdiği bilgiyi

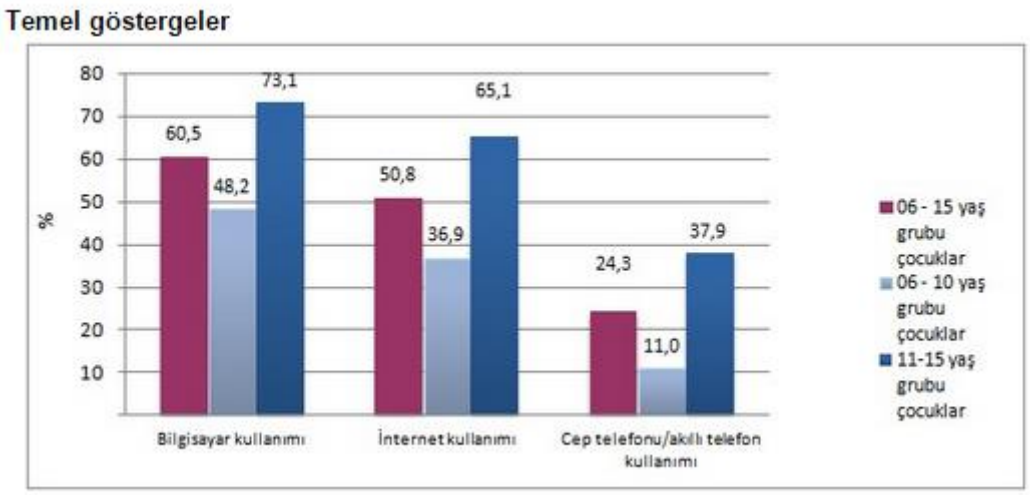
elektronik veri depolama yöntemleri sayesinde daha küçük boyutuyla kullanıcıya sunabilir. Bu durum elektronik sözlüklerin taşınmasını kolaylaştırır. Tüm (2012:3015,3016) yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde 9 çeşit sözlük bulunduğunu belirtmiştir:

1. Tek Dilli Sözlükler
2. İki Dilli Sözlükler
3. Öğrenci Sözlükleri
4. Resimli Sözlükler
5. Elektronik / Çokluortam Sözlükleri
6. Terim Sözlükleri
7. Cep Sözlükleri
8. Çokdilli Sözlükler
9. Kitap Sonu Sözlükleri

Her ne kadar elektronik sözlükler diğer sözlüklerden ayrı olarak sınıflandırılmış olsa da günümüz teknolojisi büyük boyutlardaki bilgiyi küçük bir bilgisayar belleğine sıkıştırabilecek durumdadır, bu nedenle elektronik sözlükler diğer tüm sözlüklerin içerdiği bilgiyi kendi belleğinde depolayabilir ve kullanıcıya sunabilir. Bu yüzden, kapsamlı bir elektronik sözlük bir sözcüğü kullanıcının kendi dilinde, hedef dilde ya da başka dillerde resimlerle anlatarak verebilir. Bu sözlük ayrıca bakılan sözcüğün daha temel seviyelerde kullanıcılar için açıklamasını ve belirli alanlarda çalışanlar için terim anlamını da içerebilir.

Günümüzde internetin yaygınlaşması sebebiyle çevrimiçi sözlükler de sözlük türleri listesine eklenebilir. Yine de internet bağlantısı gerektirmeyen elektronik sözlüklerin önemi yadsınamaz. Kimi öğretmenler ders etkinlikleri sırasında öğrencilerin internete bağlanmalarını sakıncalı bulabilir. Öğrenci sayısının fazla olduğu durumlarda öğrencilerin internet davranışlarını gözlemlemek güç olabilir. Bunun gibi durumlarda elektronik sözlükler öğrencilerin ders dışı internet sitelerine girmelerini ve derse odaklanma sorunu yaşamalarını engelleyebilir. TÜİK 2013

Nisan verilerine göre Türkiye'de 6 – 15 yaş grubunda cep telefonu kullanımına ortalama başlama yaşı 10 iken cep telefonunda internet kullanım oranı yüzde 30,7 olmuştur ("06-15 Yaş Grubu Çocuklarda Bilişim Teknolojileri Kullanımı Ve Medya," 2013).



Grafik 3: 06-15 Yaş Grubu Çocuklarda Bilişim Teknolojileri Kullanımı Ve Medya, 2013 (2013)

Akıllı telefon kullanımının yaygınlaşmasına rağmen elektronik sözlüklerin tercih edilmesinde bir diğer etken de internet bağlantısına erişmede yaşanan zorluklarla ilgilidir. Kısa süreli dil kursu ya da tatil gibi nedenlerle ülke ya da şehir dışına çıkılması durumunda internet bağlantısı bulunamayabilir. Çevrimiçi sözlükler de kullanım sırasında internet bağlantısı gerektireceğinden elektronik sözlükler internet bağlantısı bulunmayan ya da internet ücretlerinin yüksek olduğu yerlerde bireylere kolaylık sağlar. Elektronik sözlüklerin tercih edilmesinde diğer bir neden de elektronik sözlüklerin kullanım kolaylığıyla ilgilidir. Basılı sözlüklerle kıyasla daha az yer kapladığından elektronik sözlükler kullanıcılar için daha elverişli olabilir.

2.2.4 Akıllı (Etkileşimli) Tahta

Akıllı tahtalar bir bilgisayar ve projektöre bağlı çalışarak bilgisayardan gelen görüntülerin tahtaya yansıtılmasıyla kullanılan bir eğitim aracıdır. Eğitmen tahtadaki nesneleri eliyle dokunarak hareket ettirebilir. Tahtadaki nesneler başka bir alana sürüklenebilir, tıklanıp erişilebilir ve kopyalanabilir. Eğitmen el yazısı ile not alıp bunu bilgisayar formatına dönüştürüp daha sonra kullanılmak üzere saklayabilir (What is an Interactive Board?, 2010).

Ses ve görüntü kullanılmasının öğrencilerin daha fazla duyu organıyla etkileşime girdiği açıktır. Ancak günümüzde çok az sayıda eğitim materyali sınıfta birden fazla öğrencinin dokunma duyusuyla derse katılımını sağlayabilmektedir. Tablet bilgisayarlar ya da akıllı telefonlar bu özelliği barındırmaktadır ancak bu aygıtların kullanımı ekran boyutları sebebiyle kişisel kullanım için daha uygundur. Akıllı tahtalar ise sürükleme ve boşluk doldurma ya da taşıma, seçme ve eşleştirme gibi dokunma duyusunu da içeren alıştırmaların sınıf içinde birden fazla öğrenci tarafından yapılabilmesini sağlamaktadır.

Gittikçe yaygınlaşan akıllı tahtaların seçilme nedenlerinden biri de eğitmenler için kullanım kolaylığı sağlamasıdır. Ders öncesinde tüm ders materyalleri hazırlanabilir ve ders sırasında kullanılabilir. Ses, görüntü ya da yazı dosyalarını kendi bilgisayarında akıllı tahtanın programı üzerinde oluşturabilecek bir öğretmen bilgisayarı ile akıllı tahta arasında bağlantı kurarak ya da dosyalarını sınıf bilgisayarına aktararak kısa sürede derse hazır duruma gelir.

Yabancı dil derslerinde özellikle de öğrencilerin sınıf dışında Türkçe konuşmak için fazla olanakları bulunmuyorsa Türkçe dersleri öğrenciler için konuşma etkinlikleri açısından son derece önemlidir ve bu sürenin iyi değerlendirilmesi gerekmektedir. Ancak ders süresinin bir kısmı öğretmenlerin tahtaya öğrenilecek konuyla ilgili notlar yazması ya da zaman çizelgesi gibi şekiller, resimler çizmesi ve öğrencilerin bu yazıları kopyalaması ile geçmektedir. Bu süreyi daha verimli

kullanabilmek amacıyla akıllı tahtalar öğretmenlerin dersle ilgili yazıları ders öncesinde hazırlayabilmesini ve derste bu notları kullanarak zamandan tasarruf edilebilmesini sağlar. Öte yandan, öğrenciler de tahtadaki notları yazarak defterlerine geçirmek yerine akıllı tahtada kaydedilen dosyayı alabilirlerse onlar da elde edilen bu ek süreyi derste öğrenilen yeni konuları konuşma gibi etkinliklerle değerlendirebilirler. İyi hazırlanmış bir ders çizelgesi öğrencilerin ders notlarını kopyalayarak hazıra alışmasını engelleyip elde edilen ek süreyi öğrencilerin derse etkin katılımıyla değerlendirilmesini sağlayacaktır.

Akıllı tahtalar internet bağlantısı ile de kullanılabilir. Bu nedenle günümüzde öğrencilerin kullanımına sunulan kitapların satışı yalnızca kitap ve DVD ile sınırlı kalmamaktadır. Birçok yayınevi piyasaya sürülen kitapların aynı zamanda internet ile kullanılabilecek alıştırmalarını ve ek derslerini de kitaplarla birlikte satmaktadır. İnternet etkinliklerinin yanında kitaplarla birlikte sunulan akıllı tahta yazılımları görsel ve işitsel öğelerin yanı sıra dokunma etkinlikleri sunmaktadır.



Resim 38: Yunus Emre Enstitüsü Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Akıllı Tahta Yazılımı, Zenginleştirilmiş Kitap (Z - Kitap) (2016)

3. YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE TEKNOLOJİ ODAKLI MATERYAL GELİŞTİRME UYGULAMALARI

"Bir dili bilmek o dil ile ilgili iki temel beceriye sahip olmak demektir. Bu iki temel beceri ise *anlama* ve *anlatma* becerisidir. Başkaları tarafından söz ya da yazı ile anlatılan duygu ve düşünceleri anlayabilmek; sözlü ve yazılı ifade yolunu kullanarak muhataba duygu ve düşünceleri anlatabilmek bir dili bilmenin sınırlarını tayin etmektedir. Kişiyi bu iki temel beceriye sahip kılan unsurlar ise dinleme, okuma; konuşma ve yazmadır. Anlama temel becerisi dinleme ve okuma faaliyeti sayesinde; anlatma temel becerisi ise konuşma ve yazma sayesinde gerçekleşir."
(Pilav, 2015:173)

Dil öğreniminin amacı iletişim olduğundan ve iletişim ancak alıcı ve verici arasındaki iletişim yolunun (kanalın) akıcı olmasıyla mümkün olduğundan, yabancı dil öğrenirken hem anlama hem de anlatma becerilerine önem verilmelidir.

Dört temel beceriden ikisi - okuma ve dinleme becerileri – öğrencilerin bilgiyi edinim ya da öğrenim sürecini tanımlar, öğrencilerin üretim aşamasında oldukları konuşma ve yazma becerileri ise bilginin aktarılma sürecidir. Harmer (2007:265) dört temel becerinin – okuma, yazma, konuşma ve dinleme – iki türü olduğunu belirtmiştir. Alıcı beceriler terimi, okuma ve dinleme için kullanılır, bu becerilerde anlam konudan çıkarılarak elde edilir. Üretken beceriler ise konuşma ve yazma için kullanılan bir terimdir, bu becerilerde öğrencilerin dili bu kez kendilerinin üretmeleri gerekmektedir. Krashen'ın (2009:10) dil edinimi ve dil öğrenimi tanımı alıcı ve üretken becerilerin açıklanmasına temel oluşturur:

"Dil edinimi tümüyle aynı olmasa da çocukların ana dillerini öğrendikleri sürece benzer. Dil edinimi bilinçaltında gerçekleşir; dili öğrenenler bu gerçeğin farkında değildir, ancak dili iletişim amacıyla kullandıklarında bu gerçeğin farkına varabilirler.

İkinci bir dilde yeterliliği geliştirmenin ikinci yolu ise dil *öğrenimi*dir. Biz *öğrenme* terimini, ikinci dilin bilinçli olarak bilgisine ulaşma olarak tanımlarız; kuralları bilme, onların farkında olma ve onlar hakkında konuşma. Teknik olmayan terimlerle konuşursak, öğrenme bir dil hakkında bilgiye ulaşmadır."

Bu iki açıklamaya göre öğrenme ve edinim arasındaki fark göz önünde bulundurulduğunda ilki bilinç düzeyinde olduğundan teknolojinin yardımıyla öğrencilerle dili öğrendiklerini farkına varmadıkları dil edinimi etkinlikleri gerçekleştirilebilir. Böylelikle teknolojik materyaller yardımıyla sınıf ortamı dışına da ulaşabilen dil öğrenim uygulamaları mümkün kılınmaktadır. Dili edinen bireyler dilde öncelikle edilgen konumdadırlar, bu konumda dinleme ve okuma etkinlikleri ders sırasında daha önce gerçekleştirilip ardından etkinlik kazandırmak amacıyla konuşma ve yazma etkinliklerine geçilir. Temel dört becerinin uygun sırayla öğretilmesi bu nedenle dili öğrenenler için yararlı olacaktır.

3.1 Sözcük Bilgisi

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde sözcük öğretimi teknoloji tabanlı materyaller yardımıyla gerçekleştirilebilir. Elektronik ya da çevrimiçi sözlüklerle sözcüğün ilk anlamı, terim anlamı, kimi durumlarda eş ve zıt anlamları gösterilebilir ve sözlüğün örnek cümlesiyle öğrenme zenginleştirilebilir. Ayrıca elektronik ve çevrimiçi sözlükler sözcüğün doğru telaffuz edilişini de örneklendirerek gösterebilir. Videolarda sözcüğü cümle ve bağlam içinde kullanan kişiler izlenerek, sözcüğün kullanımında verilen duygular ve vurgu, dilin konuşulduğu ortamda bulunmasa da öğrenci tarafından farkında olmadan ya da bilinçli bir çalışma ile öğrenilebilir. Benzetim oyunları ve etkinlikleriyle sözcüğün yazılışları resimlerle birleştirilebilir ve öğrenme eğlenceli bir ortamda sunulmuş olur. Sanal market gibi alışveriş siteleri kullanılarak öğrencilere sözcüklerin resimleri ve yazılışları bir arada verilmiş olur.

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde sözcük öğretimi sırasında öğrencinin sözlük kullanarak edilgen duruma düşmesi doğru bir etkinlik sırasıyla önlenebilir. Yabancı dil olarak Türkçe sözcük öğretiminde etkinlik sırası şu şekilde gerçekleştirilebilir:

İşlem	**Etkinlik**
Öğrenciden Alma	Sözcüğün resmi ya da bir örneği gösterilerek bunun ne olduğu öğrencilere sorulur. Öğrencilerden doğru yanıt gelmezse öğretmen sözcüğün ne olduğunu söyleyebilir.
Anlam Kontrol Soruları Sorma	Öğrencilerin sözcüğün anlamını tam olarak öğrenebilmelerini sağlamak ve varsa yakın anlamlı sözcüklerle anlam karışmasını önlemek üzere sözcükle ilgili sorular sorulur. *Kahve içmek için kase mi bardak mı kullanırız?* sorusu öğrencilerin kase ve bardak arasındaki görebilmeleri için yararlı olabilir.
Okunuşu Tekrar Etme	Doğru telaffuzun öğrenilebilmesi için öğretmen sözcüğü birkaç kez sesli bir şekilde söyler ve öğrenciler tekrarlar. İstenirse bir ses sanatçısının ya da sözlüğün ses kaydı da çalınarak öğrencilerin tekrar etmeleri sağlanır.
Sözcüğü Yazma	Sözcük Türkçede vurgunun genelde son hecede bulunması kuralına uymuyorsa, öğrencilerin sözcük vurgusunu ve doğru söylenişi edinmeleri amacıyla, sözcüğün yazımı sözcük vurgusu da gösterilerek gerçekleştirilir. Eğer öğrenilen sözcük bir eylemse ardından gelen adın belirtme, yönelme, bulunma, ayrılma durum ekleri gibi eklerden hangisini aldığı da belirtilir.

Tablo 4: Yabancı Dil Olarak Türkçe Sözcük Öğretiminde Etkinlik Sırası

3.1.1 Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Teknoloji Tabanlı Materyal Kullanılarak İşlenecek Sözcük Öğretim Etkinlikleri Uygulama Önerisi

ÜNİTE KONUSU	SEVİYE	ÖĞRENCİ SAYISI	TOPLAM ETKİNLİK SÜRESİ
EKONOMİK GIDA ALIŞVERİŞİ*	A2 – AVRUPA DİL PORTFOLYOSU** ÖLÇÜTLERİNE GÖRE	3 - 18	20 dakika

HEDEF KİTLE: Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen yetişkin öğrenci topluluğu

ANA AMAÇ: Öngörülen süre bitimine kadar öğrenciler ekonomik gıda alışverişi bağlamında sözcük öğrenme etkinlikleri gerçekleştirmiş olacak.

YARDIMCI AMAÇLAR:

- Öğretmen gözetiminde konuşma

KİŞİSEL AMAÇLAR:

- Sözcük öğretim sırasını öğrenciden alma, anlam kontrol soruları sorma, okunuşu tekrar etme, sözcüğü yazma olarak doğru şekilde gösterme

* Bakınız: Ek 1
** Bakınız: Sayfa 53

KAYNAKLAR: Sözcüklerin öğrenciler tarafından dinlenebilmesi için Türk Dil Kurumu Sesli Sözlük Ana Sayfası: http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_seslissozluk

Ekonomik Gıda Alışverişi ünite kopyası, internet bağlantısı, akıllı tahta, bilgisayar, sınıf içi ses dinleme aygıtı

ZAMAN ÇİZELGESİ: Öğrenciler daha önce alışverişle ilgili temel sözcükleri öğrendiklerinden bu bağlamda yeni sözcükler öğrenmeye hazır durumdadır.

ÖNGÖRÜLEN SORUNLAR	OLASI ÇÖZÜMLER
- İnternet bağlantısı ya da ses sisteminde sorunlar olabilir - Kimi öğrenciler sözcükleri tanımlarken ana dilde konuşabilir	- Dersten önce sistemlerin kontrolünü yapmak - Öğrencileri Türkçe konuşma konusunda güdülemek

ANA AMAÇ VE YARDIMCI AMAÇ İÇİN ETKİNLİKLER

Sözcük öğrenme çalışması – Sözcüklerin anlamını tahmin etme, okunuşlarını öğrenme, sözcükle ilgili soruları yanıtlama, sözcüğü yazma

Öğretmen gözetiminde konuşma – Konuya giriş için ilgi artırıcı soruları yanıtlama

AŞAMADA AMAÇ	ETKİNLİK	SÜRE	ETKİLEŞİM TÜRÜ	MATERYAL
Konuya giriş için ilgi artırıcı soruları yanıtlama	Öğretmen öğrencilerin ilgisini konuya çekme amacıyla bir soru sorar ve sınıftan yanıtlar alır: - Gıda alışverişi yaparken nelere dikkat edersiniz? Öğretmen isterse bir de örnek verebilir ve öğrencilerin yanıtlarını tekrar etmemeye önem gösterir. Böylece öğrenciler öğretmenin tekrarlamasını beklemeden birbirini daha dikkatli dinlemeye çalışır. Sessiz kalan öğrenciler de öğretmen tarafından yanıt vermeleri ve düşüncelerini paylaşmaları bakımından güdülenir.	5 dakika	Öğretmen – Öğrenci	

Sözcük çalışması yapma	Öğretmen ilk sözcüğü sorar ve anlamını öğrenciden alır: - Katalog nedir? Eğer yanıt gelirse öğretmen yanıtları alır ve ilk sözcüğü Google Görseller aracılığıyla arar. Çıkan resimleri öğrencilere göstererek sözcüğün ne olduğunu tahmin etmelerini sağlar. - Resimlere bakalım. Bunlar katalog. Türkçe konuşalım, katalog ne olabilir? (kitap, dergi, reklam için kitap…) Öğretmen kataloğun ne olduğunu söyler ve anlamın tam olarak öğrenilmesi için anlam kontrol soruları sorar: - Kataloglara tanıtım için mi bakarız? (Evet) - Kataloglara bakınca eşyalar ya da yiyeceklerle ilgili bilgi alır mıyız? (Evet) - Süpermarketler katalog verir mi? (Evet)	15 dakika	Öğretmen – Öğrenci	Ekonomik Gıda Alışverişi ünite kopyası, internet bağlantısı, akıllı tahta, bilgisayar, sınıf içi ses dinleme aygıtı

	Öğrenciler sözcüğün anlamını tam olarak öğrendiklerinde okunuşu için çalışırlar. Öğretmen öğrencilerden sözcüğü tekrar etmelerini ister. Öğretmen isterse sözcükleri sesli sözlük yardımıyla öğrencilere dinletir. Öğrenciler sözcüğün okunuşunu öğrendiklerinde sözcük tahtaya yazılır: katalog (ad) Sözcük yönelme eki aldığında kökünde nasıl bir değişime uğrayacağı da belirtilebilir: katalog –ğu (ad) Öğretilen sözcük başka bir sözcükle de sıklıkla kullanılıyorsa (bir eşdizim durumu varsa) diğer sözcük de yazılabilir. katalog –ğu (ad) *alfabetik katalog, giyim kataloğu*			

	Öğretmen ikinci sözcüğü sorar ve anlamını öğrenciden alır: - Reyon nedir? Eğer yanıt gelirse öğretmen yanıtları alır ve ikinci sözcüğü Google Görseller aracılığıyla arar. Çıkan resimleri öğrencilere göstererek sözcüğün ne olduğunu tahmin etmelerini sağlar. - Resimlere bakalım. Bunlar reyon. Türkçe konuşalım, reyon sizce ne olabilir? (küçük market, markette bir koridor…)			

	Öğretmen reyonun ne olduğunu söyler ve anlamın tam olarak öğrenilmesi için anlam kontrol soruları sorar: - Süpermarkette sebze almak istiyorsak hangi reyona bakarız? (Sebze reyonu) - İçecek reyonunda diş fırçası ve şampuan bulabilir miyiz? (Hayır) - Bir süpermarkette başka ne reyonları olabilir? (Temizlik reyonu, konserve reyonu…) Öğrenciler sözcüğün okunuşunu öğrendiklerinde sözcük tahtaya yazılır: reyon (ad) Öğretilen sözcük başka bir sözcükle de sıklıkla kullanılıyorsa (bir eşdizim durumu varsa) diğer sözcük de yazılabilir. reyon (ad) *bebek reyonu*			

	Üçüncü sırada bir belirtisiz ad tamlaması var. Öğretmen bunun ne olduğunu sorar ve anlamını öğrenciden alır: - Sadakat kartı nedir? Eğer yanıt gelirse öğretmen yanıtları alır ve tamlamayı Google Görseller aracılığıyla arar. Çıkan resimleri öğrencilere göstererek tamlamanın ne olduğunu tahmin etmelerini sağlar. - Resimlere bakalım. Bunlar sadakat kartı. Türkçede sadakat kartı ne olabilir? (süpermarket kartı, indirim kartı…) Öğretmen sadakat kartının ne olduğunu söyler ve anlamın tam olarak öğrenilmesi için anlam kontrol soruları sorar: - Sadakat kartıyla kimi zaman indirimli alışveriş yapabilir miyiz? (Evet) - Bir mağazanın sadakat kartını genelde başka mağazada kullanabilir miyiz? (Hayır)			

	Öğrenciler tamlamanın okunuşunu öğrendiklerinde tamlama tahtaya yazılır. Sözcükte uzun okunan bir ses varsa o durum da belirtilir: sadakat kartı (ad) /sada:kat/			

3.2 Dinleme

Dinleme, kişinin ana dilinde karşılaştığı temel alıcı beceridir. Bireyler okumadan önce dinlemeyle karşılaşır. Emiroğlu ve Pınar (2013:770) dinleme becerisinin insanın kazandığı ilk beceri olduğunu ve iyi bir okuma, konuşma ve yazmanın olabilmesi için dinlemeye ihtiyaç duyulduğunu söylemiştir. Yabancı dil öğretiminde de dinleme önemli bir yer tutar. İşcan ve Aydın (2014:323) Türkçenin farklı sesletim özelliklerinden dolayı farklı dil ailelerinden gelen bireyler için yabancı dil Türkçe öğretiminde en zor alanlardan birinin dinleme becerisi olduğunu belirtmiştir. Bu durumda özgün materyallerin önemi ortaya çıkmaktadır. Harmer (2007:273) özgün materyali yabancı öğrenciler için değişikliğe gidilmeden kullanılan kaynaklar olarak tanımlamıştır. Bunun sebebi olarak öğrencilerin dinlemede en çok zorluk yaşadıkları yerin dilin konuşulduğu gerçek ortam olduğunu belirtmiştir. Dikkatsizce seçilen özgün materyallerin de öğrenciler için zor olacağını belirtip, bunun yerine çözüm olarak başlangıç seviyesi için materyal yazarları tarafından tasarlanan, basitleştirilmiş ancak doğallığını kaybetmeyen kaynakları önermektedir. Böylelikle öğrenciler uzmanlarca hazırlanan günlük konuşma dilini dinleyeceklerinden dilin konuşulduğu gerçek ortam için de hazır bulunuşluk seviyeleri yükselecektir.

Dinleme eğitiminde üç süreç bulunmaktadır. Bunlar dinleme öncesi süreç, dinleme süreci ve dinleme sonrası süreç olarak sınıflandırılabilir. Bu süreçlere önem verilmesi öğrencinin dinlemeye karşı ilgisinin artmasını, dinleme metnine daha kolay odaklanmasını, dinleme metninde sözsel olarak yer almayan iletişimi fark etmesini (resimlerle, konu başlığıyla, konuşanların ses tonuyla, ortamdan gelen seslerle) ve dinleme metnindeki görevini daha iyi tanımasını sağlar. Wilson'ın (2008:60,61) derste dinleme etkinlikleri sırasıyla ilgili olarak açıklamaları şu şekildedir:

Dinleme Öncesi Etkinlikleri	Dinleme öncesi etkinlikleri öğrencilerin dinleyecekleri konuyla ilgili hazırlık yapmalarını sağlar, bu da verilen herhangi bir görevde başarı şanslarını artırır. Öğrencilerin dinleme metninin içeriğini tahmin etmelerini sağlamak amacıyla dinleme öncesi etkinliklerinin ilk aşaması genellikle zihinsel şemaları etkinleştirmeyle[12] başlar. İkinci aşama dinleme yapmak için bir neden oluşturmaktır. Doldurulması gereken bilgi boşlukları olabilir ya da önceden belirlenmiş sorular bulunabilir.
Dinleme Süreci Etkinlikleri	Öğrenciler metni bir kez dinlerler, genelde ana fikri anlamak için dinleme yapılsa da özel bir bilgiyi bulma ya da ayrıntılı dinleme çalışmalarının yapıldığı durumlar da görülebilir. Öğrenciler yanıtlarını çift olarak ya da toplu şekilde kontrol ederler. Bunun sebebi öğrencilere güven vermektir. Yanıtları kontrol etmek ya da daha fazla ayrıntılı soru yanıtlamak için metin bir kez daha dinlenir. Öğrencilerin her dinleme sırasında farklı bir görev almaları önemlidir. Birçok kişi gerçek yaşamda öğrencilerin yalnızca bir kez dinleme olanağı bulunduğunu belirtir. Ancak birden fazla dinlemek kaygı düzeyinin azaltılmasında yardımcı olur. Öğrencilerin zor buldukları bölümü tekrar dinlemeleri de yeterli olabilir. Daha uzun metinlerde ise öğretmenlerin dinleme metnini bölümlere ayırması yararlı olabilir.

[12] Şemaların etkinleştirilmesi: Kişinin konuyla ilgili zihnindeki önbilgilerini kullanarak konuya alışmalarını, konuyla ilgili beklenti oluşturmalarını ve konunun içeriğini tahmin etmelerini sağlamak. En yaygı yöntemler öğrencilere resimler göstermek ya da onlara sorular sormaktır.
Wilson, J.J. (2008). How To Teach Listening. Malaysia: Pearson Education Limited

Dinleme Sonrası Etkinlikleri	Tüm öğrenciler yanıtlarını kontrol eder, zor kısımlar tartışılır, yazılı ya da sözlü olarak metnin içeriğiyle ilgili çalışmalar yapılır. Bu çalışmalar tüm sınıfla yapılabileceği gibi iki kişiyle ya da grup olarak da yapılabilir. En son aşama metnin en kullanışlı bölümlerinin, özel bir dil bilgisi yapısının, sözcüklerin veya söylem belirleyicilerinin üzerinde çalışılmasını içerebilir.

Tablo 5: Dinleme Etkinlikleri Süreçleri

Thornbury ve Watkins (2007:45) dinleme süreçleri için örnek etkinlikler tasarlamıştır:

Dinleme Öncesi Süreç Örnek Etkinlikleri
1. Öğretmen konu ile ilgili ilgi artırıcı sorular sorar, örneğin öğrencilerin konuyla ilgili deneyimlerini, duygularını ya da bilgilerini sorabilir.
2. Öğretmen dinleme kaydında geçen anahtar sözcükleri sunar, yanıtı veya örneği öğrenciden alır ya da kendisi verir.
3. Öğretmen ana fikir için bir görev verir, örneğin *Kim kiminle konuşuyor, ne üzerine konuşuyorlar ve neden konuşuyorlar?* Daha sonra dinleme metninin kısa bir bölümünü çalar, öğrencilerden yanıtları alır.
Dinleme Süreci Etkinlikleri Örnek Etkinlikleri
4. Öğretmen ayrıntılı dinleme gerektiren bir görev verir. Tüm kaydı çalar, yanıtları kontrol eder ve kaydı gerekiyorsa tekrar çalar.
Dinleme Sonrası Süreç Örnek Etkinlikleri
5. Öğretmen kayıtta bulunan sözcük ya da dil bilgisine odaklanır.

Tablo 6: Dinleme Süreci Etkinlikleri

Bu etkinlikler öğretmenler için ders hazırlama sürecinde yol gösterici olacaktır. Dinleme öncesi süreçte ilgi artırıcı unsurların resimlerle ya da videolarla

verilebilmesi, dinleme metninin bir videoyla gösterilebilmesi ve dinleme sonrası etkinliklerin akıllı tahta üzerinde sunulabilmesi eğitim teknolojilerinin dinleme etkinliklerindeki önemini göstermektedir.

3.2.1 Dinleme Etkinliklerinde Eğitim Teknolojilerinin Kullanımı

Ses kayıtlarından görüntülü konferansa kadar dinleme etkinlikleri için birçok seçenek bulunmaktadır. Çeşit bu kadar fazlayken bu seçeneklerin sınıflandırılması ve bu sayede ne tür teknolojik materyalin dinleme etkinliklerinde hangi amaçla kullanılabileceğinin belirtilmesi önemlidir. Wilson (2008:51) bu amaçla çeşitli teknolojik dinleme materyalinin yararlarını ve dilbilimsel özelliklerine göre kullanım yerlerini tanıtan bir tablo tasarlamıştır:

Tür	**Yararları**	**Dilbilimsel Özellikleri**
Haber programları	Konu üzerinde yoğunlaşma, ilgi çekicilik, aynı hızda ilerleme, başlıklarla konunun tahmin edilebilmesi	Zengin sözcük içeriği, konuyla ilgili sözcük setleri, resmi söylem – yüksek seviyeler için
Film Kesitleri ve Fragmanları	Eğlenceli yapı, hareketlilik, öykü sırası içerme (olayın sonunu tahmin edin), uzunluğu ayarlayabilme	Çeşitlilik, türe karar verebilme – başlangıç seviyesi için
Reklamlar	Eğlenceli yapı, kültür odaklılık, eleştirel düşünce sağlama (yüksek seviyelerde-reklamlardaki önyargıları tartışın ve tüm seviyelerde-diğer reklamlarla kıyaslayın)	Az sözcük içeriği – Başlangıç seviyesi için eleştirel düşünce sağlama – yüksek seviyeler için

Belgeseller	Gerçek olaylara derin yaklaşım, kültürel içerik, kişiselleştireme olanağı (kendi görüşünüzü söyleyin)	Konuyla ilgili sözcük setleri, farkındalık yaratma için uygunluk, öyküleyici ya da canlı konuşma içerikleri, resmi ve resmi olmayan konuşma özellikleri
Diziler	Eğlenceli yapı, karakterleri tanıyabilme, kültürel içerik, tanıdık çevre (otel, ofis, ev)	Farklı ses tonu içerme (iğneleme, eleştiri, pişmanlık) – tonlama öğretmek için uygunluk
Animasyonlar	Eğlenceli yapı (özellikle çocuklar için), hayal gücüne dayalı olma, hikaye sırası içerme (olayın sonunu tahmin edin), belirsiz olmayan karakterler ve ilişkiler	Uzun diyalogsuz boşluklar, genelde basit dil – başlangıç seviyeleri ve çocuklar için
Konuşma Programları	Eğlenceli yapı (ünlü kişiler), az görsel öge, öğrenci görevleri için model olma (ikili görüşme, mülakat)	Yapılandırılmış konuşma sırası (soru ve uzun yanıt), söylem belirleyicileri için uygun kaynak (söz almak, konuyu değiştirmek)
Yarışma Programları	Etkileşimli katılım (soruları yanıtlama), kültürel içerik, öğrenci görevleri için model olma (sınav)	Kısa konuşma süresi (soru ve yanıt)

Tablo 7: Teknolojik Dinleme Materyalleri, Yararları, Dilbilimsel Özellikleri

3.2.2 Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Teknoloji Tabanlı Materyal Kullanılarak İşlenecek Dinleme Etkinlikleri Uygulama Önerisi

ÜNİTE KONUSU	SEVİYE	ÖĞRENCİ SAYISI	TOPLAM ETKİNLİK SÜRESİ
EKONOMİK GIDA ALIŞVERİŞİ*	A2 – AVRUPA DİL PORTFOLYOSU** ÖLÇÜTLERİNE GÖRE	3 - 18	25 dakika

HEDEF KİTLE: Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen yetişkin öğrenci topluluğu

ANA AMAÇ: Öngörülen süre bitimine kadar öğrenciler ekonomik gıda alışverişi bağlamında ayrıntılı dinleme etkinlikleri gerçekleştirmiş olacak.

YARDIMCI AMAÇLAR:

- Öğretmen gözetiminde konuşma

KİŞİSEL AMAÇLAR:

- Öğrencilerin dinleme etkinliklerini basitten ayrıntılı dinlemeye doğru ilerleterek öğrenci merkezli bir ders oluşturmak
- Daha fazla öğrenciye yanıtlarını sesli sunma olanağı sunmak

* Bakınız: Ek 1
** Bakınız: Sayfa 53

KAYNAKLAR:

İzlenecek özgün video için internet bağlantısı: http://www.uzmantv.com/gida-alisverisi-yaparken-nelere-dikkat-etmeliyiz (Görsel bilgi de sağladığından salt dinleme metni yerine video tercih edilmiştir.)

Ekonomik Gıda Alışverişi ünite kopyası, internet bağlantısı, akıllı tahta, bilgisayar, video oynatıcı yazılım, sınıf içi ses dinleme aygıtı

ZAMAN ÇİZELGESİ: Öğrenciler daha önce emir kipinde 3. tekil şahıs örnekleriyle karşılaştıklarından, konuşmacının ekonomik gıda alışverişi öneri cümlelerini anlayabilecek düzeydedir.

ÖNGÖRÜLEN SORUNLAR	OLASI ÇÖZÜMLER
- İnternet bağlantısı ya da ses sisteminde sorunlar olabilir - Kimi öğrenciler ayrıntılı dinleme etkinliğinde geride kalabilir	- Dersten önce sistemlerin kontrolünü yapmak - Gerektiğinde videoyu ikinci kez izlemek

ANA AMAÇ DİNLEME VE YARDIMCI AMAÇ KONUŞMA BECERİLERİ İÇİN ETKİNLİKLER

Konuyu tahmin amaçlı dinleme – Dinleme metninin başını dinleme ve konusunu bulma

Öğretmen gözetiminde konuşma – Dinleme metninin konusunu tartışma

Ayrıntılı dinleme – Dinleme metnine göre konuşmacının anlattığı konuları sıraya dizme

Öğretmen gözetiminde konuşma – Konuşmacının hedef kitlesiyle ilgili sınıf içi tartışma

AŞAMADA AMAÇ	ETKİNLİK	SÜRE	ETKİLEŞİM TÜRÜ	MATERYAL
Konuyu tahmin amaçlı dinleme	Öğretmen videoyu hazırlar. Öğrencilere videonun yalnızca başını dinleyeceklerini ve konusunu tahmin etmeleri gerektiğini belirtir: - Videonun başını izleyin ve konusunu tahmin edin. Talimat kontrol soruları sorar: - Videonun tümünü mü başını mı dinleyeceksiniz? (başını) - Neyi tahmin edeceksiniz? (videonun konusunu) Öğretmen videonun ilk 1 dakikasını açar.	5 dakika	Öğretmen – Öğrenci	İnternet bağlantısı, akıllı tahta, bilgisayar, video oynatıcı yazılım, sınıf içi ses dinleme aygıtı

Videonun konusunu tartışma	Öğretmen öğrencilere dinleme metninin konusunu sorar ve birden fazla öğrenciden yanıt alır. Öğrencilerin yanıtları tamamlandığında, öğrencilerin bir sonraki aşamada hazır bulunabilmeleri için öğretmen metnin konusunun ekonomik gıda alışverişi olduğu belirtilir.	5 dakika	Öğretmen – Öğrenci	

Ayrıntılı dinleme	Öğretmen öğrencilere üniteden etkinlik sunar: - Metni dinleyin ve konuları sıraya dizin. Öğretmen videoyu tekrar başlatarak ilk eşleştirmeyi örnek olarak gösterir. Talimat kontrol soruları sorar: - Videonun başını mı, tümünü mü dinliyoruz? (tümünü) - Konuları sıraya mı koyuyoruz? (Evet) - İlk konu nedir? (İndirimleri okuyun) Öğretmen videoyu başlatır ve öğrenciler ünite etkinliğinde verilen konuları dinleme metnine göre sıraya dizer. Öğretmen birkaç öğrenciden yanıt alır ve öğrencilerin yanıtlarını görür. Gerekirse videoyu tekrar başlatır. Öğrenciler yanıtlarını ikili olarak kontrol eder ve öğretmen etkinlik sonunda doğru yanıtları belirtir.	10 dakika	Öğretmen – Öğrenci Öğrenci – Öğrenci	Ekonomik Gıda Alışverişi ünite kopyası, internet bağlantısı, akıllı tahta, bilgisayar, video oynatıcı yazılım, sınıf içi ses dinleme aygıtı

Dinleme metninin ayrıntılarını tartışma	Dinleme sonrası dil bilgisi etkinliğine giriş yapabilmek amacıyla, öğretmen dinleme metniyle ilgili sorular sorar ve öğrencilerin tartışmasını ister: - Videodaki konuşmacı Özlem Denizmen sizce neden ev ekonomisi üzerine konuşuyor? (öneri vermek için, ev ekonomisiyle ilgili yardım etmek için…) - Kiminle konuşuyor? (dinleyicileriyle, ekonomik alışveriş yapmak isteyen kişilerle…) - Nasıl anlıyoruz? (“siz” diyerek konuşuyor, “yapın” diyor…) Öğretmen sınıftan birkaç örnek yanıt alır ve talimat kontrol soruları sorar: - İkili mi çalışıyoruz yalnız mı? (ikili) - Neyi konuşuyoruz? (ne konuşuyor, kiminle konuşuyor, nasıl anlıyoruz) Öğrencilerin konuşma etkinliğinde öğretmen gözlem yapar.	5 dakika	Öğretmen – Öğrenci Öğrenci - Öğrenci	

3.3 Okuma

Alıcı becerilerden biri olan okuma, yabancı dil öğretiminde en sık kullanılan yöntemlerden biridir. Thornbury (2006:196) alıcı becerilerden biri olması sebebiyle okumanın edilgen bir beceri olduğunun düşünülmemesi gerektiğini, okuyucuların metne önceden bildiklerinden yola çıkarak kendi sorularını yönelttiğini ve aldıkları yanıtlardan yola çıkarak yeni sorular ürettiklerini söylemiştir. Westwood (2008:30,31) da bir okuma metnin anlaşılabilmesi için kişinin sözcükleri hızlıca tanıyabilmesi, sözcüklerin büyük çoğunluğunun anlamını bilmesi ve anlamlı birimleri bir mesaja dönüştürebilmesi gerektiğini belirtmiştir. Bir metnin etkili bir biçimde yorumlanabilmesi için de sözcük tanıma becerilerini kullanabilmenin, öğrenilen bilgilerle önceden bilinenler arasında bağlantı kurabilmenin, ana fikri bulabilme gibi uygun yöntemleri kullanabilmenin, çağrışım yapabilmenin, sorgulamanın, anlam çıkarmanın ve öngörüde bulunmanın gerekli olduğunu söylemiştir. Bütün bu açıklamalar okuma becerisinin karmaşık bir süreç olduğunu ve etkili bir okuma yapabilmenin birden çok değişkene bağlı olduğunu göstermektedir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde okuma süreçlerinin verimli olmasını sağlamak amacıyla Razı ve Razı (2014:390) önerilerde bulunmuşlardır:

"Okuma becerisi diğer dil becerilerine oranla akademik anlamda çok önemli bulunduğundan, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenmekte olan öğrencilerin de hedef dilde muhtemelen en çok önem verdikleri bir beceri olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu bağlamda, öğrencilerin okuma sürecini etkileyen faktörlerin farkında olmaları ve okuma süreçlerini bu doğrultuda kontrol altında tutmaları konusunda bilgilendirilmeleri yerinde olacaktır. Örneğin, öğrencilerin hem okuma becerilerini geliştirmeleri hem de hedef dilde genel anlamda yeterli olabilmelerini sağlamak adına, yoğun ve kapsamlı okuma etkinliklerimden mümkün olduğunca yararlanmalarını sağlamak çok önemlidir."

3.3.1 Okuma Etkinliklerinde Özgün Metinler ve Eğitim Teknolojileri

Wallace (2010:24) yazılı metinlerle etrafımızın çevrelendiğini ve caddede, toplu ulaşım araçlarında, marketlerde işaretlerle ve reklamlarla karşılaştığımızı

söylemektedir. Bu yazılı metinleri gerçekte oldukları ortamda gördüğümüzde, bu metinlerin anlaşılmasının daha kolay olacağını belirtmiştir. Bu nedenle, teknolojik materyaller resimler, videolar, benzetim yazılımları ya da uygulamalar gibi olanaklar sayesinde yazılı metinlerin gerçekte bulundukları ortamda görülmesini sağlamaktadır. Böylelikle öğrenciler hedef dil ile dilin gerçek yaşamda kullanıldığı haliyle karşılaşacaklardır. Harmer (2007:273) da birkaç sözcüğü kaçırsalar da genel anlamı yakalayabilecek şekilde gerek yazılı metinlerde gerek konuşmalarda alıştırma yapmanın öğrenciler için zorunlu olması sebebiyle, derslerde büyük çoğunlukla özgün materyallerin kullanılması gerektiğini söylemiştir. Wallace (2010:76 – 81) sadeleştirilmiş metinler yerine neden özgün metinlerin seçilmesi gerektiğini nedenleriyle açıklamıştır:

1. Yazılı metinler çok fazla bilinmeyen sözcük içerdiğinden sadeleştirilmeli midir?

Sözcük öğrenimi bağlam içinde gerçekleşir. Sözcüğün anlamı metnin içindeki diğer sözcüklerle ve metnin konusuyla ilişkilidir. Yeni sözcükleri ve anlamlarını okurken öğreniriz.

2. Uzun sözcük ve cümlelerin sıklığı metnin anlaşılmasını zorlaştırdığı için bunlar kısaltılmalı mı?

Metnin zorluk derecesi yalnızca cümlelerin uzunluğuyla ilgili olmayabilir. Cümleleri kısaltmak amacıyla çıkarılan bölümler okuyucu için daha büyük zorluk yaratabilir.

3. Hedef kitle yabancı dil öğrencileri ise bu kişiler için sadeleştirilmiş metinler kullanılabilir mi?

Bu durum hedef kitleye özeldir ve metnin farklı durumlarda farklı kullanım nedenlerine bağlıdır. Hepsinden de öte, metnin niteliğine bağlıdır.

4. Öğretmenler eğitsel amaçla yazılan ders kitaplarındaki metinlerden yararlandığından, metnin özgünlüğü kaybolmuş olur mu?

Ders kitaplarında öğrencilerin metnin türünü tanımaları (bir metni görünce onun reklam ya da hayalet veya aşk hikayesi vs. olduğunu anlamaları) sağlanarak, türün özgünlüğü korunabilir. Bir metnin türü bilinen yapıda olursa bu nedenle olayların tahmin edilmesi mümkün olacağından özellikle başlangıç seviyesindeki dil öğrencileri için uygun olacaktır.

Çevrimiçi ve çevrimdışı eğitim teknolojileri, öğrencilerin okuma metinlerine metinlerin gerçekte oldukları gibi erişebilmelerini sağladığından metinlerin özgün yapısının korunmasında yararlı olmaktadır. Yeni bir dil öğrenen birey, teknoloji sayesinde hedef dile yalnızca sınıf ortamında maruz kalmayacaktır. Ders saatleri dışında da dil ile etkileşime girmesi yeni sözcükleri bağlam içerisinde öğrenmesinde yararlı olacak ve ders kitaplarında verilen ders materyallerinin yanında özgün metinlerle de karşılaşacaktır. Türkçeyi yabancı dil olarak öğreten öğretmenler de erişebildikleri özgün metinleri metindeki olayın sonunu tahmin etme, metne uygun başlık bulma, metindeki paragrafları doğru sıraya dizme gibi çeşitli etkinliklerle öğrencilere sunabilir. Böylelikle uygun metinler seçildiğinde kullanılabilecek kaynak sayısı artacak ve ders kitaplarına olan bağımlılık azalacaktır.

3.3.2 Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Teknoloji Tabanlı Materyal Kullanılarak İşlenecek Okuma Etkinlikleri Uygulama Önerisi

ÜNİTE KONUSU	SEVİYE	ÖĞRENCİ SAYISI	TOPLAM ETKİNLİK SÜRESİ
06-15 YAŞ GRUBU ÇOCUKLARDA BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ KULLANIMI VE MEDYA*	B1 – AVRUPA DİL PORTFOLYOSU** ÖLÇÜTLERİNE GÖRE	3 - 18	35 dakika

HEDEF KİTLE: Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen lise ve üniversite düzeyi öğrenci topluluğu

ANA AMAÇ: Öngörülen süre bitimine kadar öğrenciler bilişim teknolojileri ve medya kullanımı bağlamında ayrıntılı okuma etkinlikleri gerçekleştirmiş olacak.

YARDIMCI AMAÇLAR:

- Öğretmen gözetiminde konuşma

KİŞİSEL AMAÇLAR:

- Öğrencilerin okuma etkinliklerini basitten ayrıntılı okumaya doğru ilerleterek öğrenci merkezli bir ders oluşturmak
- Daha fazla öğrenciye yanıtlarını sesli sunma olanağı sunmak

* Bakınız: Ek 2
** Bakınız: Sayfa 53

KAYNAKLAR:

Okunacak özgün metin için internet bağlantısı: http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=15866

06-15 Yaş Grubu Çocuklarda Bilişim Teknolojileri Kullanımı ve Medya ünite kopyası, internet bağlantısı, akıllı tahta, bilgisayar

ZAMAN ÇİZELGESİ: Öğrenciler daha önce temel seviyede zaman zarfları örnekleriyle karşılaştıklarından, metinde yer alan bilişim teknolojileri kullanım sıklığı cümlelerini anlayabilecek düzeydedir.

ÖNGÖRÜLEN SORUNLAR	OLASI ÇÖZÜMLER
- İnternet bağlantısı ya da görüntü sisteminde sorunlar olabilir - İlk okuma etkinliğinde konuyla ilgili soruları daha hızlı yanıtlayan öğrenciler olabilir	- Dersten önce sistemlerin kontrolünü yapmak - Hızlı bitiren öğrenciler geride kalan öğrencilere yardım edebilir

ANA AMAÇ OKUMA VE YARDIMCI AMAÇ KONUŞMA BECERİLERİ İÇİN ETKİNLİKLER

Konuyu genel olarak anlamak için okuma – Metni okuma ve paragrafları uygun başlıklarla eşleştirme

Ayrıntılı okuma – Belirtilen yaş aralıklarında en fazla kullanılan medya araçlarını metne göre bulma

Öğretmen gözetiminde konuşma – Elde edilen sonuçları sınıf içerisinde karşılaştırma

AŞAMADA AMAÇ	ETKİNLİK	SÜRE	ETKİLEŞİM TÜRÜ	MATERYAL
Metnin konusunu tahmin etme ve ilgi artırma	Öğretmen okunacak metni kopyalar ve Wordle internet sayfasına ekler. Ortaya çıkacak karışık sözcük ağında metinde daha sık kullanılan sözcükler daha büyük gösterileceğinden öğrencilerin metnin konusunu tahmin etmeleri kolaylaşır. Renkli bir tasarım da sağladığından öğrencilerin ilgileri derse kayar. Öğretmen, büyük sözcüklerin daha sık kullanıldığını hatırlatır ve metnin konusunu sorar: - Büyük sözcüklere bakalım. Hangileri büyük? (yaş, çocuklar, telefon, internet, kullanma…) - Sizce bugün derste ne okuyoruz? (Çocuklar ve telefon, çocuklar ve internet kullanma…)	5 dakika	Öğretmen – Öğrenci	İnternet bağlantısı, akıllı tahta, bilgisayar

Konuyu genel olarak anlama için okuma	Öğretmen öğrencilerden Edmodo hesaplarını açmalarını ister. Öğretmen de sınıf bilgisayarında Edmodo etkinliğini açarak öğrencilerin sırayla yapacakları işlemleri akıllı tahtada görmelerini sağlar. Öğrencilere, gönderilen etkinliği açmaları ve etkinlikteki paragraflarla konu başlıklarını eşleştirmeleri belirtilir: - Etkinliği açın. Paragrafları okuyup başlıklarla eşleştirin. 10 dakika süreniz var.	15 dakika	Öğretmen – Öğrenci	İnternet bağlantısı, akıllı tahta, bilgisayar

	İlk paragrafla ilk başlığı öğretmen eşleştirir ve ekranı göstererek talimat kontrol soruları sorar: - Paragraflar hangileri? (Öğrenciler ekranın sağ tarafını gösterir, kimi öğrenciler "sağda" diye yanıt verir.) - Başlıklar nerede? (Öğrenciler ekranın sol tarafını gösterir, öğrencilerden "solda" şeklinde yanıtlar da gelebilir.) - Ne kadar süreniz var? (10 dakika) Öğretmenin işaretiyle öğrenciler metni okumaya başlar.			

Ayrıntılı okuma	Yanıtlar tamamlandığında, öğrencilerin bir sonraki aşamada hazır bulunabilmeleri için öğrencilerden sonuçlara bakmaları istenir, böylece metnin tümü görülecektir. Etkinliğin somutlaştırılması ve öğrencilerin daha iyi kavramasına yardımcı olmak için Sezer ve Filiz adında iki kişinin öğrencilere yabancı dil öğreteceği söylenir: - Sezer ve Filiz öğrencilere yabancı dil öğretmek istiyor. Sezer 6 – 10 yaş arası öğrencilerle, Filiz ise 11 – 15 yaş arası öğrencilerle çalışacak. Derslerinde medya araçları kullanacaklar. Metni tekrar okuyalım ve öğrenciler en çok hangi medya araçlarını kullanıyor bulalım.	15 dakika	Öğretmen – Öğrenci Öğrenci – Öğrenci	İnternet bağlantısı, akıllı tahta, bilgisayar, 06-15 Yaş Grubu Çocuklarda Bilişim Teknolojileri Kullanımı ve Medya ünite kopyası

	Öğretmen ilk etkinliği yapar ve talimat kontrol sorularını sorar: - Sezer hangi yaşlardaki öğrencilerle çalışacak? (6-10) - Filiz hangi yaşlardaki öğrencilerle çalışacak? (11-15) - Onlar için neyi bulacaksınız? (Çok kullanılan medya araçlarını) - Ve? (Yüzdesini)			

Yanıtları tartışma	Öğretmen öğrencilerden yanıtlarını ikili olarak kontrol etmelerini ve verdikleri yanıtların nedenlerini açıklamalarını ister: - Partnerinizle yanıtlarınızı karşılaştırın ve nedenini açıklayın. Öğretmen bir örnek gösterir: - İlk sorunun yanıtı televizyon çünkü 6 – 10 yaş grubundaki çocukların yüzde 94,8'i her gün televizyon izliyor. Etkinliğin talimat kontrol sorularını sorar: - Yalnız mı çalışacaksınız, ikili mi? (ikili) - Yalnızca yanıtlara mı bakacaksınız, nedenlerini de söyleyecek misiniz? (nedenlerini de) Öğrencilerin konuşma etkinliğinde öğretmen gözlem yapar ve etkinlik bitiminde yanıtları alır.	5 dakika	Öğretmen – Öğrenci Öğrenci – Öğrenci	İnternet bağlantısı, bilgisayar, 06-15 Yaş Grubu Çocuklarda Bilişim Teknolojileri Kullanımı ve Medya ünite kopyası

3.4 Konuşma

En fazla kullanılan temel becerilerden biri olan konuşma, dinleme ve okumadan farklı olarak üretici beceriler arasında yer alır. Dinleme veya okuma becerileri ile komutları ve mesajın içeriğini alan kişi, bu içeriği yorumlayarak konuşma ile üretimde bulunur. Ancak konuşma karmaşık bir süreçtir ve üretiminde birden fazla etken bulunur. Bu etkenler dilbilgisinin yanında sosyokültürel ögeler ile telaffuz ve vurgu gibi sesletim ögelerini de içerir. Sosyokültürel ögeler tercih edilecek sözcüğün konuşmanın gerçekleştirileceği koşullar altında uygun olup olmayacağı, konuşmada durakların hangi ölçüde önemli olduğu gibi unsurları içerir. Telaffuz ve vurgu ise sözcüklerin ve dilbilgisinin yanında mesajın iletilmesinde önemli rol oynamaktadır. Sözcük seçiminin yanı sıra sözcüklerin nasıl vurgulandığı ve telaffuz edildiği sözcüğün anlamına ek olarak konuşmada önem verilen unsurlardır. Bunların yanında konuşmanın planlı olup olmaması ve yanıt gerektirip gerektirmediği de konuşmayı etkileyen unsurlardandır. Havalimanında bir uyarı duyurusu planlı olabilecekken konuşmayı yapan görevlinin bir yolculardan bir yanıt alması gerekmez. Yabancı dil öğrenen bireylerin hedef dil ile bilinen dil veya dillerin arasında bunlar gibi farklılıklar olabileceğinin bilincinde olması hedef dilde konuşma becerilerini geliştirmelerine yardımcı olacaktır. Kocasavaş (2010:155) anlaşmanın yanı sıra dilin kültürün taşıyıcısı olduğunu belirtmiştir. Teknolojik materyaller yardımıyla hedef dil, dili öğrenenlere dili olduğu gibi yansıtacağından konuşmayı etkileyen unsurlar arasında bulunan sosyoekonomik ve sesletim ögeleri de öğrencilere kolaylıkla kazandırılabilir. Thornbury (2009:47,48) teknolojik araçlar ile yabancı dil öğretiminde konuşma etkinliklerinin uygulanma süreçlerini açıklamıştır:

1. Önceki Bilgileri Etkinleştirme: İçeriğin zorluğuna bağlı olarak konuşma etkinliğinin başlığının ya da konusunun oturtulmasında yararlı olabilir. Bu durum ardından gelecek görevleri kolaylaştıracaktır. Örneğin, dinlenecek veya izlenecek kayıttaki konuşmacılar iki farklı bisiklet modelini karşılaştırıyorlarsa öğrencilerin bisikletle ilgili sözcüklerle ilgili (tekerlek, vites, fren) bir beyin fırtınası yapmaları öğrencilerin dinleme sırasındaki yüklerini azaltacaktır. Bu etkinlik öğrencileri hem

zihinsel olarak hazırlayacak hem de bilinmeyen olası sözcüklerin öğrenilmesini sağlayacaktır.

2. Ana Düşünce Çalışması: İzlenecek ya da dinlenecek parçanın başlangıç bölümünü açın ve ana fikir soruları sorun. Örneğin, Kim kiminle konuşuyor? Ne üzerine konuşuyorlar? Ne söylüyorlar? Neden konuşuyorlar? Ana düşüncenin oturtulması izlenecek etkinliklerin önkoşuludur. İçerik bilgisi sağlaması açısından videonun yararları açıktır, ancak konuşmanın içeriğinin anlaşılabilmesi için öğrencilerin anahtar sözcükleri tanıması ya da dinlemenin tekrarlanması gerekli olabilir.

3. Sözcük Seçimi İncelemesi: Öğrencilerin sözcük seçimine bakması ve konuşmacılar arasındaki ilişkileri, resmi konuşma derecesini ve konuşmacıların sosyal yakınlıklarını tanıması önemlidir.

4. Ayrıntılı Çalışma: Öğretmenin ayrıntıların ne derecede bilinmesine karar vermesine bağlı olarak öğrencilerin soruları yanıtlama, tablo doldurma, bulmaca çözme / doldurma, çoktan seçmeli soru çözme gibi etkinlikleri olabilir.

5. Dinleme ve Okuma: Dinleme metninin dökümünü öğrencilere verin (eğer yoksa öğrenciler de tamamını ya da küçük bir bölümünü) yazabilirler. Öğrenciler metni okurken dinleme kaydını bir kez daha açın.

6. Soruların Giderilmesi: Öğrencilere metinle ilgili soruları sorabilecekleri olanaklar tanınmalıdır.

7. Dil Özelliklerine Odaklanma: Bu sürece kadar öğrencilerin metni yeterince tanımış olmaları gerekli. Seçilecek konuşma unsurlarıyla ilgili bir temel oluşabilmesi için şu aşamalar yararlı olabilir:

- Çalışılacak dil özelliklerini altını çizme ya da daire içine alma etkinlikleriyle tanımlama
- Konuşmacıların yani, şey gibi sözcüklerinin sayılması

- Farklı söylem belirleyicilerinin sınıflandırılması
- Kayıttaki deyimsel söylemlerin öğrencilere verilen listedeki zıt anlamlarıyla eşleştirilmesi
- Kayıttaki zamirlerin neyin yerine kullanıldığının bulunması
- Aynı konuşmanın iki farklı uyarlanmasının karşılaştırılması ya da benzer özelliklerinin bulunması

Konuşma etkinliklerine geçilirken öncesinde alıcı becerilere yönelik etkinlikler yapılması öğrencilerin zihinsel olarak konuşma için üretime geçmeleri için onlara hazırlanma olanağı tanıyacaktır. Krashen (2009:21) ikinci dil edinimiyle ilgili olarak öğrencilerin bulundukları aşamadan bir sonraki öğrenme aşamasına geçebilmeleri için yeni aşamanın bulunulan aşamanın yalnızca bir miktar ötesinde olması gerektiğini söylemiştir. İletişimin başarılı olması durumunda, yeni bilginin anlamsal olarak içerikle ve dünyayla ilgili var olan bilgilerimiz sayesinde kavranabileceğini belirtmiştir. Bu durumda öğretilecek ve ardından konuşma etkinliğinde kullanılacak dil malzemesinin işlevsel olarak öğretilmesi, bir başka deyişle hangi amaçlarla, hangi sosyal ve kültürel ortamlarda kullandığının öğrenciler tarafından kavranması önem taşımaktadır. Teknolojik materyal kullanımı ve öğrencilerin kullanılan dile maruz kalması konuşmada yalnızca dilbilgisi değil sosyokültürel ve sesletim ögelerinin de kavranmasını sağlayacaktır.

3.4.1 Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Teknoloji Tabanlı Materyal Kullanılarak İşlenecek Konuşma Etkinlikleri Uygulama Önerisi

ÜNİTE KONUSU	SEVİYE	ÖĞRENCİ SAYISI	TOPLAM ETKİNLİK SÜRESİ
EKONOMİK GIDA ALIŞVERİŞİ*	A2 – AVRUPA DİL PORTFOLYOSU** ÖLÇÜTLERİNE GÖRE	3 - 18	15 dakika

HEDEF KİTLE: Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen yetişkin öğrenci topluluğu

ANA AMAÇ: Öngörülen süre bitimine kadar öğrenciler ekonomik gıda alışverişi bağlamında serbest konuşma etkinlikleri gerçekleştirmiş olacak

KİŞİSEL AMAÇLAR:

- Örnek gösterme ve talimat kontrol sorularıyla öğrencilerin etkinlik sırasında yapacaklarını tam olarak anlayabilmelerini sağlamak
- Grup çalışması için öğrencilerin en kısa sürede çalışma arkadaşlarıyla birlikte oturmalarını sağlamak

* Bakınız: Ek 1
** Bakınız: Sayfa 53

KAYNAKLAR:

Kullanılacak özgün internet sitesi için bağlantı: http://www.sanalmarket.com.tr (Görsel bilgi ve gerçek fiyatlar sağladığından somut alışveriş deneyimine yakın olacaktır.)

İnternet bağlantısı, akıllı tahta, tahta kalemi, bilgisayar

ZAMAN ÇİZELGESİ: Öğrenciler dinleme ve dil bilgisi etkinliklerinde emir kipi örnekleriyle karşılaştıklarından, konuşma etkinliği için hazır durumdadırlar.

ÖNGÖRÜLEN SORUNLAR	OLASI ÇÖZÜMLER
- İnternet bağlantısında sorunlar olabilir - Öğrenciler etkinliğe hangi grupla katılmaları konusunda kararsızlık yaşayabilir - Konuşma etkinliklerinde grup içinde öğrenci sayılarının eşit olmaması	- Dersten önce sistemlerin kontrolünü yapmak - Gruplar hızlıca öğretmen tarafından belirlenebilir ve renk ya da meyve adları gibi akılda kolayca yer tutacak grup adları oluşturulabilir - Bir ya da iki grup bir öğrenciyi daha kendi gruplarına alabilir

ANA AMAÇ KONUŞMA BECERİLERİ İÇİN ETKİNLİKLER

Serbest konuşma – Grup içerisinde emir kipleri kullanarak internet üzerinden alışveriş yapma

AŞAMADA AMAÇ	ETKİNLİK	SÜRE	ETKİLEŞİM TÜRÜ	MATERYAL
Serbest konuşma	Sınıftaki bilgisayar ya da tablet sayısı da göz önünde bulundurularak öğrenciler ortalama 3 – 4 kişilik gruplara alınır. Her öğrenciye hızlıca bir renk adı verilir ve aynı renkteki öğrenciler bir araya gelir: - Mavi - Kırmızı - Turuncu - Mor - Pembe - Mavi - Kırmızı… - Mavi grup 1 numaralı bilgisayara, kırmızı grup 2 numaralı bilgisayara… gitsin. Öğretmen internet sitesini açar. Öğrencilere kahvaltı için internetten alışveriş yapmaları gerektiğini ve 40 lira bütçeleri olduğunu belirtir: - İnternet sitesini açın. Kahvaltı için alışveriş yapın. Bütçeniz 40 lira.	10 dakika	Öğretmen – Öğrenci Öğrenci - Öğrenci	İnternet bağlantısı, akıllı tahta, bilgisayar

	Öğretmen bir grupla konuşma başlatarak etkinliği gösterir: - Kahvaltı için zeytin alın. Zeytin ne kadar? (8 lira) - Neler indirimde bir bakın lütfen. (Meyve suyu) - Öyleyse portakal suyu da alın. - Zeynep de kahvaltı için ne istiyor söylesin. (Bence sebze ve meyve bölümünü açın ve biraz domates alın.) Öğretmen talimat kontrol sorularını sorar: - Ne için alışveriş yapıyorsunuz? (kahvaltı) - Bütçeniz ne kadar? (40 lira) - Arkadaşlarınıza ne istediğimizi söylüyor muyuz? (Evet) - Nasıl söylüyoruz? (Zeytin alın… İndirimlere bakın…)			

Hata düzeltme	Öğrencilerin konuşma etkinlikleri sırasında öğretmen öğrencileri dinler, önemli hatalar olursa bunları not alır. Konuşma etkinliği sırasında bunları öğrencilere sorarak hataların üzerinde topluca çalışmalarını sağlar. Öğrenciler önemli hata yapmazsa öğretmen konuyla ilgili birkaç soru da sorabilir. - Hangisi doğru, "yeyin" mi yoksa "yiyin" mi? ("yiyin") - Hangisi doğru, "tatın" mı yoksa "tadın" mı? ("tadın")	5 dakika	Öğretmen – Öğrenci	Akıllı tahta, tahta kalemi

3.5 Yazma

Tok (2007:136) öğrencilerin öğrendikleriyle ilgili uygulama olanağı buldukça başarılı olacaklarını, öğrendiklerinin pekişeceğini, kalıcılık kazanacağını ve dolayısıyla etkili öğrenme ve öğretimin gerçekleşebileceğini söylemiştir. Yazma becerisi de öğrencilerin öğrendiklerini uygulama olanağı bulmaları için uygun bir alandır. Okuma ve dinleme becerileriyle dile maruz kalan yabancı dil öğrencileri konuşma ve yazma etkinlikleriyle hedef dilde üretim olanağı edineceklerdir.

Konuşma gibi yazı da kültürel ögeler içerir. Cep telefonu aracılığıyla gönderilen bir yazışma metniyle gazete metni birbirinden farkı olacaktır. Dilidüzgün (2010:50) bir metnin tamamıyla birbiriyle bağıntılı sözceler bütünü olduğunun çağdaş dilbilim araştırmaları sonucu ortaya koyulduğunu belirtmiştir. Bu nedenle, yazışma ve haber metinleri sözcük seçimleri ve kısaltmalar gibi unsurlarla farklılık gösterebilir. Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen bir öğrencinin sınıf içi ve ders saati sonrası yazı etkinlikleri sırasında metnin türüne göre farklı yapıları kullanması gerekebileceği belirtilmelidir. Kimi sözcükler bazı yazılı ortamlarda resmi olarak kabul görülürken kimi sözcükler ortamda uygun görülmeyebilir. Not alan bir öğrencinin sözcükleri kısaltması ve anlamayı kolaylaştırıcı imgeler kullanması olağan bir durumken akademik bir araştırma metninde kısaltmalarda aşırıya kaçma metnin anlaşılırlığını engelleyebilir.

Kimi durumlarda öğrenciler yazma etkinliği için seçilen metin türünden yalnızca tek bir örnekle karşılaşmış olabilirler. Bu durum öğrencilerin tanınan metni küçük değişiklerle kopyalamalarıyla sonuçlanabilir. Bu nedenle, öğrencilerin aynı metin türünde birden fazla örnekle karşılaşmaları yaratıcılıklarının artmasında yararlı olabilir.

Harmer (2007:34-37) bir yazma dersi için örnek yazma etkinlikleri tasarlamıştır:

Aşamalar	Ders Etkinlikleri
Birinci Aşama	Öğrenciler iki arkadaş arasında geçen bir mektup örneğini okurlar ve mektupla ilgili soruları yanıtlarlar. Öğrenciler mektubu okuyup soruları yanıtladıklarında örnekteki mektup gibi resmi olmayan mektuplarda gönderen kişinin adresinin nereye yazıldığı ya da tarihin nasıl yazıldığı gibi özellikleri tartışırlar.
İkinci Aşama	Öğrenciler mektupta yer alan resmi ve resmi olmayan sözcükleri seçerler.
Üçüncü Aşama	Öğrenciler türün özelliklerine ve sözcük seçimine baktıktan sonra, çalışmalarını uygulayabilirler. Öğretmen projektör yardımıyla bir davetiyeyi öğrencilere gösterir. Ardından, tahtaya projektörle yansıtılan davetiyenin yanına iki kare çizer. İlk karede davetiye için başlık olarak "Olumlu Yanıt" yazarken ikinci karede "Olumsuz Yanıt" yazar.
Dördüncü Aşama	Öğrenciler teker teker tahtaya çıkar ve ilk önce adres ve tarih ardından da davetiyeye bir olumlu ve bir olumsuz yanıt verirler. Öğretmenlerinden ve arkadaşlarından öneriler de alabilirler. Bir öğrenci adresi yanlış yere yazarsa, öğretmen ya da arkadaşları adresin doğru yere yazılmasında kişiye yardım edebilir. Tahtaya kalkan öğrenci davetiyeye olumsuz yanıt için "ne yazık ki" kalıbını hatırlayamazsa öğretmen anlamını öğrencilerden alabilir. Tarihi yazmanın farklı yolları ve "Teşekkürler" ve "Teşekkür ederim" gibi sözcüklerin seçimi konusunda sınıfta bir konuşma başlatılabilir. Daha uzun yazılarda öğretmenin de yardımıyla öğrenciler cümleleri birlikte tasarlayıp, gözden geçirip yeniden tasarlayabilirler.
Beşinci Aşama	Öğrenciler cümlelerinde boşluklar bulunan bir iş ilanı ve buna yazılan iş başvurusu mektup örneğine bakarlar. Öğrenciler boşlukları doldurduklarında öğretmen iş mektubu ile önceden gördükleri mektup tipleri arasındaki farklarla ilgili bir tartışma başlatabilir.

Altıncı Aşama	Öğrenciler ödev olarak çalıştıkları iş ilanına bir yanıt mektubu yazabilirler. Öğrenciler birden fazla mektup örneği ile tanıştıklarından ve mektupların kimi özelliklerini tanıdıklarından ödevde bu görevi tamamlayabilecek duruma gelmişlerdir. Öğretmen ödevleri teslim aldığında öğrencilerin başarılı oldukları bölümleri ve gerekirse düzeltmeleri gereken bölümleri öğrencilere gösterebilir.

Tablo 8: Derste Yazma Etkinlikleri Aşamaları

Teknolojinin günlük yaşama getirdiği yenilikler göz önünde bulundurularak yukarıda verilen örnek e-posta şeklinde de uygulanabilir. Öğrenciler öncelikle iki arkadaş arasında geçen bir elektronik yazışmayı okuyup ardından elektronik bir davetiyeye olarak olumlu ve olumsuz yanıt verebilirler. İş ilanı sitelerinde bulunabilecek örnek bir iş başvuru formu da resmi yazışmaları tanıyabilmeleri için öğrenciler açısından yararlı olacaktır.

3.5.1 Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Teknoloji Tabanlı Materyal Kullanılarak İşlenecek Yazma Etkinlikleri Uygulama Önerisi

ÜNİTE KONUSU	SEVİYE	ÖĞRENCİ SAYISI	TOPLAM ETKİNLİK SÜRESİ
06-15 YAŞ GRUBU ÇOCUKLARDA BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ KULLANIMI VE MEDYA*	B1 – AVRUPA DİL PORTFOLYOSU** ÖLÇÜTLERİNE GÖRE	3 - 18	60 dakika

HEDEF KİTLE: Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen lise ve üniversite düzeyi öğrenci topluluğu

ANA AMAÇ: Öngörülen süre bitimine kadar öğrenciler bilişim teknolojileri ve medya kullanımı bağlamında öğretmen gözetiminde yazma etkinlikleri gerçekleştirmiş olacak.

YARDIMCI AMAÇLAR:

- Ayrıntılı okuma
- Serbest konuşma

KİŞİSEL AMAÇLAR:

- Öğrencilerin etkinlik sırasında aşamaları en iyi şekilde anlamalarını sağlamak
- Daha fazla öğrenciye yanıtlarını sesli sunma olanağı sunmak

* Bakınız: Ek 2
** Bakınız: Sayfa 53

KAYNAKLAR:

Oluşturulacak anket için internet bağlantısı: https://www.google.com/intl/tr_tr/forms/about/

06-15 Yaş Grubu Çocuklarda Bilişim Teknolojileri Kullanımı ve Medya ünite kopyası, internet bağlantısı, akıllı tahta, tahta kalemi, bilgisayar

ZAMAN ÇİZELGESİ: Öğrenciler zaman zarfları kullanımı konularında alıştırmalar yaptıklarından etkinlik için yazılı cümleler kurabilirler.

ÖNGÖRÜLEN SORUNLAR	OLASI ÇÖZÜMLER
- İnternet bağlantısında sorunlar olabilir - Kimi öğrenciler belirtilen anket oluşturma internet sitesini kullanmada deneyimsiz olabilir	- Dersten önce sistemlerin kontrolünü yapmak - Hızlı bitiren öğrenciler geride kalan öğrencilere yardım edebilir ve öğretmen de gözlem yaparak öğrencilerin ilerlemelerinin istenilen yönde olduğundan emin olur

ANA AMAÇ YAZMA VE YARDIMCI AMAÇ OKUMA VE KONUŞMA BECERİLERİ İÇİN ETKİNLİKLER

Öğretmen gözetiminde yazma – Anket soruları oluşturma ve sonuçlarla rapor yazma

Ayrıntılı okuma – Anket soruları yanıtlama

Serbest konuşma – Anket sonuçlarını sınıf ile sözlü olarak paylaşma

AŞAMADA AMAÇ	ETKİNLİK	SÜRE	ETKİLEŞİM TÜRÜ	MATERYAL
Anket oluşturmak üzere zaman zarfları kullanarak sorular hazırlamak	Öğretmen öğrencilerden Google hesaplarını açmalarını ister. Ardından Google Formlar sayfasına girilir. Öğretmen de sınıf bilgisayarında Google Formlar sayfasını açarak öğrencilerin sırayla yapacakları işlemleri akıllı tahtada görmelerini sağlar. Öğrencilere, yeni bir anket oluşturmaları ve ünitedeki gibi sorular ve seçenekler sunmaları belirtilir: - Arkadaşlarınız teknolojiyi ne kadar kullanıyor? Örneğe bakın ve bir anket oluşturun. Yaklaşık 5 soru ve 3 seçenek yeterli.	15 dakika	Öğretmen – Öğrenci	06-15 Yaş Grubu Çocuklarda Bilişim Teknolojileri Kullanımı Ve Medya ünite kopyası, internet bağlantısı, akıllı tahta, bilgisayar

	Öğretmen de Google Formlar sayfasına girerek ünitenin verdiğinden ayrı olarak bir anket sorusu ve seçenekler oluşturmaya başlar (Haberleri en çok nereden takip ediyorsunuz? Akıllı telefon haber uygulamaları – İnternet siteleri – Televizyon) Öğrenciler öğretmenin örneğini de gördükten sonra talimat kontrol soruları sorulur: - Kaç soru soruyoruz? (yaklaşık 5) - Kaç seçenek yeterli? (üç) - Örnek sorular nerede var? (ünitede ve tahtada) - Teknolojiye ne örnekler verelim? (bilgisayar, telefon, internet, bilgisayar oyunları…) Öğretmenin işaretiyle öğrenciler anket soruları oluşturmaya başlar.			

Anket sorularını zaman zarfı seçenekleriyle yanıtlayarak ayrıntılı okuma yapma	Soruları yazmayı tamamlayan öğrenciler ilgi alanlarına göre bir tema seçip, sosyal medya üzerinden ya da mail göndererek sınıftan beş farklı kişiyle anketi paylaşırlar. Böylece her öğrenci en az yirmi beş zaman zarfı sorusunu yanıtlayacaktır. Öğretmen bir önceki etkinlikte akıllı tahtada oluşturduğu örnek anket için bir tema seçer ve anketi sınıftan beş öğrenciyle mail yoluyla paylaşır. Örnek de gösterildikten sonra talimat kontrol soruları sorulur: - Anket için tema seçiyor muyuz? (evet) - Kaç kişiyle paylaşıyoruz? (beş) Öğretmenin talimatıyla öğrenciler anketlerini göndermeye ve gelen anketleri yanıtlamaya başlarlar.	15 dakika	Öğretmen – Öğrenci Öğrenci - Öğrenci	06-15 Yaş Grubu Çocuklarda Bilişim Teknolojileri Kullanımı Ve Medya ünite kopyası, internet bağlantısı, akıllı tahta, bilgisayar

Öğretmen gözetiminde yazma	Anketlerine verilen yanıtları alan öğrenciler her soru için yüzdelik özetleri görüntülerler. Öğretmen bu sonuçlara göre bir rapor yazmalarını ister. Öğrenciler ünitedeki örneği açar ve öğretmen buna göre örnek göstererek ilk cümleyi tahtaya yazar ve ardından talimat kontrol sorularını sorar: - Üniteye göre sınıfın yüzde kaçı interneti günde bir saatten az kullanıyor? (yüzde 40) - Yüzde kaçı iki saatten fazla kullanıyor? (30) - Nasıl yazıyoruz? (Arkadaşlarımın yüzde 40'ı interneti günde bir saatten az kullanıyor.) Öğrenciler anket sonuçlarını yazmaya başlar ve öğretmen gözlem yapar.	15 dakika	Öğretmen – Öğrenci	06-15 Yaş Grubu Çocuklarda Bilişim Teknolojileri Kullanımı ve Medya ünite kopyası, internet bağlantısı, akıllı tahta, tahta kalemi, bilgisayar

Hata düzeltme	Yazma etkinliği sırasında öğretmen sıklıkla yapılan ve anlamı etkileyecek hataları gözlemler. Yazma etkinliğinin sonunda öğretmen bu hataları tüm sınıfa sorarak hataların üzerinde topluca çalışılmasını sağlar. Öğretmen de bu konuda sıklıkla yapılan hataları sınıfa sorabilir: - Türkçe konuşurken ve yazarken bunlardan hangisi doğru kullanımdır, % 40 mı yoksa 40 % mi? (% 40) - Nedeni nedir? (Yüzde 40 deriz, bu nedenle yüzde işareti sayıdan önce yazılır.)	5 dakika	Öğretmen – Öğrenci	Akıllı tahta, tahta kalemi, bilgisayar

Anket sonuçlarını sınıfla sözlü olarak paylaşma	Öğretmen öğrencileri hızlıca gruplara ayırır ve öğrencilerin anket sonuçlarını gruplarına anlatmalarını ister. Her öğrenciye hızlıca bir sayı verilebilir ve aynı sayıdaki öğrenciler aynı grupla oturur: - Bir - İki - Üç - Dört - Bir - İki… - Bir numaralı grup en öndeki masaya otursun, iki numaralı grup arkaya geçsin… Anket sonuçlarını grupla paylaşmaları istenir ve bir grupla örnek gösterilir, ardından talimat kontrol soruları sorulur: - Neyi anlatıyoruz? (Anket sonuçlarını) - Kiminle konuşuyoruz) (Grubumuzla) - Okuyor muyuz, anlatıyor muyuz? (Anlatıyoruz)	10 dakika	Öğretmen – Öğrenci Öğrenci - Öğrenci	06-15 Yaş Grubu Çocuklarda Bilişim Teknolojileri Kullanımı Ve Medya ünite kopyası

	Öğretmen gerekli görürse yeniden hata düzelme etkinliği yapabilir.			

SONUÇ

Bilgi teknolojilerinde değişimin hızının artışıyla bireylerin sahip oldukları bilgilerin doğruluğunun da sıklıkla denetlenmesi ve eksiklik ya da yanlış bulunması durumunda bu bilgilerin güncellenmesi gerekmektedir. Bugünün dünyası ile yarının dünyası birbirinden farklı olacaktır. Bu nedenle, bugün eğitim gören bireyler yarın da eğitime gerek duyacaklardır. Gereksinim duyulan eğitimin temel eğitim ve üniversite eğitimiyle sınırlı tutulmaması, bireylerin kişisel gelişimleri için yaşam boyu eğitim etkinliklerine katılmaları bilgi toplumuna geçiş sürecinde yararlı olacaktır.

Türkçenin ikinci ya da yabancı dil olarak öğretilmesi süreci de bilgi teknolojilerindeki ilerleme, yaşam boyu eğitim etkinliklerindeki artış gibi etmenlerden etkilenmiştir. Bu nedenle, teknoloji tabanlı ders gereçleri üretilmiş olup bu gereçler öğrencilerin ve öğretmenlerin erişimine sunulmuştur. Bu çalışmada bu ders gereçleri tanıtılmış olup, Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi amacıyla kullanılabilecek materyallere örnekler verilmiş ve iki örnek üniteyle öğretmenlere ve öğrencilere kılavuzluk edilmesi amaçlanmıştır.

Romanya'nın başkenti Bükreş'te bulunan Bükreş Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde gerçekleştirilen Türkçe eğitim etkinlikleri sürecinde üçüncü bölümde açıklamaları yapılan yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde teknoloji tabanlı materyal kullanılarak işlenecek ders etkinlikleri uygulama önerileri gerçek sınıf ortamında denenmiştir. Yapılan uygulamada fazla maliyet gerektirmeyen birkaç teknolojik materyal yardımıyla öğrencilerin derse etkin bir şekilde katıldıkları ve öğrenmeye istekli oldukları görülmüştür. Yüksek maliyetli teknolojik aygıtların yerine, akıllı tahta ve akıllı telefonlar yardımıyla gerçekleştirilen bir Türkçe dersi öğrencilerin derse katılımda artış sağlamada yararlı olmuştur.

Bu çalışma Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesinde teknoloji tabanlı materyal geliştirme ve bu bağlamda ders önerilerini içermektedir. Bu alanda çalışmaları sürdürmek isteyen kişiler, akıllı tahta yazılımları ve akıllı telefon

uygulamaları da üretilerek kullanıcılara sunulacak Türkçe yabancı dil kitapları oluşturulması süreciyle ilgilenebilirler. Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesinde ders kitabındaki ünitelerle eşzamanlı ilerleyecek, öğrencilerin hem görsel hem işitsel hatta dokunma ve sürükleme etkinlikleriyle dokunma duyularına da hitap edecek akıllı tahta yazılımları ve akıllı telefon uygulamalarının geliştirilmesi öğretmenlere de materyal kullanımı açısından büyük kolaylıklar getirecektir. Bunun yanında, Türkçenin yabancı dil öğretilmesinde eksikliği görülen teknolojik materyal kullanımında öğretmenlerin yeterlilikleri de bu çalışmada dikkat çekilmek istenen konular arasındadır. Bu çalışmanın ilerleyen aşamalarında öğretmenlere Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesinde teknoloji tabanlı materyal kullanımı konularında hizmet içi eğitimler verilebilir, ayrıca öğretmen adaylarının da bu alanda yararlanılabilecek teknolojik materyalleri tanıması doğru materyal seçimi ve Türkçe dersinin ilerleyen yıllarda etkili bir şekilde sürdürülebilmesi açısından yararlı olacaktır. Öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının günümüzde kullanılabilecek teknolojik ders materyallerini tanıması teknolojiye yönelik olumsuz algıları ortadan kaldıracak ve bu kişilerin gelecekte de kullanıma sunulacak yeni materyalleri daha özgürce ve kendine güvenle kullanabilmelerine olanak sağlayacaktır. Eğitim teknolojilerindeki gelişmeler artan bir hızla ilerlemektedir. Bu nedenle bu çalışmada tanıtılan teknolojik ders materyallerine yenileri eklenecektir. Yaşam boyu öğrenmeyi kendine amaç olarak benimseyen öğretmenlerin ve öğrencilerin eğitim alanındaki gelişmeleri izlemeleri ve değişen eğitim dünyasına uyum sağlamaları yararlı olacaktır.

Bu sonuçlar ve öneriler doğrultusunda, ilerlemeye açık bir alan olan yabancı dil olarak Türkçe eğitiminde teknoloji tabanlı materyal gelişimine verilmesi gereken önem ortaya koyulmuştur. Bu çalışmada bu amaç doğrultusunda bir adım atılmış ve Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesinde kullanılabilecek teknolojik materyaller tanıtılmıştır, uygulama bölümünde de bu materyaller kullanılarak oluşturulan ders çizelgeleri ve örnek üniteler tasarlanmıştır. Bu yönde yapılan çalışmaların çeşitlendirilmesi ileriye dönük olarak hem öğrencilere hem de öğretmenlere büyük yarar sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

Ağca, R. K.: 2012	"Yabancı Dil Öğretiminde Basılı Materyallere Sağlanan Mobil Çokluortam Desteğinin Kelime Öğrenimine Ve Motivasyona Etkisi". Yayımlanmamış Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
Akalın, Ş. & Toparlı, R. & Argunşah, M. & Demir, N. & Gözaydın, N. & Özyetgin, A. M. & Zülfikar, H., ... Tekeli, S.: 2011	**Türkçe Sözlük.** Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
Aktaş, Ö.: 2008	"Uzaktan Eğitim Teknolojileri Ve Kullanım Yeterlilikleri". Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
Anadolu Üniversitesi Çevrimiçi Türkçe Dersleri Tanıtım Sayfası.: 2015	"Anadolu Üniversitesi Çevrimiçi Türkçe Dersleri", (Çevrimiçi) http://tsp.anadolu.edu.tr/ , 19 Şubat 2015.
Ankara Üniversitesi TÖMER Uzaktan Türkçe Sınavı Örnek Sorusu.: t.y.	"Ankara Üniversitesi TÖMER Uzaktan Türkçe Sınavı", (Çevrimiçi) http://www.utstomer.com/uts.pdf , 17 Nisan 2015.
Arizona Üniversitesi Critical Languages Program Türkçe Öğretim DVD'si. :2006	"Arizona Üniversitesi Critical Languages Program", (Çevrimiçi) http://cls.arizona.edu/demos/tur2/flash/flash.html , 02 Nisan 2015.
Atıcı, B. & Yürük, S. E.: 2014	"Öğretmen Adaylarının Teknoloji Entegrasyon Düzeylerine Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi", **8th International Computer & Instructional Technologies Symposium** bildiriler kitabı, (sayfa, 230 – 228). (Çevrimiçi) http://www.icits2014.org/tr , 14 Ocak 2015.
Avrupa Dil Portfolyosu.: t.y.	"Avrupa Dil Portfolyosu", (Çevrimiçi) http://adp.meb.gov.tr/nedir.php , 14 Eylül 2014.
Banguoğlu, T.: 2011	**Türkçenin Grameri.** Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
Başaran, S. & Cabaroğlu, N.: 2014	"The Effect Of Language Learning Podcasts On English Self-Efficacy". **International Journal of Language Academy**, 2(2), 48 – 69. (Çevrimiçi) http://www.ijla.net/Makaleler/98914183_5..pdf , 05 Mart 2015.
Başdaş, C.: 2006	"Türkçe Organ Adlarında Kelime Sonu -k Ünsüzü ve Çokluk". **İlmi Araştırmalar**, 21, 45-57. (Çevrimiçi) http://dergipark.ulakbim.gov.tr/fsmiadeti/article/view/1028000525/1028000547 , 06 Eylül 2015.
Bektaş, G. A.: 2012	"İnternet Tabanlı Eğitim Sistemlerinde Web 3.0 Teknolojisinin Kullanılması Üzerine Bir Uygulama". Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Bilişim Enstitüsü.
Berners – Lee, T. & Fischetti, M.: 1999	**Weaving The Web: The Original Design And Ultimate Destiny Of The World Wide Web.** New York: Harper Collins Publishers Inc.
Bilgiç, C.: 2013	"İlköğretim Branş Öğretmenlerinin Öğretim Sürecinde Çevrimiçi Ders Materyallerini Kullanma Durumlarını Etkileyen Faktörler". Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
Bilim ve Teknik Dergisi Arşiv Arama Sayfası.: 2016	"Bilim ve Teknik Dergisi Arşiv", (Çevrimiçi) http://www.biltek.tubitak.gov.tr/arsivara.htm 07 Şubat 2016

Chisega – Negrila, A. M.: 2013	"Education In Web 3.0". **Journal of Advanced Distributed Learning Technology**, 1(1), 50 - 59. (Çevrimiçi) http://jadlet.com/index.php/jadlet/article/download/21/28 22 Ekim 2014
Croser, R.: 2015	"Inclusive Technology". A. Ashman (Ed.), **Education For Inclusion and Diversity,** 162 – 195. Melbourne: Pearson Australia.
Coşkun, G.: 2010	"Lisans Öğrencilerinin Web Tabanlı Teknoloji Eğitimine Yönelik Eğilimlerinin İncelenmesi". Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
Charles Sturt Üniversitesi Ağ Araştırması.: 2009	"Charles Sturt Üniversitesi Ağ Araştırması". (Çevrimiçi) https://eportfolio.csu.edu.au/pebblepad/viewasset.aspx?oid=30383&type=webfolio&pageoid=30384 01 Ekim 2014
Çelik, L.: 2012	"Öğretim Materyallerinin Hazırlanması ve Seçimi". Ö.Demirel & E. Altun (Ed.), **Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı**, 27 – 66. Ankara: Pegem Akademi.
Darcan, H. Ö.: 2012	"İkinci Yabancı Dil Olarak İspanyol Dili Öğretiminde Öğretim Teknolojileri ve Materyal Kullanımı". Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
Davidson, P. & Coombe, C.: 2012	"Computerized Language Assessment". C. Coombe & P. Davidson & B. O'Sullivan & S. Stoynoff (Ed.), **The Cambridge Guide to Second Language Assessment**, 267-273. New York, NY: Cambridge University Press.
Demirel, Ö. & Yağcı, E.: 2012	"Eğitim, Öğretim Teknolojisi ve İletişim". Ö.Demirel & E. Altun (Ed.), **Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı**, 1 – 25. Ankara: Pegem Akademi.
Dewey, J.: 2001	**Democracy and Education**. Pennsylvania: A Penn State Electronic Classics Series Publication
Dilidüzgün, Ş.: 1995	"Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yazınsal Metinler. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi". İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
Dilidüzgün, Ş.: 2010	**Metindilbilim ve Türkçe Öğretimi**. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
Edmodo Ana Sayfası.: 2014	"Edmodo". (Çevrimiçi) www.edmodo.com 05 Eylül 2014
Eğitim Amaçlı Blog Yazımında Kullanılan Edublogs'u Tercih Eden Bazı Okullar.: 2014	"Edublogs". (Çevrimiçi) http://edublogs.org/ 09 Aralık 2014
Ellis, R.: 2004	**Task-Based Language Learning and Teaching**. Oxford: Oxford University Press.
Emiroğlu, S. & Pınar, F. N.: 2013	"Dinleme Becerisinin Diğer Beceri Alanları ile İlişkisi". **Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic**, 8/4 Spring 2013, 769-782 (Çevrimiçi) http://www.turkishstudies.net/Makaleler/59953561_44Emiro%C4%9FluSelim-vd-edb-769-782.pdf 06 Ağustos 2015

Ergin, M.: 2012	**Edebiyat ve Eğitim Fakültelerinin Türk Dili ve Edebiyatı Bölümleri İçin Türk Dil Bilgisi.** İstanbul: Bayrak Basım Yayım Tanıtım.
Erten, M.: 2014	"Temel Kavramlar**".** R. Çölkesen (Ed.), **Bilgisayar Mühendisliğine Giriş**, 5-23. İstanbul: Papatya Yayıncılık.
Eski Türkçe ve Karahanlı Türkçesinin Tarihsel Derlemi.: t.y.	"Eski Türkçe ve Karahanlı Türkçesinin Tarihsel Derlemi." (Çevrimiçi) http://derlem.cu.edu.tr/ 12 Kasım 2014
Etlican, G.: 2012	"X Ve Y Kuşaklarının Online Eğitim Teknolojilerine Karşı Tutumlarının Karşılaştırılması", Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
eTwinning Türkiye Ana Sayfası.: 2016	"eTwinning Türkiye" (Çevrimiçi) http://www.etwinning.net/tr/pub/index.htm 23 Mayıs 2016
Girişimlerde Bilgisayar Kullanımı, İnternet Erişimi Ve Web Sayfası Sahipliği, 2005-2015.: 2015	"Girişimlerde Bilgisayar Kullanımı, İnternet Erişimi Ve Web Sayfası Sahipliği, 2005-2015". (Çevrimiçi) http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=18647 23 Mayıs 2016
Google "göz" Sözcüğü Aramasında Öneriler.: 2014	"Google "göz" Sözcüğü Aramasında Öneriler". (Çevrimiçi) www.google.com.tr 12 Kasım 2014
Harmer, J.; 2007	**How to Teach Writing.** Malaysia: Pearson Education Limited.
Harmer, J.: 2007	**The Practice Of English Language Teaching,** Essex: Pearson Education Limited.
Intel Öğretmenler İçin Ağ 2.0 Araçları Oluşturma Sayfası.: 2016	"Intel Öğretmenler İçin Ağ 2.0 Araçları". (Çevrimiçi) http://web20-egitim.intel.com 23.05.2016
İlk İnternet Sayfası.: t.y.	"İlk İnternet Sayfası". (Çevrimiçi) http://info.cern.ch/hypertext/WWW/TheProject.html 04 Ekim 2014
İnternet TV ve İnternet Radyo Ana Sayfası.: 2016	"İnternet TV ve İnternet Radyo". (Çevrimiçi) http://internettv.meb.gov.tr/ 23 Mayıs 2016
İstanbul Üniversitesi Android Uygulaması.: (2014)	"İstanbul Üniversitesi Android Uygulaması". (Çevrimiçi) https://play.google.com/store/apps/details?id=com.iubilgiislem.istanbul1453 02 Eylül 2014
İstanbul Üniversitesi AUZEF Türk Dili ve Edebiyatı Lisans Programı Canlı Danışmanlık Duyurusu.: (2015)	"İstanbul Üniversitesi AUZEF Türk Dili ve Edebiyatı Lisans Programı Canlı Danışmanlık Duyurusu". (Çevrimiçi) http://isuzemedebiyat.istanbul.edu.tr/ 07 Ocak 2015
İstanbul Üniversitesi Second Life.: 2013	"İstanbul Üniversitesi Second Life". (Çevrimiçi) http://istanbuluniversityvirtualcampus.com/comparative.php 14 Ocak 2015
İstanbul Üniversitesi Second Life Sınıfında Türkçe Dersi.: 2016	"İstanbul Üniversitesi Second Life Sınıfında Türkçe Dersi". (Çevrimiçi) http://teacheranima.com/teaching-turkish/ 21 Mayıs 2016

İşcan, A.: 2011	"Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Filmlerin Yeri Ve Önemi". **Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic**, 6(3), 939-948. (Çevrimiçi) 26.05.2016
İşcan, A. & Aydın, G.: 2014	"Yabancı Dil Olarak Türkçe Dinleme Öğretimi". Şahin, A. (Ed.), **Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Kuramlar, Yaklaşımlar, Etkinlikler**, 317 – 336. Ankara: Pegem Akademi.
Kahraman, E.: 2013	"Türkçe Öğretmenlerinin Bilgisayar Destekli Eğitime Ve Teknolojiye Yönelik Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi". Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Niğde: Niğde Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
Kaya, Z.: 2006	**Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme.** Ankara: Pegem Yayıncılık.
Keats, D. & Schmidt, P.: 2007	"Three Generations of Education". **First Monday,** 12 (3). (Çevrimiçi) http://firstmonday.org/ojs/index.php/fm/article/view/1625/1540 06 Ekim 2014
Keskin, İ.: 2006	"Endüstriyel Teknoloji Eğitimi". Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
Kılıç, Y.: 2010	"Eş Zamanlı Ve Eş Zamansız Uzaktan Eğitim Ortamlarındaki Çevrimiçi Etkileşimlerin Yapısal Çözümlemesi". Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
Kocasavaş, Y.: 2010	"Kuşaklar Arasındaki İletişimde Etkili Ve Kalıcı Dil Eğitiminin Önemi". **Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, 20, 151-160. (Çevrimiçi) http://dergipark.ulakbim.gov.tr/sakaefd/article/view/5000003840/5000004351 16 Ağustos 2015
Köksal, D. & Varışoğlu, B.: 2011	"Yabancı Dil Öğretiminde Yaklaşım Yöntem ve Teknikler". Kılınç, A. & Şahin, A. (Ed.), **Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi**, 81 – 111. Ankara: Pegem Akademi.
Krashen, S.: 2009	**Principles and Practice in Second Language Acquisition**. [Internet Yayımı]. (Çevrimiçi) http://www.sdkrashen.com/content/books/principles_and_practice.pdf 14 Haziran 2015
Larsen - Freeman, D.: 2000)	**Techniques And Principles In Language Teaching**, Oxford: Oxford University Press.
Lewis, G.: 2009	**Bringing Technology Into Classroom**. Oxford: Oxford University Press.
Löfgren, M. & Ahlkvist, P.: 2013	"Reflect and React - Social Media Used to Deepen the Discussion". (Çevrimiçi) http://linc.mit.edu/linc2013/proceedings/Session8/Session8Lof-Ahl.pdf 08 Ocak 2015
Mazman, S. G.: 2009	"Sosyal Ağların Benimsenme Süreci Ve Eğitsel Bağlamda Kullanımı". Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
Mersin Üniversitesi İnternet	"Mersin Üniversitesi İnternet Tabanlı Türkçe Yeterlik Sınavı".

Tabanlı Türkçe Yeterlik Sınavı.: t.y.	(Çevrimiçi) http://tuam.mersin.edu.tr/index.php?option=com_webplayer&view=video&wid=13&orderby=default&Itemid=81 19 Nisan 2015
Microsoft Office 365.: 2015	"Microsoft Office 365." (Çevrimiçi) http://office.microsoft.com/tr-tr/business/FX102996964.aspx# 07 Ocak 2015
Milli Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü Tarihçe.: 2014	"Milli Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü Tarihçe". (Çevrimiçi) http://yegitek.meb.gov.tr/www/tarihce/icerik/15 05 Mayıs 2014
Milliyet Blog Nedir.: 2016	"Milliyet Blog Nedir?". (2016). (Çevrimiçi) http://blog.milliyet.com.tr/BlogNedir/ 23 Mayıs 2016
Oculus Rift Developer Kit 2 Sanal Gerçeklik Gözlüğü.: 2016	"Oculus Rift Developer Kit 2". (Çevrimiçi) http://libguides.libraries.claremont.edu/c.php?g=343783&p=2467712 21 Mayıs 2016
ODTÜ Sözlü Türkçe Derlemi.: t.y.	"ODTÜ Sözlü Türkçe Derlemi". (Çevrimiçi) http://std.metu.edu.tr/ 12 Kasım 2014
Office 365 Eğitim Tanıtım Sayfası.: 2015	"Office 365 Eğitim". (2015) (Çevrimiçi) http://office.microsoft.com/tr-tr/academic/ 07 Ocak 2015
Oxford Üniversitesi Türkçe Çalışma Sayfası.: 2007	"Oxford Üniversitesi Türkçe Çalışma Sayfası". (2007). (Çevrimiçi) http://turkishonline.orient.ox.ac.uk/ 19 Nisan 2015
Özer, Z.: 2013	"Palamutlar Nerede". **Bilim ve Çocuk**, 188, 7.
Özkan, B.: 2007	"Türkiye Türkçesinde Belirteçlerin Fiillerle Birliktelik Kullanımları ve Eşdizimliliği". Yayınlanmamış Doktora Tezi. Adana: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
Özkan, B.: 2010	"Türkçenin Öğretiminde Sıfatların Eşdizimsel Sözlüğü Yöntem ve Uygulama"**. E – Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi**, 1(2), 51 – 65. (Çevrimiçi) http://turkoloji.cu.edu.tr/DILBILIM/bulent_ozkan_sifat_esdizim_ogretim.pdf 07 Eylül 2015
Pilancı, H.: 2009	"Uzaktan Türkçe Öğrenen Yabancıların Türkçeyi İletişim Aracı Olarak Kullanabilme Yeterlikleri". Journal of Language and Linguistic Studies, 10 (2), 49–61. (Çevrimiçi) http://www.jlls.org/index.php/jlls/article/view/81/81 19 Şubat 2015
Potur, Ö.: 2004	"Dördüncü ve Beşinci Sınıf Türkçe Öğretiminde Materyal Geliştirme, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi". Çanakkale: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
Pilav, S.: 2015	"Dil Becerileri ve Edebiyat Eğitimi". İ. Çetin (Ed.), **Dil ve Edebiyat Öğretim Yöntemleri,** 173-195. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
Razı, S. & Razı, N.: 2014	"Yabancı Dil Olarak Türkçe Okuma Öğretimi". A. Şahin (Ed.), **Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Kuramlar, Yaklaşımlar, Etkinlikler,** sayfa 374 – 391. Ankara: Pegem Akademi.
Roy, S. D. & Zeng, W.: 2015	"Social Multimedia Signals. Springer International Publishing". (Çevrimiçi) http://www.springer.com/engineering/signals/book/978-3-319-09116-7 24 Mart 2015
Sanal Klavye Taşıyan NEC Kol	"Sanal Klavye Taşıyan NEC Kol Saati". (Çevrimiçi)

Saati.: 2016	http://asia.nikkei.com/Tech-Science/Tech/NEC-turns-arm-into-virtual-keyboard-with-wearable-tech 23 Mayıs 2016
Sancak, H.: 2011	"Ayrılma Hâli Ekinin (+Dan) İşlevleri Ve İlköğretim 6. Sınıf Düzeyinde Animasyon (Canlandırma) Tekniği İle Öğretimi". Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sakarya: Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
Saba, Z.O.: 2003	**Bıraktığım İstanbul**. İstanbul: Alkım Yayınları.
Scrivener, J.: 2005	**Learning Teaching: The Essential Guide to English Language Teaching**, Oxford: Macmillan Education.
Seferoğlu, S.: 2011	**Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı**. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
Smith, R.: 2008	"Key Concepts in ELT: Learner Autonomy". **ELT Journal**, 62(4), 395. doi:10.1093/elt/ccn038. (Çevrimiçi) http://eltj.oxfordjournals.org/content/62/4/395.full.pdf+html 04 Ocak 2015
Sözcü, Ö.F., Albayrak, M.Ş., İpek, İ. & Kınay, H.: 2014	"Yabancı Dil Öğretiminde 3 Boyutlu Sanal Gerçeklik". **8th International Computer & Instructional Technologies Symposium**, 291 – 296. Edirne: Trakya Üniversitesi. (Çevrimiçi) http://www.icits2014.org/tr 14 Ocak 2015
Şişman, M.: 2010	**Eğitim Bilimine Giriş**, Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
Sülükçü, Y.: 2011	"Yabancılara Türkçe Öğretiminde (Temel Seviye A1) Bilgisayar Destekli Materyal Geliştirme Ve Bunun Öğrenci Başarısına Etkisi". Yayımlanmamış Doktora Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
Tekinarslan, N.: 2012	"Eğitimde İnternet Kullanımı". Ö.Demirel & E. Altun (Ed.), **Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı**, 147 – 170. Ankara: Pegem Akademi.
Thorne, K.: 2003	**Blended Learning: How to Integrate Online and Traditional Learning.** Londra: Kogan Page Limited.
Thornbury, S.: 2002	**How To Teach Vocabulary**. Malaysia: Pearson Education Limited.
Thornbury, S.: 2006	**An A – Z of ELT.** Oxford: Macmillan Publishers Limited.
Thornbury, S. & Watkins, P.: 2007	**The CELTA Course: Trainee Book. Cambridge**: Cambridge University Press.
Thornbury, S.: 2009	**How To Teach Speaking**. Malaysia: Pearson Education Limited.
Tok, Ş.: 2007	"Öğrenme – Öğretme Modelleri ve Stratejileri". A. Doğanay (Ed.), **Öğretim İlke ve Yöntemleri**, 129 – 159. Ankara: Pegem Akademi.
Trott, M.: 2006	"Meet the founder of blog revolution". [Video dosyası]. (Çevrimiçi) http://www.ted.com/talks/mena_trott_tours_her_blog_world#t-623287 09 Aralık 2014
TRT Podcast Sayfası.: 2015	"TRT Podcast". (Çevrimiçi) http://www.trt.net.tr/ondemand/podcastkategori.aspx?KategoriKodu=e9a28733-5767-4fc9-90c6-21a06f3e1210 05 Mart 2015

Turnitin Türkçe Ana Sayfası.: 2015	"Turnitin". (Çevrimiçi) http://turnitin.com/tr/ 14 Haziran 2015
Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlüğü'nde "göz".: t.y.	"Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlüğü". (Çevrimiçi) http://tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&view=gts 07 Eylül 2015
Türk Dil Kurumu Sesli Türkçe Sözlük'te "Göz" Sözcüğü.: t.y.	"Türk Dil Kurumu Sesli Türkçe Sözlük". (Çevrimiçi) 10 Kasım 2014
Türk Dil Kurumu Sözlükler Ana Sayfası.: 2014	"Türk Dil Kurumu Sözlükler". (Çevrimiçi) http://www.tdk.gov.tr/ 04 Ekim 2014
Türk Dil Kurumu Türk Lehçeleri Sözlüğü'nde "Göz" Sözcüğü.: t.y.	"Türk Dil Kurumu Türk Lehçeleri Sözlüğü". (Çevrimiçi) http://www.tdk.org.tr/index.php?option=com_lehceler&view=lehceler 10 Kasım 2014
Türk Dil Kurumu Türkçe Tartışma Topluluğu Ana Sayfası.: 2014	"Türk Dil Kurumu Türkçe Tartışma Topluluğu". (Çevrimiçi) http://tartisma.tdk.org.tr/ 04 Ekim 2014
Türkçe Ulusal Derlemi Ana Sayfası.: 2015	"Türkçe Ulusal Derlemi". (Çevrimiçi) http://www.tnc.org.tr/index.php/tr/ 06 Eylül 2015
Türkiye İstatistik Kurumu Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması.: 2015	"Türkiye İstatistik Kurumu Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması". (Çevrimiçi) http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=18660 23 Mayıs 2016
Türker, F. M. & Demir, E.: 2014	"Yabancı Dil Olarak Web Tabanlı Uzaktan Türkçe Öğretiminde Görsel Materyaller". A. Şahin. (Ed.), **Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Kuramlar, Yaklaşımlar, Etkinlikler**, 251 – 270. Ankara: Pegem Akademi
Tüm, G.: 2012	"Impact Of Dictionary Type And Usage To Enhance Turkish Vocabulary In Teaching Turkish As A Foreign Language". **Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic**, 7(4), 3013-3023. (Çevrimiçi) http://www.turkishstudies.net/Makaleler/406048020_T%C3%BCmG%C3%BClden_S-3013-3023.pdf 05 Nisan 2015
Uluç, T.F.: 2013	"Comparing the Language Skills and Grammatical Competences of German Language Teacher Trainees". **Akdeniz Language Studies Conference**, 1740 – 1747. (Çevrimiçi) http://ac.els-cdn.com/S1877042813002504/1-s2.0-S1877042813002504-main.pdf?_tid=36871f40-1104-11e5-a4a5-00000aab0f6b&acdnat=1434114729_fd0dbed55072f271edca879c1f1f688f 12 Haziran 2014
University of California, Los Angeles Yabancı Dil Öğretim Sayfası.: 2008	"University of California, Los Angeles Yabancı Dil Öğretim Sayfası". (Çevrimiçi) http://bolca.international.ucla.edu/browser.aspx 08 Mart 2015
Uşun, S.: 2012	"Türkçe - Bilgisayar Destekli Öğretim Ders Yazılımı". [Hazırlayan Fatmagül Tokuş]. **Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı** üzerinde [CD]. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
Vardar, B.: 2002	**Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü.** İstanbul: Multilingual Yabancı Dil Yayınları.

Vatansever, F.: 2013	**Algoritma Geliştirme ve Programlamaya Giriş**. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
Vygotsky, L.: 2012	**Thought and Language.** A. Kozulin (Ed.). Cambridge: MIT Press.
Vikisözlük Ana Sayfası.: 2015	"Vikisözlük" (Çevrimiçi) http://tr.wiktionary.org/wiki/Ana_Sayfa 04 Ocak 2015
Wallace, C.: 2010	**Language Teaching.** A Scheme For Teaching Education. Reading. China: Oxford University Press.
Wang, Y. & Chen, N.S.: 2013	"Engendering Interaction, Collaboration, and Reflection in the Design of Online Assessment in Language Learning: A Reflection from the Course Designers". B. Zou & M. Xing & C. H. Xiang & Y. Wang & M. Sun (Ed.), **Computer-Assisted Foreign Language Teaching and Learning:Technological Advances**, 16-39. Hershey, Pennsylvania: IGI Global.
Westwood, P.: 2008	**"What Teachers Need To Know About Reading And Writing Difficulties"**. Victoria: Acer Press.
What is an Interactive Board?.: 2010).	"What is an Interactive Board?" (Çevrimiçi) http://www.bbcactive.com/BBCActiveIdeasandResources/WhatisaninteractivewhiteboardaspX 07 Nisan 2015
Wilson, J. J.: 2008	**How To Teach Listening.** Malaysia: Pearson Education Limited.
Wikipedia.: 2015	"Wikipedia" (Çevrimiçi) https://en.wikipedia.org/wiki/Wikipedia 07 Eylül 2015
Wisconsin Üniversitesi Türkçe Dersleri Sayfası.: 2009	"Wisconsin Üniversitesi Türkçe Dersleri". (Çevrimiçi) http://deepapproach.wceruw.org/modules.html 19 Şubat 2015
Yakar, H. G.: 2013	"Sinema Filmlerinin Eğitim Amaçlı Kullanımı: Tarihsel Bir Değerlendirme". **Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi**, 10(1), 21-36. (Çevrimiçi) http://www.journals.istanbul.edu.tr/iuayefd/article/view/1023021482 08 Mart 2015
Yavuz, A. & Tok, M.: 2014	"The Effects of Blogs on Writing Skills in Teaching Turkish as a Second Language" **European Journal of Educational Technology**, 2(1), 30–50. (Çevrimiçi) http://www.ejetech.eu/images/form/dosya/dosya_368887.pdf 05 Mart 2015
Yılmaz, F.: 2004	"Howard Gardner'ın Çoklu Zeka Kuramı Çerçevesi İçinde Okul İçi Tiyatro Çalışmalarının Eğitime Katkısı". Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
Yunus Emre Enstitüsü Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Akıllı Tahta Yazılımı, Zenginleştirilmiş Kitap (Z - Kitap).: 2015	"Yunus Emre Enstitüsü Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Akıllı Tahta Yazılımı, Zenginleştirilmiş Kitap (Z - Kitap)". (Çevrimiçi) tarihinde http://www.yee.org.tr/tr/materyaller 23 Mayıs 2016
YUTÖP Oku ve Sürükle Etkinliği.: 2012	"YUTÖP Oku ve Sürükle Etkinliği". (Çevrimiçi) http://websis.auzefim.com/content.php?p=9610 06 Eylül 2015
YUTÖP Eşleştirme Etkinliği.: 2012	"YUTÖP Eşleştirme Etkinliği". (Çevrimiçi) http://websis.auzefim.com/content.php?p=9610 06 Eylül 2015

Zengin, R.: 2005	"İstanbul İli Anadolu Liseleri Temelinde İngilizce Öğretmenlerinin Araç-Gereç Ve Teknoloji Kullanım Olanakları / Yeterlilikleri". Yayımlanmamış Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
Zengin, R.: 2015	"Using 3 – D Virtual Learning Environments to Improve Listening Skill". V. Türel (Ed.), **Intelligent Design of Interactive Multimedia Listening Software**, 296 – 312. Hershey, Pennsylvania: IGI Global.
06-15 Yaş Grubu Çocuklarda Bilişim Teknolojileri Kullanımı Ve Medya, 2013.: 2013	"06-15 Yaş Grubu Çocuklarda Bilişim Teknolojileri Kullanımı Ve Medya, 2013". (Çevrimiçi) http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=15866 05 Nisan 2015

EKLER

Ek 1. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Teknoloji Destekli Örnek Ünite

EKONOMİK GIDA ALIŞVERİŞİ

Gıda alışverişi yaparken nelere önem verirsiniz? Fiyat da kalite kadar önemli midir?

1

Google Görseller sayfasında aşağıdaki sözcükleri arayın ve resimlere bakarak sözcüklerin anlamını tahmin edin.

Katalog **Reyon** **Sadakat Kartı**



Google Görseller İçin:

https://www.google.com.tr/imghp?hl=tr

2

Bireysel Para Yönetimi Uzmanı Özlem Denizmen Uzman TV'de ev ekonomisi üzerine konuşuyor.

Konuşmanın başını dinleyelim ve konusunu tahmin edelim.



3

Konuşmanın tamamını dinleyelim ve anlatılan konuları sıraya dizelim.

Dinleme 1.1

Tüm Reyonu Gezin
( )

Sadakat Kartı Alın
( )

İndirimleri Okuyun
(1)

Kilo Fiyatı İle Hesap Yapın
( )

Kaliteli Ürünü Düşük Fiyata Alın
( )

Video İçin: http://www.uzmantv.com/uzman/bireysel-para-yonetimi-uzmani-ozlem-denizmen

4

Konuşmacı Özlem Denizmen sizce neden ev ekonomisi üzerine konuşuyor? Kiminle konuşuyor? Arkadaşlarımızla tartışalım.

5

Konuşmada geçen cümlelere göre kural tablosunu tamamlayalım.

Özne	Emir Kipi
Sen	fiil + -
O	fiil + sın
.....	fiil + (y) .....
Onlar	fiil + sınlar

6

Başka öznelerle de emir kipinde cümleler kurabilir miyiz? Bu kipi emir verme dışında kullanabilir miyiz? Arkadaşlarımızla tartışalım.

7

Aşağıdaki cümleleri emir kipinde tamamlayalım.

1) Finans Birimi'ne söyleyin, lütfen daha sonra tekrar ara***sınlar***.

2) Çok geç kaldık, lütfen bu iş bugün bit……. .

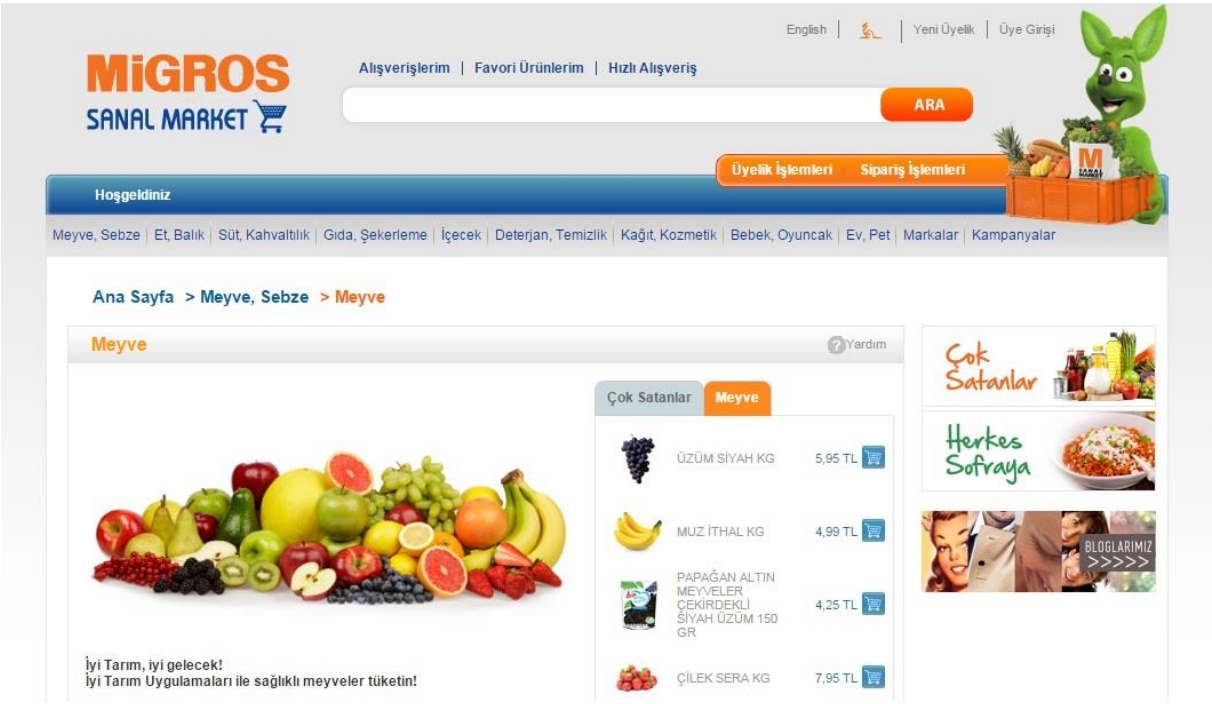
3) Hepiniz eve gel……. ; geç oldu.

4) Araç sahibine söyleyin, aracını hemen çek……. .

5) Kendi kendine söylenip durma……. . Olan oldu.

8

Arkadaşınızla marketten kahvaltı için yiyecek siparişi veriyorsunuz. Aşağıdaki sanal marketten onlara almalarını istediklerinizi söyleyin. Unutmayın, bütçeniz 40 lira!



Sanal Market için:

http://www.sanalmarket.com.tr

Ek 2. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Teknoloji Destekli Örnek Ünite

06-15 YAŞ GRUBU ÇOCUKLARDA BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ KULLANIMI VE MEDYA

En sık kullandığınız teknolojik araçlar neler? Bu araçları günlük yaşamda ne için kullanıyorsunuz?

1

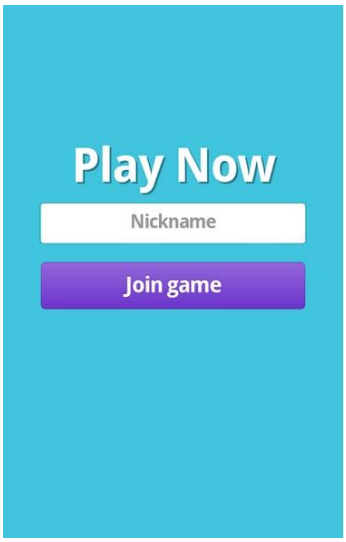


Öğretmeniniz sözcük öğrenme oyunu için ekranda bir şifre gösterecek.



https://kahoot.it/#/ adresine şifreyi yazalım.

İsterseniz uygulamasını da yükleyebilirsiniz.



Şimdi kendinize bir takma ad verin.

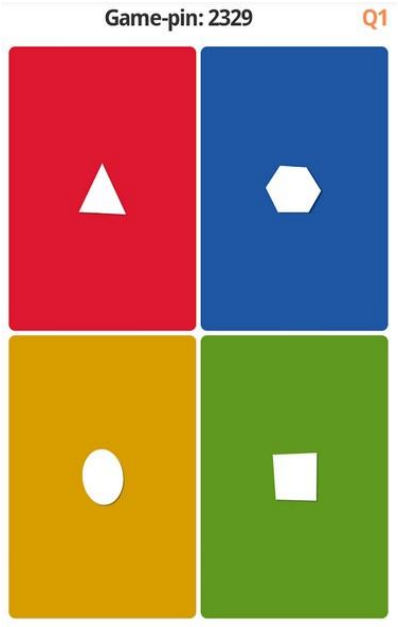
Kahoot için: https://getkahoot.com/



Adınız sınıf ekranında çıkınca oyun başlayacak.

Soruyu okuyalım!



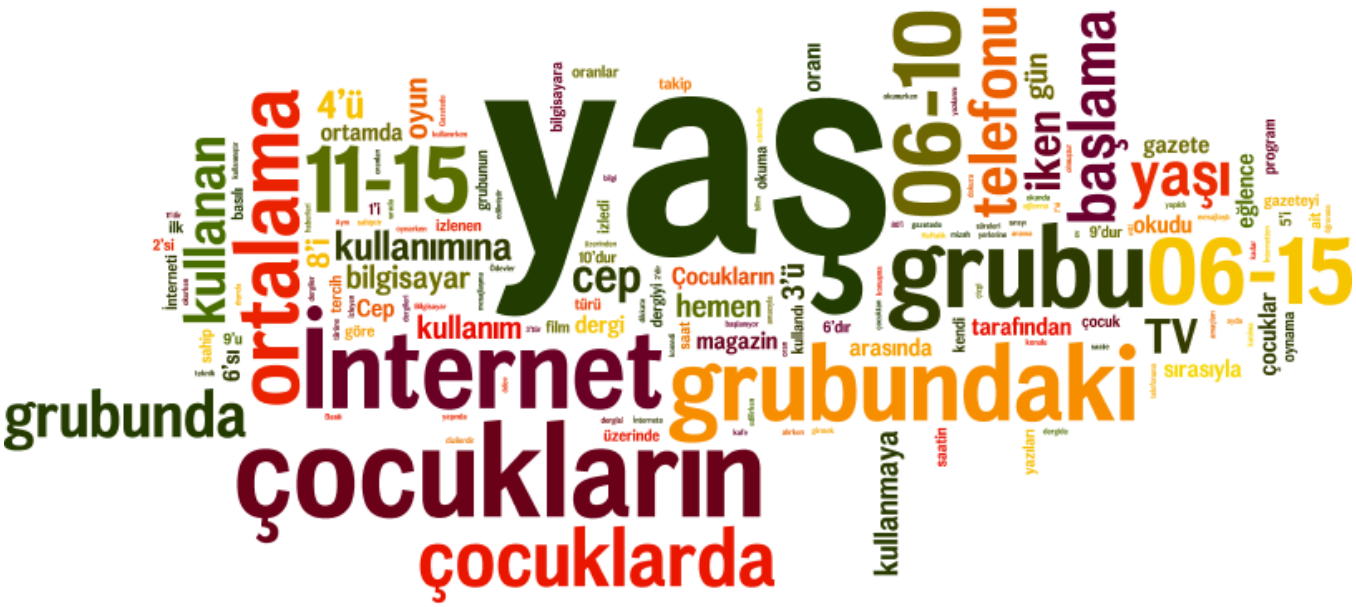


Şimdi kendi ekranımızda doğru yanıtın bulunduğu renkteki kutuyu seçelim.

2

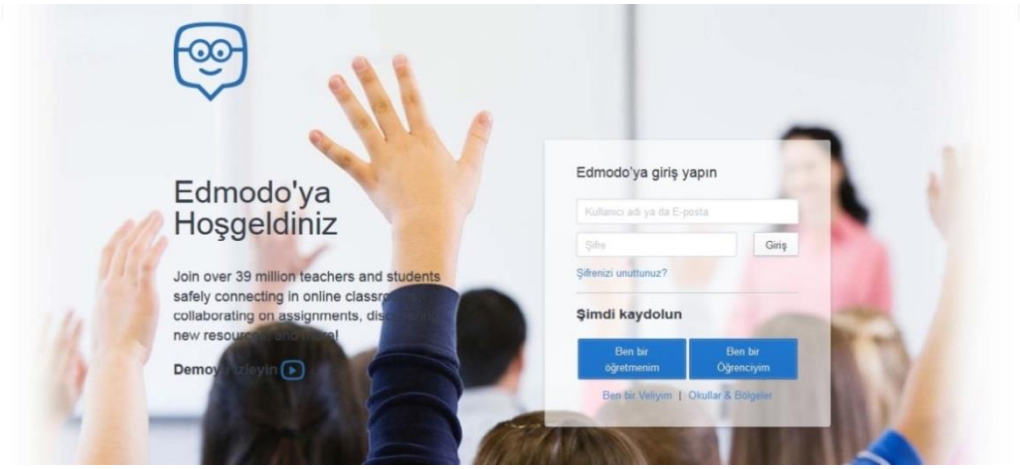
Wordle ile oluşturulan sözcük bulutuna bakalım ve metnin konusunu tahmin edelim.

Büyük sözcükler metinde daha sık kullanılmıştır.

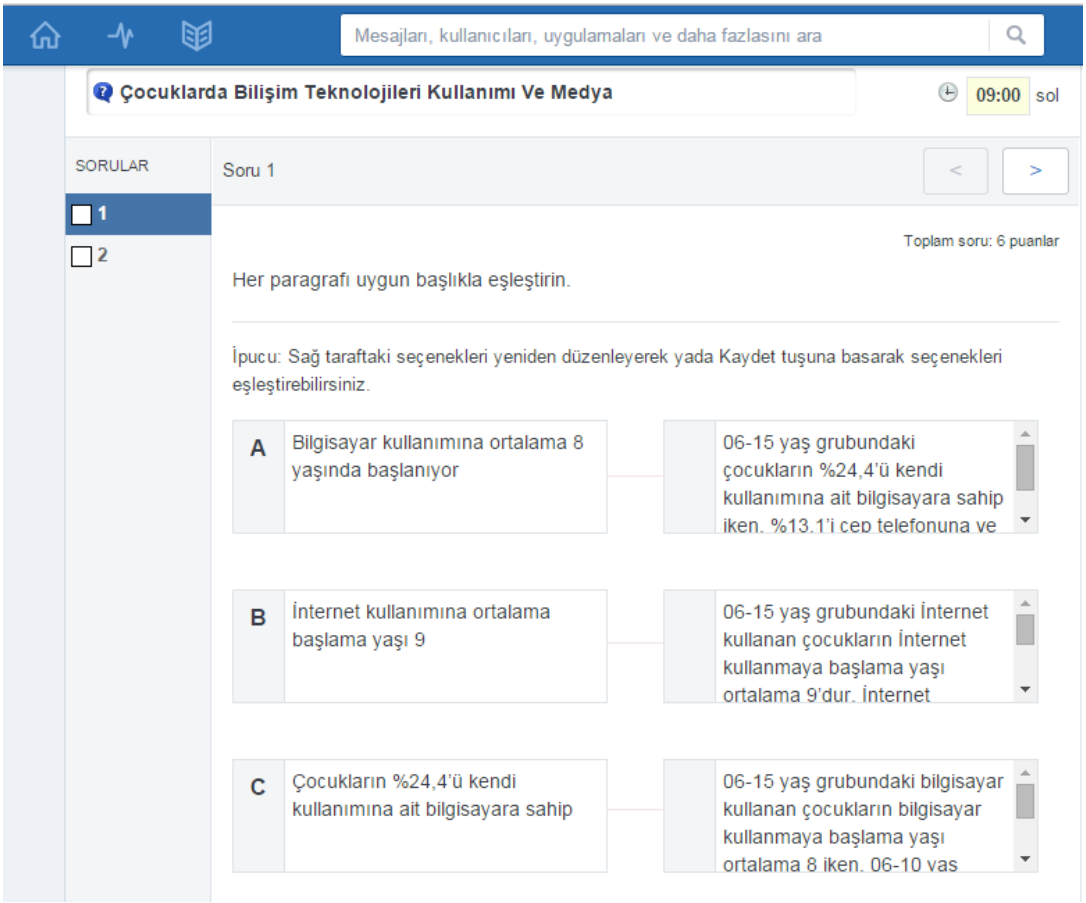


Wordle için: http://www.wordle.net/create

3



Edmodo sınıf hesabımıza giriş yapalım.



Öğretmenimizin gönderdiği etkinlikte paragrafları uygun başlıklarla eşleştirelim.

Edmodo için: https://www.edmodo.com/?language=tr

4

Sezer 6 – 10 yaş arası çocuklara,
Filiz 11 – 15 yaş arası çocuklara
medya araçları ile yabancı dil öğretecek.
Edmodo'da yanıtlarımızı kontrol ederek
metnin tamamını okuyalım
ve Türkiye'de çocukların en fazla kullandıkları
medya araçlarını Sezer ve Filiz için bulalım.



	En fazla kullanılan medya aracı	Yüzdesi	En fazla kullanılan ikinci medya aracı	Yüzdesi
Sezer	TV	%94.8		
Filiz				

5

Kutudaki süreleri sıraya koyalım.

İki saat İki saate kadar Üç saatten az

Üç ile on saat arasında Yirmi dört saatin üzerinde **1**

6

Kutudaki zaman zarflarını sıraya koyalım.

Her gün **1** İki üç ayda bir Hemen her gün

7

Aşağıdaki cümlelere bakalım. Zaman zarfları vurguda cümlede nerede kullanılıyor bulalım.

1. 06-15 yaş grubundaki İnternet kullanan çocukların %38,2'si İnterneti iki saate kadar kullanmıştır.

2. Aynı yaş grubundaki çocukların %10,3'ü gazeteyi, %16,3'ü dergiyi iki üç ayda bir okudu.

Zaman zarfları vurguda cümlede yüklemden önce / sonra kullanılmıştır.

8

Zaman zarflarını cümlelerde uygun yerlere vurgulu olarak yerleştirelim.

1. Her sabah otobüs durağında bekliyorum. (5 dakika kadar)

_____

2. Çarşamba günleri okulda öğle aramız uzun. (Bir saatten)

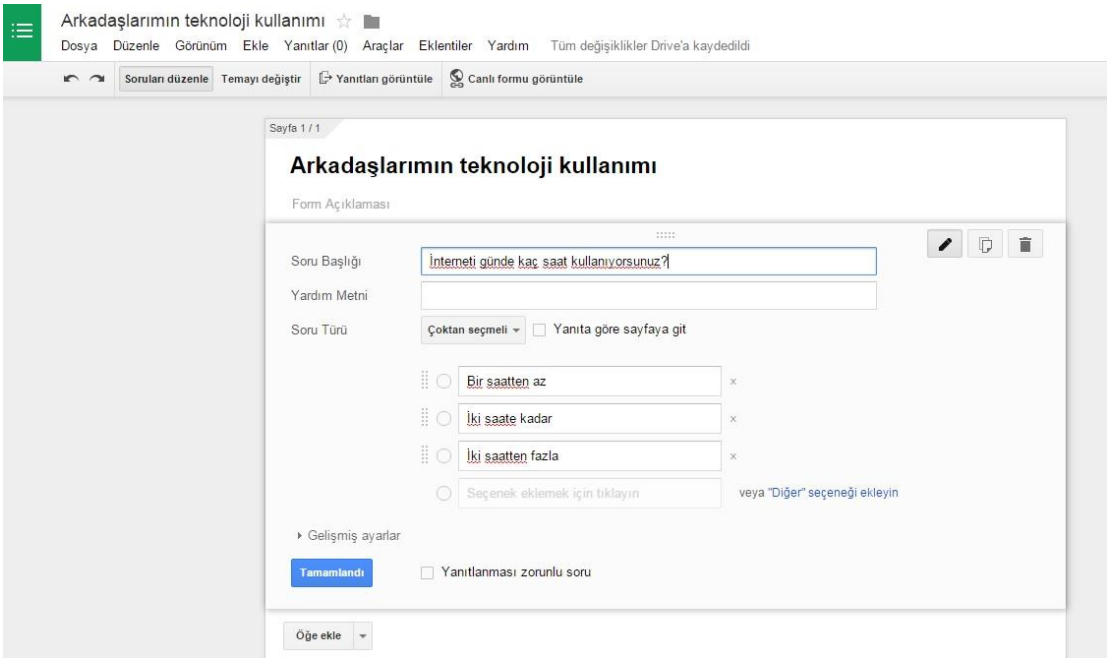
_____

3. Tatile çıkıyor musunuz? (Hemen her yaz)

_____

9

Arkadaşlarınız teknolojiyi ne kadar kullanıyor?
Google hesabımızı açalım.
Google Formlar sayfasına gidelim.
Örnekteki gibi bir anket hazırlayalım.

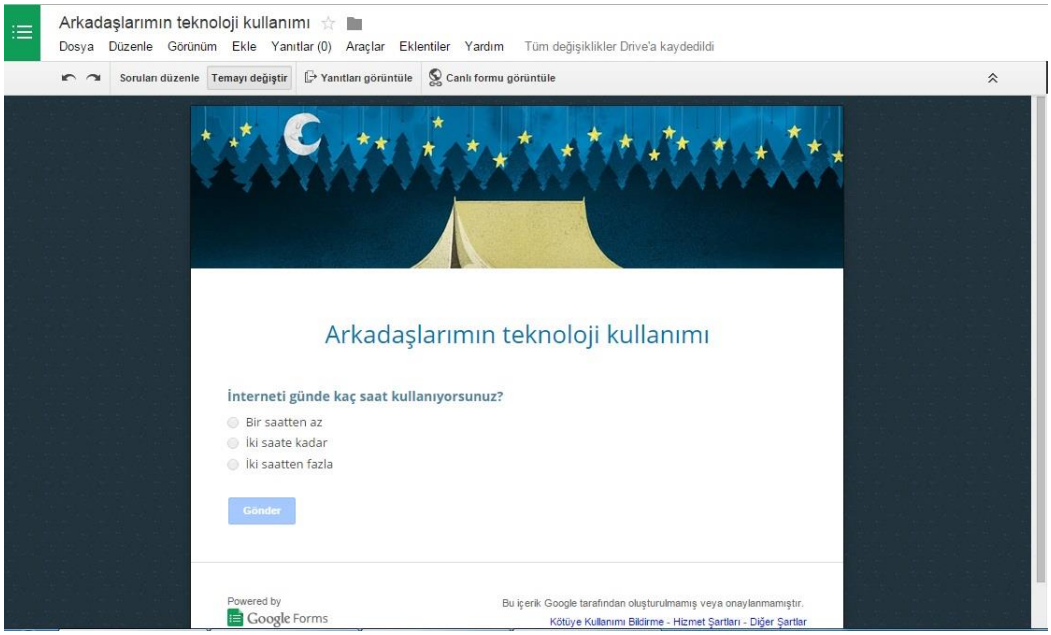


Google Formlar için:

https://www.google.com/intl/tr_tr/forms/about/

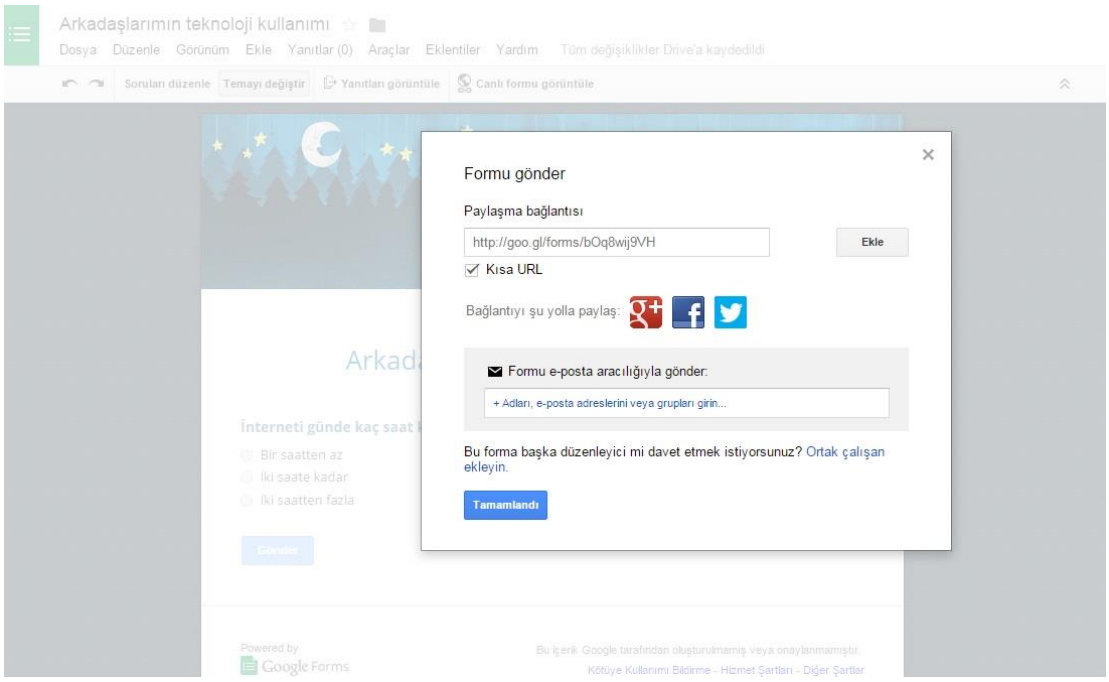
10

Soruları hazırladıktan sonra, bir tema seçelim.



11

Formumuzu istediğimiz arkadaşlara gönderelim.
Mail atabiliriz
ya da sosyal ağımızda paylaşabiliriz.



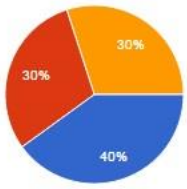
12

Arkadaşlarınızdan yanıtlar gelince, yanıtları görüntüleyin.

10 yanıt

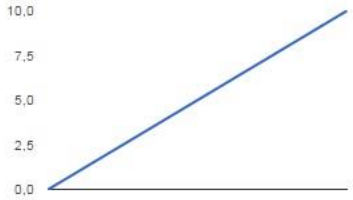
Özet

İnterneti günde kaç saat kullanıyorsunuz?



Bir saatten az	4	%40
İki saate kadar	3	%30
İki saatten fazla	3	%30

Günlük yanıt sayısı



13

Anketiniz hazır! Şimdi bir rapor hazırlayalım ve sonuçları sınıfımızla paylaşalım. Neleri ilginç buldunuz?

Arkadaşlarımın yüzde _____'___